

Birkenes kommune

Økonomi- og handlingsplan 2020 -2023 Årsbudsjett 2020

Kommunestyrevedtak 108/19 - 12.12.2019

Innholdsfortegnelse

Rådmannens innledning	5
Kommunestyrevedtak 108/19 – 12.12.2019	7
Forutsetninger for økonomi- og handlingsplanen	10
Økonomiske hovedlinjer og utfordringer	11
Nasjonalt	11
Kommunesektoren	12
Birkenes kommune – status og hovedutfordringer fremover	12
Målhuset	15
Visjon	15
Samfunns mål	16
Innbyggermål	16
Fokusområder	16
Organisasjonsmål	17
Verdier	17
Handlingsprogram	17
Omstilling og utvikling for å effektivisere tjenestene	17
Virksomhetsstyring	18
Samfunnsutvikling	20
Oppvekst	21
Helse og velferd	22
Øke inntektene	23
Finansstrategi	24
Økonomisk oversikt	25
Bevilgningsoversikt drift	26
Kommentarer til bevilgningsoversikt drift	27
Skatt og rammetilskudd	27
Skatt på eiendom	28
Andre direkte eller indirekte skatter (konsesjonsavgift)	29
Kapitaltilskudd sykehjem/omsorgsboliger og øvrige rentekompensasjoner	29
Integreringstilskudd	29
Renteinntekter og kortsiktig likviditet	29
Utbytte fra Agder Energi	30
Finansavkastning obligasjoner og aksjer	30
Kalkulatoriske renter og avskrivninger VA-området	30

Ordinære avskrivninger	30
Renteutgifter investeringsgjeld	30
Renteutgifter startlån.....	31
Avdrag på lån.....	31
Kommunens utvikling i langsiktig gjeld, renter og avdrag.....	31
Garantiforpliktelser.....	32
Ubundne avsetninger	32
Bevilgninger budsjettområder i drift	33
Investeringer 2020 – 2023	35
Investeringsprosjekter i planperioden	36
Prosjekter som har vært til vurdering	48
Enhetene.....	49
Virksomhetsstyring	50
Samfunnsutvikling felles	51
Kommunikasjon og kultur	52
Teknisk forvaltning.....	55
Teknisk drift.....	58
Oppvekst	61
Birkeland barnehage	63
Natveitåsen barnehage	64
Birkeland skole	65
Herefoss skole.....	67
Engesland oppvekstsenter.....	68
Valstrand skole	70
BLINK kulturskole.....	71
Ressurssenteret	73
Helse og velferd	75
NAV	77
Boveiledertjenesten	78
Hjemmetjenesten	80
Sykehjemmet.....	82
Kirken og andre trossamfunn	84
Prisliste.....	85

Rådmannens innledning

I Birkenes kommune skal vi sammen skape et vekstmiljø for alle. Det er kommunens visjon.

Mange bidrar til dette i kommunen vår, og vi har mye å være stolte av i Birkenes. Vi kan være stolte med god grunn. Alt det frivillige arbeidet som legges ned hver dag gjennom hele året, og alle ansatte i Birkenes kommune som hver dag jobber for å levere de velferdstjenester kommunens innbyggere skal ha, er med på å gjøre Birkenes til en god kommune å bo i.

Dokumentet som presenteres i Birkenes kommunestyre 07.11.19, inneholder rådmannens forslag til økonomiplan for perioden 2020-2023 og årsbudsjett for 2020. Forslaget bygger på gjeldende kommuneplan, gjeldene økonomiplan, vedtak i kommunestyret gjennom 2019, kommuneproposisjon og forslag til statsbudsjett 2020. Dokumentet inneholder også kommunens 4-årige handlingsplan, som er den kortsiktige delen av kommuneplanens samfunnsdel.

Birkenes kommune har de senere år jobbet målrettet for å opprettholde balanse i økonomiplan og årsbudsjett. Det er lagt til grunn omfattende endringer på ulike områder i kommunens drift. Det har vært planlagt for, og blitt gjennomført reduksjoner på noen områder, samtidig som andre områder har fått vekst og økte behov. Det gjøres et kontinuerlig og grundig arbeid i alle enheter når det gjelder å kompensere for lovpålegg, vurdere behov i tjenestene, og justere rammer i tråd med endrede forutsetninger.

Økonomi- og handlingsplanen legger til grunn tiltak, både i drift og ved investeringer, som synes nødvendig for å ivareta lovkrav og forsvarlighet, - og for å ta Birkenes videre i den retning som er gitt gjennom kommuneplanens tre hovedmål:

- Birkenes kommune fremmer livsglede og mestring gjennom hele livet
- Barnehagene og skolene fremmer mestring, læring og utvikling for alle
- Vi har tre levende sentra og skaper gode vekstvilkår for næringsutvikling

Resultatene for Birkenes kommune i årene 2016 og 2017 har gitt rom for å bygge opp et disposisjonsfond. I tillegg har omstilling og effektivisering av kommunens tjenester vært gjennomført med mål om å få god oversikt og nødvendig kontroll på kommunens utgifter. Siden 2014 har også inntektssiden vært styrket gjennom innføring av eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer, med varierende nivå i perioden.

Mye viktig og riktig er gjort når det gjelder endret aktivitet og tilpasning til endrede behov i de ulike tjenestene. Totalt sett har allikevel ulike tiltak ført til en kostnadsøkning fra 2019 til 2020, og videre i planperioden, utover det som kan dekkes av skatt- og rammetilskudd.

Kommunens investeringsplan er ambisiøs, og investeringsgjelden vil øke i perioden. Samtidig viste en grundig gjennomgang av de planlagte investeringsprosjektene, gjennomført på nyåret i 2019, at det var vanskelig å gjøre endringer i foreslått plan. En større andel av kommunens frie inntekter må derfor brukes til å betjene økte lånekostnader i årene som kommer.

Birkenes kommune går inn i en ny økonomiplanperiode med relativt store utfordringer. Redusert inntekter og endrede og nye behov i tjenestene har vanskeliggjort arbeidet med å få balanse i økonomiplanen 2020–2023 og årsbudsjettet for 2020.

Nye tiltak pga. økte eller endrede behov må løses ved innsparinger andre steder i driften når kommunens inntekter ikke dekker kostnadene. Med de rammebetingelser og forutsetninger som er innarbeidet i planen, har rådmannen sett nødvendigheten av å videreføre bruk av

disposisjonsfondet, og lagt inn udefinerte innsparinger i perioden. Alt for å oppnå balanse i budsjettåret 2020, og videre i planperioden.

Kravet til innsparinger er lagt ut på fellesområdene i hvert tjenesteområde, hvor kommunalsjefene skal koordinere arbeidet sammen med de tilhørende enheter. Det oppleves som krevende å gjennomføre dette, og vi er avhengig av å stå sammen for å finne de gode løsningene, og gjennomføre de riktige tiltakene. Område Virksomhetsstyring får også krav til innsparing i perioden, noe som får konsekvenser for overordnede støttetjenester til hele organisasjonen.

Det skal alltid ligge forsvarlighet til grunn for det som utarbeides av innsparinger.

Det er svært utfordrende for en kommune, å forholde seg til konsekvensene av endringer i inntekter og utgifter, og til nye krav i lov og forskrift som må kompenseres.

Også for kommende periode må viktigheten av følgende presiseres:

- Omstilling og utvikling for å effektivisere tjenestene
- Øke inntektene
- Gjennomføre finansstrategien

Rådmannen gir gjennom forslag til budsjett og økonomiplan for 2020-2023 anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling. Ved behandlingen av rådmannens forslag den 12. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som endelig fastsetter kommunens mål og rammer for perioden.

«Sammen skaper vi vekstmiljø for alle»

Birkeland 07.11.2019

Anne Stapnes, rådmann

Kommunestyrevedtak 108/19 – 12.12.2019

Kommunens visjon er at sammen skal vi skape et vekstmiljø for alle. Det skal fremmes livsglede, mestring, læring og utvikling gjennom hele livet og for alle. Kommunen skal ha tre levende sentra og skaper gode vekstvilkår for næringsutvikling. For å lykkes med visjonen og målene kreves det tydelige politiske signaler, kompetente ledere og ansatte, og en sunn og balansert kommunal drift.

Birkenes kommune har gjennom de siste årene bygd opp et disposisjonsfond, stått i omstilling og effektivisering av kommunens tjenester, men også hatt en styrket inntektsside gjennom innføring av eiendomsskatt. Kommende periode legger rådmannen opp til en betydelig økning av investeringsgjelden og en større andel av kommunens frie inntekter skal brukes til å betjene økte lånekostnader. Det legges opp til bruk av disposisjonsfondet, foreligger udefinerte innsparinger i perioden, samt en gradvis økning av eiendomsskatten opp til regjeringens forslag til makssats på 4 promille.

Kommunestyret ønsker ikke er slik økonomisk fremtid for Birkenes kommune og kommunestyret trekker derfor opp følgende prioriteringer og vedtak som fastsetter kommunens mål og rammer for perioden:

- Investeringsbudsjett må redusere betydelig for å hindre en for stor lånebelastning og fremtidige renter og avdrag som binder inntektene
- Driftsbudsjettet må reduseres mer i balanse med inntektssiden og uten økt bruk av eiendomsskatt
- Økt eiendomsskatt har ikke flertall i planperioden og skal hensyntas i fremtidig arbeid med budsjett- og økonomiplaner
- Bruk av disposisjonsfond er ikke en ønsket strategi for dekning av merforbruk, og i kommende periode skal ikke disposisjonsfondet reduseres med mer enn 30 %
- Antall årsverk i kommunen skal ikke økes
- Innsparingen skal ikke foretas blant bemanning i tjenester som utføres i direkte tjenesteutøvelse med brukerkontakt

En slik tilpasning av den kommunale drift vil gi vår kommune de beste vilkår til å stå rustet for fremtiden. Vi kan også glede oss over kommende næringsinvesteringer, økt befolkningsvekst og forhåpentligvis en økt nasjonal vilje til økte overføringer via statsbudsjettet.

1. Forslag til økonomi- og handlingsplan for 2020 - 2023 og årsbudsjett 2020 med tilhørende bevilgningsbudsjett i drift, inkludert bruk av avsetninger til fond, samt investeringer for 2020 og forutsetningene i punkt 2-14 vedtas.
2. Skatt
 - a. Skatteøren settes til 11,1 %.
 - b. Forskudd på skatt for 2020 utskrives med de maksimalsatser som Stortinget bestemmer for både formue og inntekt.
 - c. Med hjemmel i eiendomsskattelovens §§ 2 og 3 første ledd bokstav a skrives det i 2020 ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen med skattesats 7,0 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3,3 promille.
 - d. Det beregnes et bunnfradrag for bolig og fritidseiendom for 2020 på kr 50 000 som trekkes fra i takstgrunnlaget, jf. eiendomsskatteloven § 11 andre ledd.

- e. Med hjemmel i overgangsregelen til eiendomsskattelovens §§ 3 og 4 skrives det i 2020 ut skatt på det særskilte grunnlaget med en skattesats på 7,0 promille. Det særskilte grunnlaget skal baseres på differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr og –installasjoner ikke skal tas med i grunnlaget. Dette særskilte grunnlaget skal i 2020 være lik fem sjudeler av differansen, og reduseres med en sjudel hvert påfølgende år.
 - f. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
 - Eiendommer tilhørende stiftelser eller organisasjoner som tar sikte på å gagne kommunen, og som ikke er organisert som aksjeselskap, jf eiendomsskatteloven § 7a.
 - Eiendommer som er automatisk fredet eller underlagt fredningsvedtak av riksentikvaren, jf eiendomsskatteloven § 7b.
 - Nye boliger fritas for eiendomsskatt første året etter ferdigstillelse, jf eiendomsskatteloven § 7c.
 - g. Eiendomsskattegrunnlaget for boligeiendommer skal basere seg på Skatteetatens formuesgrunnlag og tilhørende sentralt fastsatt reduksjonsfaktor jf eiendomsskatteloven § 8 c-1.
 - h. Eiendomsskatten skrives ut i fire terminer, jf. eiendomsskatteloven § 25 første ledd. Forfallsdato første termin er 25.02, andre termin er 25.05, tredje termin er 25.08 og fjerde termin er 25.11.
 - i. Eiendomsskatt med lavere årsbeløp enn kr 1.000 skrives ut i sin helhet i første termin med forfallsdato 25.02.
3. Fra 1.1.2020 endres de kommunale gebyrer, leiepriser m.m. i henhold til prislisten innarbeidet i dokumentet. Pris for barnehageplass 60% er feil i dokumentet; korrigeres fra kr 1.536,- til kr 2.437,-. Leiepris for bofellesskap i kommunehuset m/strøm er feil i dokumentet; korrigeres fra kr 5.240,- til 6.641,-. Leiepris for serviceleiligheter tilknyttet sykehjemmet m/strøm er feil i dokumentet; korrigeres fra kr 6.641,- til kr 7.388,-. Forbruksgebyr for vann er feil og korrigeres fra kr 16,- til kr 15,50 pr m3 og forbruksgebyr for avløp er feil og korrigeres fra kr 20,- til kr 20,30 pr m3.
4. Investeringsprosjekter planlagt avsluttet i 2019, men som i henhold til fremdrift først blir avsluttet i 2020, foreslås det overført restmidler av budsjetttrammen til 2020 pålydende kr 14,895 mill. i henhold til forslag til investeringsplan for 2020 – 2023 og investeringsbudsjett for 2020. Inntekter/tilskudd knyttet til ikke avsluttede prosjekter i 2019 overføres tilsvarende med kr 12,445 mill. Momskompensasjon på kr 2,7 mill. medfølger investeringsprosjektene over til 2020. Totalt utgjør dette netto kr 0,249 mill. i inntekt.
5. I 2020 opptas langsiktig investeringslån på inntil kr 44,043 mill. I tillegg opptas kr 12,0 mill. i startlån til videre utlån. Investeringsbudsjettet i planperioden vedtas etter vedlagte bilag «investeringsprosjekter 2020 – 2023» hvor endringer i opprinnelig utkast er innbakt og markert med gult.
6. Rådmannen, og de som er delegert budsjettmyndighet, påser at de budsjetterte beløp til de forskjellige formål strekker til, jf. Kommuneloven § 14-5. Av likviditetshensyn plikter de budsjettansvarlige å fordele utgiftene så jevnt som mulig utover i året.
7. For å møte de økonomisk krevende forutsetningene i økonomiplanperioden (2020-2023) gis rådmannen fullmakt til å iverksette nødvendige organisatoriske tiltak for å tilpasse organisasjonen til kommunens inntektsnivå. Rådmannen skal samarbeide tett med Formannskapet og de nye politiske utvalgene om innsparinger og muligheter for å bedre kommunens økonomi i planperioden.

Følgende føringer legges på arbeidet:

- a. Bruk av konsulenter skal reduseres til et minimum
 - b. Alle innkjøp over 100 000 eks moms stk pris fra investeringsbudsjett og driftsbudsjett skal godkjennes av rådmannen dersom disse ikke er spesifikt godkjent i budsjett behandling
 - c. Inntekter i planperioden for evt skatt på vindkraft skal holdes utenfor
 - d. Det er ikke ønskelig at skolestruktur berøres, med unntak av introduksjonsordning/voksenopplæring.
 - e. Rådmannen bes komme tilbake med konkret plan, til første møterunde i 2020, for hvor de udefinerte innsparingstiltakene i planperioden skal tas.
8. Rådmannen sørger for at hensynet til forsvarlig arbeidsmiljø ivaretas ved gjennomføring av økonomiplan 2020-2023 og årsbudsjett 2020.
 9. Rådmannen innarbeider endringer i budsjettet for 2020 når konsekvensene av vedtatt statsbudsjett i Stortinget er gjort kjent for Birkenes kommune.
 10. Kommunen bosetter det anmodete antall flyktninger fra UDI på 15 personer. Rådmannen innarbeider endringer i integreringstilskuddet i budsjettet for 2020.
 11. Det gis tilskudd til Grasham musum på kr 150.000,- i 2020 til møllebygg. Beløpet tas av disposisjonsfond.
 12. Ansvarsområde 4206 Kulturformål – tilskudd økes med 300 000 kr pr år. Midlene skal øremerkes kommunens tre idrettslag og skal primært benyttes til lavterskeltilbud/breddetilbud. Inndekning gjennom pkt 13.
 13. Endret eiendomsskatt i pkt 2 samt økt støtte i pkt 12 er på kr 2,1 mill. Driftsbudsjett 2020 skal i kommende periode reduseres med 2,5 mill. 0,4 mill regnes mot redusert fondsbruk. Disse tiltakene regnes ikke som en del av rådmannens udefinerte innsparinger, men kommer i tillegg.
- Spesifisert til:
- a. Ansvar 3870: Det gis ikke økt stilling på 0,2 årsverk til frivillighetssentral.
 - b. Ansvar 3860: Det gis ikke økt stilling på 1 årsverk innen psykisk helse.
 - c. Ansvar 5520: økes ikke fra 250 000 til 305 000.
 - d. Innsparing på renter fra driftsbudsjettet ifht reduserte investeringer i 2020 jfr pkt 5 (1% rente), estimert til 295.000,-
 - e. Teknisk drift, udefinert innsparing 350.000,-.
 - f. Kommunikasjon og kultur, udefinert innsparing 100.000,-
 - g. Teknisk forvaltning, udefinert innsparing 300.000,-
 - h. Ressurssenteret, udefinert innsparing 200.000,-
 - i. Beparelser nedleggelse Birkeland Barnehage fra aug 2020, 300.000,-
 - j. Drift av læringscenteret skal vurderes som utvidet kommunal egenregi og/eller i samarbeid med Lillesand Kommune.
14. Rådmannen bes igangsette arbeidet med ny klimaplan for Birkenes kommune i 2020, og at denne ses opp mot innspill kommunen avgir til handlingsdelen for regionplan Agder 2030.

Forutsetninger for økonomi- og handlingsplanen

Kommuneloven

I henhold til kommunelovens § 14-4 pålegges kommunene å utarbeide en økonomiplan som viser hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Kommunen kan ikke vedta andre planer som har vesentlig betydning for kommunens handlefrihet uten at de økonomiske konsekvenser er vurdert i forhold til de rammer som er vedtatt i økonomiplanen. Økonomiplan og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Sammenheng mellom økonomiplan og kommuneplan

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planens samfunnsdel beskriver visjonen, konkretiserer politiske mål (samfunns mål) og strategier for utviklingen av Birkenes kommune. Planen trekker opp visjon og mål for kommunen både som samfunn, som myndighet og som tjenesteyter. Den peker på behov på ulike samfunnsområder og sier noe om hvordan behovene kan dekkes, og den legger grunnlag for viktige prioriteringer og bruk av virkemidler. Samfunnsdelen av kommuneplanen ble sist revidert og behandlet av kommunestyret i 2015. Økonomiplanen er handlingsdelen til kommuneplanen, og inneholder konkrete tiltak for å nå målsetningen i kommuneplanen. Det er viktig at kommuneplanen og økonomiplanen henger sammen.

Økonomi- og handlingsplan – den kortsiktige delen

I Birkenes er kommuneplanens kortsiktige del og økonomiplanen etter kommuneloven slått sammen til ett dokument og kalles økonomi- og handlingsplan. Den gjelder for fire år av gangen og revideres årlig. I handlingsplanen skal målsettingene i kommuneplanen vurderes i forhold til tilgjengelige ressurser med sikte på realistiske løsninger. Handlingsplanen skal inneholde mål som er gjennomførbare i kommende 4-årsperiode.

Handlingsplanen skal også legge rammer for samfunnsutviklingen med grunnlag i kommuneplanen. Hvordan kommunens tjenesteyting og forvaltning påvirker utviklingen av samfunnet skal være en del av vurderingene i handlingsplanen.

Resultatrapportering

De årlige resultatrapportene fra enhetene skal gjøre rede for måloppnåelse, gjennom utvalgte indikatorer. Som oppfølging av kommuneplanen skal det velges ut et sett indikatorer som er relevante i forhold til målsettinger i kommuneplanen. Arbeidet med å definere relevante måleindikatorer for alle enheter i organisasjonen er påbegynt, men det må jobbes videre med i 2020.

Statlige forutsetninger for kommunalforvaltningen

Stortinget fastsetter kommunens skatt- og rammeinntekter ved behandling av statsbudsjettet. Inntektene kommer i hovedsak fra tre kilder: skatt på inntekt og formue, overføringer fra staten og brukerbetalinger.

Kommunen kan vedta endringer for egenfinansiering, f.eks. eiendomsskatt.

Gjennom fastsetting av skattøre, størrelsen på rammetilskudd og øremerkede tilskudd har staten kontroll med størsteparten av kommunens inntekter. Det betyr at kommunens handlefrihet i stor grad er avhengig av hva de sentrale myndigheter beslutter om det økonomiske opplegget.

Økonomiske hovedlinjer og utfordringer

Nasjonalt

I nasjonalbudsjettet 2020 (Meld.St. 1 2019-2020) legger regjeringen frem tilstanden og de samlede utsiktene for norsk økonomi. Den økonomiske utviklingen i Norge påvirker i stor grad utviklingen av rammevilkårene for kommunesektoren.

Sitat fra nasjonalbudsjettet for 2020 om norsk økonomi; «Norsk økonomi er inne i sitt tredje år med konjunkturoppgang. Aktiviteten øker over hele landet og i de fleste næringer. Det siste året er mer enn 50 000 flere personer kommet i jobb. Den registrerte arbeidsledigheten er kommet ned på nivåer vi ikke har sett siden 2008. Flere som tidligere sto utenfor arbeidsmarkedet, er nå i jobb, og sysselsettingsandelen har steget. Samtidig har antall sysselsatte på korttidsopphold i Norge også økt. Det kan være et tegn på at det nå er mindre arbeidskraftreserver å ta av for å dekke etterspørselen etter arbeidskraft.

Den gode utviklingen i norsk økonomi er ventet å fortsette fremover. Veksten i BNP for Fastlands-Norge anslås til 2,7 pst. i år og 2,5 pst. neste år. Veksten i fastlandsøkonomien ligger med dette an til å bli høyere enn sin langsiktige trend både i år og neste år. Høyere reallønnsvekst legger til rette for økt privat forbruk, og bedringen i konkurranseevnen legger til rette for økte investeringer og økt eksport. Bedringen i arbeidsmarkedet ventes å fortsette fremover, med lavere arbeidsledighet og høyere sysselsetting.

Drahjelpen fra internasjonal økonomi er blitt noe mindre den siste tiden. Det er særlig i Europa at veksten har avtatt, mens den holder seg bedre oppe i USA. Arbeidsmarkedet i flere land er likevel bedre enn på lenge. Arbeidsledigheten går ned, og lønnsveksten har tatt seg noe opp. For handelspartnerne sett under ett ventes den økonomiske veksten å ligge i underkant av sin langsiktige trend fremover. Risikobildet internasjonalt gir noe økt usikkerhet.

Den økonomiske politikken har vært godt tilpasset situasjonen i økonomien. Da oljeprisen falt fra sommeren 2014, ble finanspolitikken lagt om i en ekspansiv retning for å trekke opp etterspørselen etter varer og tjenester. Siden har veksten i økonomien tatt seg klart opp, og ledigheten er kommet markert ned. Norsk økonomi er nå inne i en konjunkturoppgang og trenger ikke lenger drahjelp fra den økonomiske politikken.

Norges Bank har satt opp styringsrenten fire ganger det siste året, fra 0,5 pst. til 1,5 pst. Hos våre handelspartnere har renteoppgangen avtatt og snudd til nedgang. Både den amerikanske og den europeiske sentralbanken har satt ned sine renter, og nedjustert renteutsiktene sine. I Norge har kronekursen svekket seg 2,5 pst. siden juli. Det kan ha sammenheng med uroen i finansmarkedene. Norges Bank har signalisert at renten vil være nær dagens nivå i tiden fremover.

Den markerte bedringen i norske bedrifters konkurranseevne de siste årene har lagt til rette for økt aktivitet i næringslivet. Produksjonen øker nå over hele landet og i de fleste næringer. Bedriftene melder også om økte investeringer. Optimismen er bredt basert på tvers av næringer. Veksten i investeringer og produksjon er særlig sterk i industrien, der mange bedrifter nyter godt av økt etterspørsel fra petroleumsnæringen, både hjemme og ute.

De siste årene er det utvist moderasjon i lønnsoppgjørene, for å opprettholde en bedret konkurranseevne. I årets lønnsoppgjør er de fleste oppgjørene kommet i havn innenfor en ramme for årslønnsveksten på 3,2 pst. Reallønnsveksten er ventet å ta seg markert opp i år, etter å ha vært negativ i årene 2016–2018 sett under ett. I takt med et strammere arbeidsmarked er lønnsveksten ventet å øke litt neste år. Samtidig ventes veksten i konsumprisene å avta, slik at reallønnsveksten tar seg ytterligere opp.

Boligprisene har steget moderat siden i fjor sommer. Samtidig har aktiviteten i bruktboligmarkedet vært høy, med mange solgte boliger og mange boliger til salgs.

Veksten i husholdningenes gjeld har avtatt noe de siste to årene, men gjelden er på et historisk høyt nivå og en kilde til sårbarhet for norsk økonomi. Når gjelden er høy, vil selv små endringer i rente, inntekt eller boligverdier kunne føre til at husholdningene strammer inn på konsumet. Det vil kunne dempe veksten i økonomien. Også en eventuell svakere vekst ute vil kunne bidra negativt til oppgangen i norsk økonomi.

Veksten i norsk økonomi kan også bli sterkere enn ventet, dersom for eksempel petroleumsinvesteringene skulle bli høyere enn ventet, eller dersom bedringen i konkurranseevnen trekker opp eksport og investeringer mer enn lagt til grunn. Optimismen i næringslivet kan gi økt press i arbeidsmarkedet i en situasjon der ledigheten allerede er svært lav. »

Med dagens regelverk for utjevning av inntektene kommunene imellom, har Birkenes kommune begrensede muligheter til å påvirke egne inntekter. Det som er avgjørende er hvilke rammevilkår staten gir til kommunesektoren.

Kommunesektoren

Regjeringens forslag til kommuneopplegg i statsbudsjettet for 2020 forutsetter en realvekst i frie inntekter på kr 1,3 mrd. Veksten er beregnet utfra anslåtte skatteinntekter i revidert nasjonalbudsjett 2019 lagt frem i mai. Det betyr i praksis at forventede ekstra skatteinntekter i 2019 på kr 4,9 mrd. ikke inngår i grunnlaget for beregning av vekst i 2020 i gjeldene statsbudsjett. Realvekst i frie inntekter til kommunesektoren, kr 1,3 mrd., er fordelt på følgende hovedområder: merkostnader demografi (kr -1,3 mrd.), merkostnader pensjon (kr 0,40 mrd.) og satsinger innenfor veksten i frie inntekter (kr -0,55 mrd.). Det summerer seg til kr -0,15 mrd.; m.a.o. et negativt handlingsrom til kommunesektoren. Staten stiller krav om, og forutsetter, at kommunesektoren effektiviseres med kr 1,3 mrd. (0,5%), og at dette vil gi et positivt handlingsrom på kr 1,15 mrd. I forslag til statsbudsjett er det forutsatt en årslønnsvekst på 3,6% og en deflator på 3,1%.

Som forutsetning i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020, er skatteanslaget for 2019 oppjustert med kr 4,9 mrd. hvorav kr 4,2 mrd. på kommunene. Deflator er uendret på 3,0%.

Regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett vil bli vedtatt i Stortinget en gang før jul.

Birkenes kommune – status og hovedutfordringer fremover

Kommunens oppdrag er å levere velferdstjenester til innbyggerne. Innbyggerne har regulerte rettigheter hvor forsvarlighet er et viktig prinsipp i lovgivningen. Som følge av at Birkenes kommune historisk gjennom mange år har hatt en svært stram økonomi, har det medført at det har vært vanskelig å overholde kravene til forsvarlighet og forutsigbarhet når etterspørselen etter tjenesteleveransene medfører utgifter som er større enn inntektene. Det har vært kontinuerlig fokus på omstillinger og effektivisering for å ha kontroll på utgiftene. Det har også vært nødvendig å styrke inntektssiden gjennom innføring av eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer fra 2014.

Til tross for styrking av inntektssiden, var det fortsatt en stor utfordring å få balanse i kommunens budsjett og økonomiplan for 2016 - 2019. I februar 2016 ble kommunen meldt inn på Robek, og rett i forkant ble «prosjekt balanse» startet. Prosjektet hadde som mål å

identifisere tiltak med varig resultatforbedring på kr 15,0 mill. i form av økte inntekter og/eller reduserte utgifter. Ved et godt samarbeid klarte man å finne innsparinger i den størrelsesorden innen utgangen av 2020.

I 2017 og 2018 viser det seg at flere av tiltakene ikke vil være mulig å gjennomføre eller må utsettes. I tillegg har kommunen fått nye utfordringer. Det medfører at Birkenes kommune må ta en ny runde med å finne tiltak for å dekke utfordringene nevnt ovenfor. Tiltak som planlegges gjennomført i planperioden, med økonomisk effekt, er synliggjort spesifikt som en del av kommentarene for hver enhet lenger bak i dokumentet.

2016 og 2017 ble resultatmessig to gode år for Birkenes kommune. Dette har medført at det har vært mulig å bygge opp disposisjonsfondet til kr 36,0 mill. Fondet er en sikkerhet for å kunne tåle uforutsette hendelser i driften eller i finansmarkedet som ikke er innarbeidet i budsjett og økonomiplanen. Flom, eller negativ avkastning på langsiktige finansplasseringer, er eksempler på dette.

De gode resultatene i 2016 og 2017 skyldes i stor grad engangsinntekter som høyere nasjonal skatteinngang enn forventet og svært god avkastning på langsiktig finansplasseringer. Dette kan ikke påregnes i årene som kommer.

For at kommunen skal ha en sunn kommuneøkonomi over tid, er det anbefalt at netto driftsresultat for en gjennomsnittskommune bør utgjør 1,75 prosent av brutto driftsinntekter. For Birkenes kommune betyr det kr 7,5 mill. I det forslaget som legges frem er vi langt fra å nå det målet. Budsjett for 2020 har både et negativt brutto driftsresultat (kr -10 mill.) og negativt netto driftsresultat (kr -6,0 mill.). Det er derfor budsjettert med bruk av disposisjonsfond for å få balanse. Det er ikke negativt i seg selv, men det er negativt at inntekter ikke dekker utgiftene. Det er ikke bærekraftig over tid.

Bufferfond iht. vedtatt finansreglement utgjør minimum 2 ganger årlig avkastning på verdipapirene: dvs. kr 6-7 mill.

I 2015 ble det utarbeidet, og politisk vedtatt, en finansstrategi for å bygge opp et disposisjonsfond sakte men sikkert med 0,6 % av brutto driftsinntekter. Samlet sett er målet, i henhold til finansstrategien, at disposisjonsfondet skal utgjøre ca. 5,6 % av driftsinntektene. For 2020 vil det si ca. kr 24 mill. I 2019 er disposisjonsfondet på kr 36,0 mill. I 2019 er det budsjettert å bruke kr 4,7 mill. av disposisjonsfondet. Årsprognose for 2019 estimerer et resultat med et merforbruk med bruk av disposisjonsfond som forutsatt i budsjettet. Det er som alltid usikkerhet knyttet til prognoser.

Med de rammebetingelser og forutsetninger som er innarbeidet i budsjettet for 2020, har det ikke vært mulig å budsjettere med avsetning til disposisjonsfond. Det samme gjelder resten av planperioden. Tvert imot er det nødvendig å bruke av disposisjonsfondet for å få økonomisk balanse i planperioden; kr 6,0 mill. (2020), kr 5,6 mill. (2021), kr 4,2 mill. (2022) og kr 0,4 mill (2023).

Et disposisjonsfond på den størrelsen som kommunestyret har vedtatt, vil sikre at kommunen ikke må redusere sårbar drift når inntekter reduseres eller andre uforutsette hendelser oppstår, men det kan brukes litt tid til å finne de gode langsiktige løsningene. Det er dette vi står ovenfor når vi ser på utviklingen i økonomi- og handlingsplanperioden 2020-2023. Inntektene dekker ikke utgiftene fullt ut i perioden. Det må det arbeides videre med.

Endringer som har gjort arbeidet med budsjettet for 2020 og økonomiplanen 2020 – 2023 utfordrende er:

- Anslag i skatt- og rammeinntekter i statsbudsjettet for 2020 dekker ikke vekst i oppgaver og prisvekst for Birkenes kommune
- Redusert integreringstilskudd
- Ikke alle tiltak i prosjekt balanse er gjennomført som følge av endrede forutsetninger
- Bortfall av inntekter i 2019 gjeldene grensejustering i Hovlandsdalen
- Nye og lovpålagte driftsbehov som krever tiltak
- Flere store investeringsprosjekter
- Bortfall av ufrivillig alene tilskudd fra 2020

Birkenes kommune har i lang tid hatt høy gjeld. I finansstrategien er det vedtatt å sette nedbetaling av gjeld lik avskrivninger for å nedbetale gjelden litt fortere enn det kommuneloven krever i form av minimumsavdrag. Ved denne metoden vil vi ikke klare å redusere gjelden raskt, men vi vil sikre at kostnaden vi tar er i samsvar med verdiforringelsen i form av alder og slitasje. Kommunen vil fortsatt ha høy gjeld, men utviklingen vil gå i en bedre retning. Det har ikke lyktes å få til dette i forslag til økonomiplan for 2020-2023.

Investeringsgjeld påvirker drift og tjenester i form av at rente- og avdragskostnader (kapitalkostnader), og må finansieres av frie inntekter. Øker kapitalkostnadene, må en større andel av frie inntekter brukes til å betjene gjeld fremfor å kunne brukes i driften. Høy gjeld gjør også kommunen mer rentefølsom. Det vil si at den blir sårbar i forhold til en eventuell økning i rentenivået. Dette er delvis sikret ved at en andel av lånene er bundet på fastrentekontrakter.

Investeringer i en kommune er sterkt knyttet til tjenestetilbudet. Det vil si at de fleste investeringene ikke vil gi gevinst i form av direkte økonomisk lønnsomhet, men kan gi en effektivisering av en tjeneste eller dekke et lovpålagt behov der alternativene ikke eksisterer eller er mye dyrere. Nye prosjekter krever derfor en rasjonell tankegang i fht behovene.

Birkenes kommune må forvente seg å være i endring hele tiden. Det må alltid tenkes konsekvens når inntektene eller kostnadene endrer seg, for så å finne løsninger og utøve handling for å imøtekomme nye krav.

En grunnleggende forutsetning for en stabil og sunn kommuneøkonomi, er at utgiftsveksten holdes lavere enn inntektsveksten.

I planperioden er det ikke balanse mellom inntekter og utgifter, og det må dekkes inn ved bruk av midler på bundne driftsfond og disposisjonsfond. Dette er ikke bærekraftig over tid, og det er helt nødvendig at Birkenes kommune har tilstrekkelige inntekter i årene som kommer til å dekke nødvendige utgifter til kapitalkostnader og tjenesteleveranser. Dette må administrasjon og politikere i fellesskap finne løsninger på.

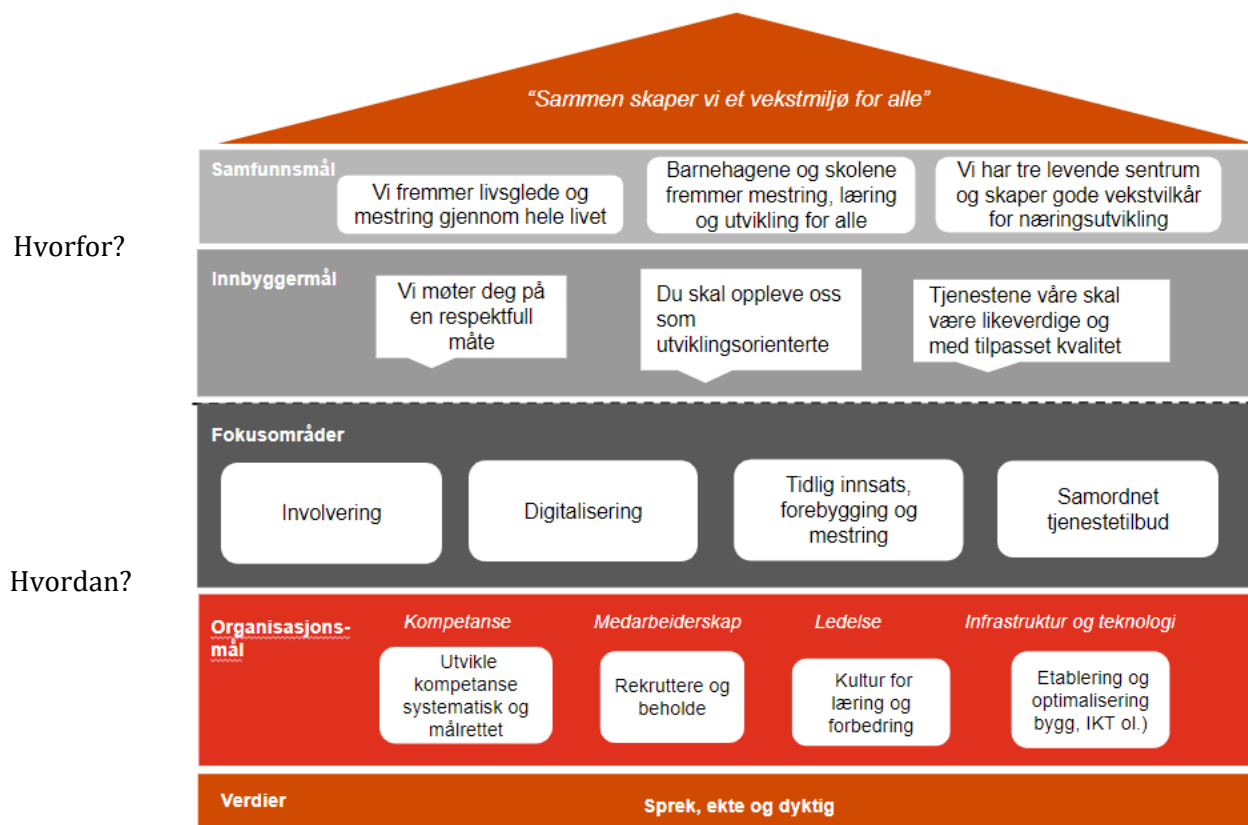
Administrasjonen foreslår en prosess med oppstart umiddelbart, og hvor det rapporteres til formannskapet om forslag til omstillingstiltak for å redusere kostnader og/eller øke inntekter. Videre foreslår administrasjonen at de politiske utvalgene fungerer som referansegrupper i dette arbeidet.

Målhuset

Strategi, organisering og kultur spiller sammen, og er vesentlig i arbeidet med å utarbeide, og siden realisere en strategi. Derfor er det viktig at man ikke bare tar for seg hva man skal gjøre, men hvorfor og hvordan man skal gjøre det. Et administrativt arbeid første halvår 2019 har resultert i utarbeidelse av et målhus. Målhuset viser hvordan vi skal jobbe med mål og målstruktur i Birkenes kommune. Ikke minst viser det hvordan et konkret tiltak i en enhet gjør at vi strekker oss etter visjonen, og går i riktig retning for å nå samfunnsmålene (hovedmålene).

Målhuset:

Visjon

Kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp rundt visjonen. Visjonen kan sies å være et bilde av en fremtidig ønsket tilstand, eller sagt på en annen måte; det overordnede som vi bestreber oss for å nå. Visjonen til Birkenes kommune er:

Sammen skaper vi et vekstmiljø for alle

Begrunnelse for valg av ord:

Sammen:

Understreker at vi påvirkes av hverandre og tar et felles ansvar for samfunnet vi er en del av.

Skaper:

Gjenspeiler at vi er aktive og kreative sammen om smarte løsninger.

Vi:

Omfatter at vi er deltakere og aktører i eget liv.

Et vekstmiljø:

Fremhever hva vi ønsker at kommunen skal legge til rette for, dvs. et miljø hvor alle kan utvikle seg positivt og skape merverdi sammen.

For alle:

Betyr at vi er en inkluderende kommune uavhengig av hvem du er og hvilke tjenester du trenger.

Samfunns mål

I kommuneplanens samfunndel er begrepet hovedmål brukt, men er å forstå som det samme som samfunns mål. Birkenes kommunes samfunns mål er:

- Vi fremmer livsglede og mestring gjennom hele livet
- Barnehagene og skolene fremmer mestring, læring og utvikling for alle
- Vi har tre levende sentrum og skaper gode vekstvilkår for næringsutvikling

Innbyggermål

Innbyggermålene er uttrykt i Birkenes kommunes ulike plan- eller strategidokumenter. Innbyggermålene beskriver hvordan vi som er ansatte i Birkenes kommune ønsker å bli oppfattet i relasjon med de som er i kontakt med oss. Birkenes kommunes innbyggermål er:

- Vi møter deg på en respektfull måte
- Vi gir trygghet og trivsel for alle innbyggere
- Tjenestene våre skal være likeverdige og tilgjengelige

Fokusområder

For at Birkenes kommune skal lykkes med å strekke seg etter visjonen og jobbe langsiktig, målrettet og strukturert mot samfunns- og innbyggermålene, er det i nærmeste 4-årsperiode prioritert 4-fire fokusområder. De er gjeldene for hele organisasjonen og alle enheter.

Fokusområdene er:

- Involvering
- Digitalisering
- Tidlig innsats, forebygging og mestring
- Samordnet tjenestetilbud

Fokusområdene er operasjonalisert ved at det er utarbeidet konkrete mål.

Målene er utarbeidet innenfor hvert av tjenesteområdene Samfunnsutvikling, Oppvekst og Helse og velferd. I tillegg er mål som er organisasjonsovergripende utarbeidet av Virksomhetsstyring.

Tiltak som skal gjennomføres i planperioden 2020 – 2023 for å oppnå målene bygger opp om fokusområdene. Tiltakene fremkommer som en del av kommentarene til hver enkelt driftsenhet. I tillegg har Virksomhetsstyring utarbeidet tiltak som gjelder de organisasjonsoverbyggende målene.

Organisasjonsmål

Organisasjonsmålene, sammen med fokusområdene, uttrykker hva som må være på plass i organisasjonen for at vi skal lykkes i størst mulig grad med å oppnå samfunnsmålene og innbyggermålene. Organisasjonsmålene kommer til uttrykk gjennom planer og strategidokumenter som er utarbeidet; f.eks. organisasjonsstrategien. Organisasjonsmålene til Birkenes kommunes er:

- Utvikle kompetanse systematisk og målerettet
- Rekruttere og beholde
- Kultur for læring og forbedring
- Etablering og optimalisering av bygg, IKT og annen infrastruktur

Verdier

Birkenes kommunes verdier er:

- Sprek
 - Vi tar utfordringer og jobber aktivt for å gi de beste løsningene
- Ekte
 - Vi er tydelige og lyttende i møte med hverandre
- Dyktig
 - Vi holder oss faglig oppdatert og bruker alles kompetanse for å nå felles mål

Handlingsprogram

Omstilling og utvikling for å effektivisere tjenestene

Samfunnsmålene gir retning for kommunens arbeid og er oppdraget organisasjonen har fått. Vi skal velge strategier og tilnærminger til arbeidet for å nå disse målene. Kommunen skal være en aktiv deltaker i omstilling i samfunnet og planlegge for et bærekraftig lokalsamfunn i framtiden. Birkenes kommune er opptatt av å utvikle en samfunnsstruktur som gjør kommunen attraktiv å bo i, drive næringsvirksomhet i og som legger til rette for å møte ulike behov for et godt liv. Tjenestene til kommunen skal være likeverdige og med tilpasset kvalitet. Vi vil planlegge for å utvikle fysisk miljø, boligbygging og mangfold av og tilgjengelighet til aktiviteter for å bidra til denne samfunnsstrukturen. Samtidig har kommunen begrensede ressurser, er stor i geografisk utstrekning og har demografiske utfordringer.

Kommunens organisasjonsstrategi trekker fram at alle ansatte skal bidra til en framtidsrettet utvikling av kommunen som organisasjon, tjenesteyter og samfunnsutvikler.

Det er enhetene i kommunen som planlegger, gjennomfører, evaluerer og korrigerer konkrete tjenester og tiltak til kommunens innbyggere for å nå de langsiktige målsetningene. Den enkelte ansatte i kommunen er avgjørende for å legge til rette for den samfunnsstrukturen vi ønsker. Utvikling av den enkelte medarbeider og organisasjonen er avgjørende for å ivareta fremtidens behov.

For å nå målene i kommuneplanen har vi, som beskrevet under kapitlet om målhuset, prioritert fire fokusområder i denne planperioden:

- Involvering
- Digitalisering
- Tidlig innsats, forebygging og mestring
- Samordnet tjenestetilbud

I etterfølgende avsnitt er det beskrevet hvilke mål som bygger oppunder de fire fokusområdene fordelt på henholdsvis Virksomhetsstyring (overordnet for hele organisasjonen) og hvert enkelt tjenesteområde; dvs. Samfunnsutvikling, Oppvekst og Helse og velferd.

Virksomhetsstyring

Involvering

Mål:

- *Kommunens medarbeidere opplever god kommunikasjon, er involvert og kan påvirke sin arbeidssituasjon*

En god opplevelse av medvirkning og involvering er et viktig grunnlag for trivsel på arbeidsplassen, og medarbeidere som trives og kan påvirke vil bidra til et godt arbeidsmiljø. Dette er et viktig element for å beholde gode medarbeidere og sikre kontinuitet i tjenestene. Utviklingen av resultatene av medarbeiderundersøkelsen som gjennomføres hvert andre år (neste gang i 2020) er en god måleindikator på i hvor stor grad vi lykkes med dette og vil brukes aktivt for å nå dette målet.

Tiltak for å nå målene:

- Etablere felles retningslinjer for formelle møteplasser - 2020
- Kommunikasjon som årlig tema på felles ledermøte 2020 – 2023
- Lytte (ideer/involvering) som tema i leder/personalmøter hvert halvår 2020 – 2023
- Bruke og videreutvikle eksisterende målinger 2020-2023
- Systematisere evalueringer som utføres 2020

Måleindikatorer:

Gapet mellom beskrevet praksis og opplevd praksis i Tillitsundersøkelsen (kommunens medarbeiderundersøkelse) er redusert med 5% i 2020 og ytterligere 5% i 2022.

Utvalgte områder er:

- Kommunisere
- Lytte – Ideer/involvering

Digitalisering

Mål:

- *Organisasjonen bruker hensiktsmessige digitale løsninger for å sikre god kvalitet og effektive arbeidsprosesser*

Alle de ulike tjenesteområdene har fokus på å innføre digitale løsninger som skal bidra til å gi gode tjenester til innbyggere. Som en del av utviklingen av hele organisasjonen er det viktig å ta i bruk gode digitale løsninger også på fagområdene personal, økonomi og HMS/kvalitet. Gode og hensiktsmessige digitale støttesystemer for ledere og ansatte skal være brukervennlige. De skal også være en bidragsyter til økt kvalitet og effektivitet på interne tjenester slik at mest mulig av ressursene går til å gi gode tjenester til innbyggerne.

Tiltak for å nå målene:

- Hele organisasjonen skal ha tatt i bruk elektronisk reiseregning innen utgangen 2020
- Hele organisasjonen skal ha tatt i bruk digital løsning på registrering av arbeidstid og egenmelding innen utgangen 2021
- Alle eksterne avtaler inngått av Birkenes kommune lagt inn i støttesystemet Complete Control innen utgangen av 2020

Måleindikatorer:

- Gjennomføre opplæring for hele organisasjonen i elektronisk reiseregning innen 2020
- Avklare systemløsning for det ulike enhetene i forhold til digital løsning (registrering av arbeidstid og egenmelding) med påfølgende implementering og opplæring – 2020-2021
- Kartlegge eksisterende avtaler, gjennomføre opplæring og registrere avtaler i støttesystemet Complete Control - 2020

Tidlig innsats, forebygging og mestring

Mål:

- *Organisasjonen jobber aktivt med nærvær, heltidskultur og beste praksis.*

Et lavere sykefravær vil ha mange gevinster, både økonomiske og menneskelige. Utgiftene forbundet med sykefravær er en stor kostnadsdriver for kommunen, og omkostningene kan også utover kvaliteten på tjenestene ved å gi dårligere kontinuitet og mangel på kvalifisert personell. Å legge gode til rette for at medarbeidere er friske og kan ta del i arbeidslivet er viktig for hver enkelt ansattes totale helse.

Prosjektet heltidskultur er et satsningsområde i kommunen. Heltid er viktig for kvaliteten på tjenestene, for den enkelte som mottar tjenestene, for den enkelte arbeidstaker, for arbeidsmiljøet, for framtidig rekruttering og for effektiv ressursbruk.

Overordnet ansvar for heltidskultur ivaretas av personalsjef, og prosjektet har egen prosjektleder.

Tiltak for å nå målene:

- Utarbeide rutiner i forhold til innkjøp - 2020
- Gjennomføre interne brukerundersøkelser – 2020-2023
- Gjennomføre tiltak for å øke nærværet i Birkenes - 2020
- Gjennomføre aktiviteter i henhold til prosjektplanen for Heltidsprosjektet. 2020 - 2023
- Beste praksis for fagområdene i Virksomhetsstyring er beskrevet og dokumentert i TQM – 2020

Måleindikatorer:

- Mål for sykefraværet pr. 31.12.
 - 8,0% (2020)
 - 7,6% (2021)
 - 7,2% (2022)
 - 7,0% (2023)
- Mål for gjennomsnittlig stillingsprosent pr. 01.09.
 - 2020: 78 % for kommunen
 - 2020: 68 % for helse og velferd
 - 2020: 67 % for ansatte i turnus
- Virksomhetsstyring skal melde minst 15 avvik pr.år på hvert fagområde

Samfunnsutvikling

Involvering

Mål:

- *Innbyggere, ansatte og folkevalgte deltar i beslutninger*

Målsetningen er at brukere og/eller involverte parter skal ha grunnlag for å samspille om og ha forståelse for prioriteringer og valgte løsninger. Vi vil legge til rette for å møte brukere og innbyggere på deres arena, gjerne ved bruk av digitale løsninger. Ansatte skal være med å planlegge for kompetanse- og tjenesteutvikling for å møte fremtidens behov. Måloppnåelse kan måles ved brukerundersøkelser og tillitsundersøkelsen.

Digitalisering

Mål:

- *Vi har felles praksis og tar i bruk hensiktsmessige digitale løsninger*
- *Vi har lagt til rette for digitale førstevalg*

Digitalisering og teknologiske løsninger er avgjørende for å lykkes med å gi tjenester så effektivt som nødvendig for å nå alle med behov og sikre best mulig likebehandling. Digitaliserte løsninger er ikke bedre enn de brukerne de har og kan ikke alene effektivisere tjenester. For å få gevinst av de løsningene vi velger må vi sikre kompetansebygging og gi nødvendig tid til å implementere løsninger.

Vi ønsker at tjenestene våre skal være tilgjengelige digitalt i så stor og god grad som mulig. Tilgjengelighet innebærer spesielt at brukergrensesnittet er lavt. Vi legger til grunn at vi ikke skal ligge i front med å utvikle digitale løsninger, men være gode på å finne etablerte og gjerne utprøvde løsninger og hente erfaringer fra andre. Vi må også ha et tydelig fokus på å utnytte de systemene vi har best mulig.

Vi kan måle dette med antall tjenester og saker som løses i digitale format og evt ved undersøkelse av brukertilfredshet.

Tidlig innsats, forebygging og mestring

Mål:

- *Oppgaver løses nærmest mulig fagnivå*
- *Prioritering av oppgaver er forankret i hovedplaner*

Et viktig mål for saksbehandlingen er at den enkelte får så tydelige svar som mulig så tidlig som mulig. For å få til dette er det avgjørende at de enkelte tjenester løses så nærme brukerne som mulig. Godt tilgjengelig informasjon og tydelige beskrivelser av kommunens tjenesteyting er sentralt sammen med delegert myndighet til fagområdene som ivaretar tjenestene.

Målsetningen for kommunal infrastruktur har lenge vært å kunne ha et periodisk vedlikehold som opprettholder avtalt standard og bruke ressurser så smart som mulig i et lengre perspektiv. Ressurssituasjonen har over tid vært slik at mye av arbeidet i dag handler om brannslukking. Målet er å snu dette slik at vi kan tilnærmes oss oppgavene for å ivareta kapitalen vi har i infrastruktur. Dette er også viktig for at fagpersoner kan benytte sine ressurser og kompetanse best mulig. Måloppnåelse kan måles ved å undersøke saksbehandlingstid, heving av standard på infrastruktur og brukerundersøkelser.

Samordnet tjenestetilbud

Mål:

- *Tjenestene er forutsigbare, sammenhengende, koordinerte og bygger på kunnskapsbasert praksis*

De beste løsningene for bedre effektivitet og god samhandling med innbyggere, politikere og andre finnes i et samarbeid mellom enhetene. Ved å bruke hverandres kunnskaper, ressurser og verktøy finner vi de beste tilnærmingene til å løse den enkelte oppgave og ha best mulig arbeidsflyt. En klar forutsetning er at tjenestene er forutsigbare og at det er god samhandling mellom de ulike fagområdene. Plan for utvikling av kompetanse er sentralt for å utvikle hvert fagområde for at enhetene samlet skal kunne gi tjenester i tråd med mål og prioriteringer. Planer, strategier og avklarte prinsipper er avgjørende grunnlag for effektive arbeidsprosesser og best mulig bruk av ressurser. God samhandling i utarbeidelsen av planer og strategier vil også gi bedre forutsigbarhet og felles forståelse for prioriteringer. Måloppnåelse kan måles med i hvilken grad oppgaver er forankret i planer og gjennom brukerundersøkelser.

Oppvekst

Involvering

Mål:

- *Brukere av tjenestene opplever å være involvert i saker som gjelder dem*
- *Medarbeidere og innbyggere deltar i utvikling av tjenestene*

Barnekonvensjonen gir barn og unge rett til å påvirke sin egen hverdag gjennom å bli hørt. I den kommende perioden, må vi i større grad ha fokus på hvordan vi kan sikre at det skjer. I barnehage, grunnskole og kulturskole er det formelle arenaer for samarbeid med hjemmene, i tillegg til at elevene har sin arena gjennom elevrådet. Det nylig opprettede ungdomsrådet er et utvalg som gir ungdom mulighet til å påvirke og ta opp saker som gjelder dem. Ansatte skal være med å planlegge og påvirke den daglige driften, samt delta i kompetanseutvikling. Måloppnåelse kan måles gjennom brukerundersøkelser og tillitsundersøkelsen.

Digitalisering

Mål:

- *Vi har felles praksis og tar i bruk hensiktsmessige digitale løsninger*

Barn og unge er brukere av digitale verktøy i hverdagen, i ulik grad og mengde. Å legge til rette for god bruk og forståelse for digitale verktøy ligger som mål både i rammeplaner og læreplaner. I barnehage og skole er det viktig at vi har tilgjengelig utstyr som gjør at det i større grad er mulig å legge til rette for individuelt tilpasset opplæring gjennom å ta i bruk ulike teknologiske løsninger. Tilgang til ipad og pc/ Chromebook for alle elever, vil også kunne være et universelt tiltak i forhold til barnefattigdom.

Det er nødvendig å satse på generell kompetanseheving for alle ansatte, blant annet gjennom deltakelse i regionale nettverk. Gevinstene ved å satse på digitale verktøy vil i stor grad handle om kvalitet, men også en effektiv måte å utføre arbeidet på til det beste for innbyggerne. Gjennom å ta i bruk digitale løsninger i samarbeid med hjemmene og brukere av tjenestene, er målet å sikre god, effektiv og sikker kommunikasjon

I hvor stor grad vi lykkes med digitaliseringen vil kunne måles i brukerundersøkelse og andre tilbakemeldinger.

Tidlig innsats, forebygging og mestring

Mål:

- *I møte med mennesker har vi fokus på relasjon og har et helsefremmende perspektiv*

I møte med barn, unge og voksne har vi et fokus på at alle skal få mulighet til å bruke ressursene sine. Ved å ta utgangspunkt i hva den enkelte kan, er målet at den enkelte skal oppleve (økt)mestring.

Forebygging handler om å hindre at noe skjer, og tidlig innsats handler om å sette inn tiltak så tidlig som mulig når noe skjer. Foreldreveiledningskursene som helsestasjonen tilbyr, er et konkret forebyggende tiltak. To pedagoger i 1.klasse og ekstra pedagog på trinnet i småskolen på Birkeland skole, er et annet konkret tiltak som handler om forebygging, men som også handler om tidlig innsats. Det er nødvendig til enhver tid å vurdere hvilke tiltak som skal gis, og hva som bidrar til at flest mulig opplever mestring av hverdagen. Dette kan måles på hvor mange som fullfører et utdanningsløp eller gjennom møte med tjenestene våre i større grad er i stand til å utnytte egne ressurser i hverdagen

Samordnet tjenestetilbud

Mål:

- *Tjenestene er forutsigbare, sammenhengende, koordinerte og bygger på kunnskapsbasert praksis*

Å gi barn og voksne som er i kontakt med kommunen en opplevelse av sammenheng, gir forutsigbarhet og trygghet. Det fordrer kjennskap til de ulike tjenestene og et godt samarbeid på tvers av tjenesteområdene i kommunen. Særlig viktig er dette for sårbare grupper og de som har rett på flere tjenester. Kompetanseheving, kjennskap til ny kunnskap og praksis på området, vil være sentralt for å utvikle tjenester og som kan gis innenfor rammene til kommunen.

Helse og velferd

Involvering

Mål:

- *Brukere av tjenestene opplever å være involvert i saker som gjelder dem*
- *Medarbeidere og innbyggere deltar i utvikling av tjenestene*

Dette målet handler om at brukerne skal delta i planlegging av tjenestetilbud og være involvert i egne saker. De skal oppleve å være selvstendige i eget liv og ha eierskap til det som angår dem. Vi vil legge til rette for å møte innbyggere på arenaer der vi kan diskutere forventninger, ansvar og tjenester i framtiden. Ansatte skal være med å planlegge for kompetanse- og tjenesteutvikling. Det vil være endringer i årene framover. Måloppnåelse kan måles ved brukerundersøkelser som gjennomføres i enhetene annethvert år, og ved tillitsundersøkelsen.

Digitalisering

Mål:

- *Vi har felles praksis og tar i bruk hensiktsmessige digitale løsninger*

Dette målet dreier seg om å innføre løsninger som kan effektivisere tjenestene. I tillegg kan løsninger innen varslings- og trygghetsteknologi bidra til at innbyggere kan bo trygt hjemme. Gevinstene ved velferdsteknologiske og digitale løsninger handler først og fremst om kvalitet, unngåtte kostnader og spart tid. Måloppnåelse kan måles ved hvor mange ansatte som gjennomfører e-læringskurs og i hvor stor grad digitale løsningene tas i bruk i tjenestene. Antall

enkeltvedtak om velferdsteknologiske løsninger vil også si noe om måloppnåelse.

Tidlig innsats, forebygging og mestring

Mål:

- *Vi legger til rette for at brukerne medvirker med egne ressurser*

Innbyggerne skal få mulighet for å bruke sine ressurser og oppleve å mestre sin hverdag. Vi skal iverksette tiltak tidlig; arbeid, aktiviteter, fellesskap og andre målrettede tiltak. Vi skal legge til rette for at brukerne kan beholde funksjon, gjenvinne tapt funksjon og at pårørende kan få avlastning. Det handler også om at kommunen må tilpasse tjenestene til framtidige behov. Måloppnåelse kan måles ved antall deltakere i ulike tilbud, f.eks. arbeids- og aktivitetstilbud.

Samordnet tjenestetilbud

Mål:

- *Tjenestene er forutsigbare, sammenhengende, koordinerte og bygger på kunnskapsbasert praksis*

Et godt samarbeid mellom tjenesteområder og med de riktige samarbeidsarenaene er viktig for at tjenester skal være forutsigbare og for at vi setter i gang de riktige tiltakene. Arbeidet med gode pasientforløp handler om dette. Brukere beveger seg mellom ulike tjenester f.eks. i sykehuset og kommunen og tjenestene må oppleves forutsigbare og sammenhengende for brukere og pårørende. Det skaper trygghet. Måloppnåelse kan måles ved brukerundersøkelser.

Øke inntektene

I 2013 ble det gjennomført analyser og utredninger gjeldende økonomien i Birkenes kommune. De viste at det ikke var mulig å få til tilstrekkelig balanse med å bare redusere eller effektivisere driften. Kommunen er forpliktet til å gi et minimum av lovpålagte tjenester.

I 2014 ble eiendomsskatt innført i hele kommunen, med 4 promille på boliger og fritidseiendommer og 7 promille på verker og bruk. I forslag til budsjett for 2020 er det lagt opp til 3,3 promille eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer. Videre er nivået på eiendomsskatt innarbeidet med 3,3 promille i hvert av de øvrige årenene i planperioden. Etter nye regler fra 1.1 2019, er det bare lov å øke eiendomsskatten med maksimalt 1,0 promille i året. Videre er det innført makssats på 5,0 promille på boliger og fritidseiendommer fra 2020. I tillegg økes obligatorisk reduksjonsfaktor fra 20 % til 30 % fra 2020. Det sistnevnte betyr at grunnlaget for beregningen reduseres. I statsbudsjett for 2020 foreslås det at maksimalsats for bolig og fritidseiendommer reduseres fra 5,0 til 4,0 promille fra 2021.

I hvert år i planperioden er det forutsatt å bruke av fond for å klare å levere tjenester i henhold til lover og forskrifter.

De statlige overføringene er for lave til å dekke kommunens oppgavevekst, og er derfor helt avhengig av eiendomsskatt for å klare å innfri både forventninger og pålagte oppgaver.

Med virkning fra 2019 ble det gjort en grensejustering med det resultat at ca 30 innbyggere ble overført til Evje og Hornes kommune, og med en reduksjon i rammetilskuddet for Birkenes på ca 3,5 mill.

Birkenes kommune har bosatt forholdsmessig mange flyktninger tidligere år som vi har mottatt store tilskudd til. Det har vært, og forventes fremover, en markant nedgang i nye bosettinger

mens kommunen fortsatt har forpliktelser ovenfor den gruppen som er bosatt. Dette er en økonomisk utfordring. Spesielt utfordrende blir det når særskilte tilskudd bortfaller etter de første 5 årene for flyktninger som er bosatt med spesielle behov.

Inntektene og kravene innenfor oppvekst har blitt stadig mer regulert i forhold til bemanning i barnehage og skole samt øremerkede tilskudd til bemanning i skole og innen primærhelsetjenesten og psykisk helse. Det vil si at kommunen ikke står fritt til å effektivisere de ressursene vi har uten større strukturelle grep.

For å lykkes med en stabil økonomi over tid, er administrasjonen av den oppfatning at det er nødvendig med eiendomsskatteinntekter på det nivået som er forutsatt i planperioden.

Finansstrategi

Det ble i 2015 vedtatt en finansstrategi med sikte på å opprette balanse mellom kostnader og verdiforringelse av eiendeler og oppbygging av fond for å dekke svingninger i økonomien. (KS 062/15). Vedtakene var som følger:

1. Det avsettes årlig på disposisjonsfond for å dekke svingninger i økonomien. Gjennomsnittlig skal dette utgjøre 0,6 % av kommunens brutto driftsinntekter over en 4-års periode.
2. Disposisjonsfondet bygges opp over en 10-årsperiode til ca. 20 mill. inflasjonsjustert til 5,6 % av driftsinntektene.
3. Avdrag gjeld nedbetales tilsvarende avskrivninger på investeringer hvert år.
4. Andre nøkkeltall utarbeides hvert år i årsberetningen for kontroll av kommunens økonomiske situasjon og retning.

Administrasjonen har ikke lyktes med å innarbeide finansstrategien i budsjett og økonomiplan 2020-2023. I planperioden er det forutsatt å bruke kr 16,2 mill. av disposisjonsfond. I tillegg er avdrag på lån lavere i perioden enn estimerte avskrivninger.

Økonomisk oversikt

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	179 811	191 881	199 470	201 550	203 590	204 960
Inntekts- og formuesskatt	116 345	113 769	123 330	125 050	126 810	128 540
Eiendomsskatt	19 409	15 717	15 717	15 717	15 717	15 717
Andre skatteinntekter	486	578	703	703	703	703
Andre overføringer og tilskudd fra staten	18 617	15 630	14 302	12 331	10 980	10 588
Overføringer og tilskudd fra andre	72 834	31 769	32 935	32 935	32 935	32 935
Brukerbetalinger	10 672	10 451	10 282	10 282	10 282	10 282
Salgs- og leieinntekter	25 751	28 622	29 042	29 142	29 192	29 192
Sum driftsinntekter	443 925	408 417	425 781	427 710	430 209	432 917
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	205 240	203 472	216 849	218 988	220 804	222 165
Sosiale utgifter	52 776	56 297	57 917	58 615	59 224	59 660
Kjøp av varer og tjenester	143 462	127 863	127 570	124 912	121 008	118 162
Overføringer og tilskudd til andre	25 554	10 618	11 282	11 055	11 054	11 054
Avskrivninger	19 068	21 690	22 123	23 713	26 403	28 828
Sum driftsutgifter	446 101	419 940	435 741	436 816	438 026	439 402
Brutto driftsresultat	-2 178	-11 523	-9 960	-9 573	-8 284	-6 951
Finansinntekter						
Renteinntekter	2 498	2 300	2 900	3 250	3 650	3 950
Utbytter	7 601	7 500	7 700	7 700	7 700	7 700
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-776	3 200	3 500	3 500	3 600	3 750
Renteutgifter	12 413	12 900	14 622	16 300	17 500	17 600
Avdrag på lån	15 640	17 150	17 603	18 355	20 223	20 478
Netto finansutgifter	-18 731	-17 050	-18 125	-20 205	-22 773	-22 678
Motpost avskrivninger	19 068	22 130	22 123	23 713	26 403	28 828
Netto driftsresultat	-1 839	-6 443	-5 962	-6 065	-4 654	-801
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	-359	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	4 351	1 736	-31	-31	-31	-31
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	1 400	4 707	5 993	6 096	4 685	832

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	0	6 443	5 962	5 598	4 187	334
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	3 555	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	179 811	191 881	199 470	201 550	203 590	204 960
Innteks- og formueskatt	116 345	113 769	123 330	125 050	126 810	128 540
Eiendomsskatt	19 409	15 717	15 717	15 717	15 717	15 717
Andre generelle driftsinntekter	19 102	16 208	15 005	13 034	11 683	11 291
Sum generelle driftsinntekter	334 667	337 575	353 522	355 351	357 800	360 508
Sum bevilgninger drift, netto	317 777	327 408	341 359	341 211	339 681	338 631
Avskrivninger	19 068	21 690	22 123	23 713	26 403	28 828
Sum netto driftsutgifter	336 845	349 098	363 482	364 924	366 084	367 459
Brutto driftsresultat	-2 178	-11 523	-9 960	-9 573	-8 284	-6 951
Renteinntekter	2 498	2 300	2 900	3 250	3 650	3 950
Utbytter	7 601	7 500	7 700	7 700	7 700	7 700
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-776	3 200	3 500	3 500	3 600	3 750
Renteutgifter	12 413	12 900	14 622	16 300	17 500	17 600
Avdrag på lån	15 640	17 150	17 603	18 355	20 223	20 478
Netto finansutgifter	-18 730	-17 050	-18 125	-20 205	-22 773	-22 678
Motpost avskrivninger	19 068	22 130	22 123	23 713	26 403	28 828
Netto driftsresultat	-1 840	-6 443	-5 962	-6 065	-4 654	-801
Disp. eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	-359	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	4 351	1 736	-31	-31	-31	-31
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	1 400	4707	5 993	6 096	4 685	832

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd	Regn- skap 2018	Bud- sjett 2019	Bud- sjett 2020	Bud- sjett 2021	Bud- sjett 2022	Bud- sjett 2023
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	3 551	0	0	0	0	0
Fremført til inndeckn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Kommentarer til bevilgningsoversikt drift

Skatt og rammetilskudd

Skatt- og rammeinntekter er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020, og anslag/forventninger for statens kommuneopplegg utover i planperioden. I tillegg har administrasjonen gjort egne vurderinger.

	2020	2021	2022	2023
Skatt på inntekt og formue	123 330	125 050	126 810	128 540
Rammetilskudd	199 470	201 550	203 590	204 960
Sum	322 800	326 600	330 400	333 500

Forutsetninger for skatt og rammetilskudd i planperioden

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 er skatteanslaget til kommunene i 2019 oppjustert fra 1,2 til 3,8 %. I forslag til statsbudsjett for 2020 er det forutsatt en skattevekst på 2,1% fra 2019 til 2020. Demografikostnadene i statsbudsjettet utgjør i makro en realvekst på 0,4 %. I statsbudsjettet foreligger det også forslag om å sette ned skatteøren med 0,45 % til 11,1 %. Skatteinntektene anslås da å utgjøre 40 % av kommunesektorens samlede inntekter. Rammeinntektene er estimert utfra antall innbyggere kommunen hadde pr 01.07.; dvs. 5.176.

Administrasjonen har på bakgrunn av forutsetninger i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 gjort egne vurderinger på forventet skatteinnngang og rammetilskudd i 2020 og i resten av planperioden. Skatteveksten pr september 2019 er på 3,8 % for hele landet, og 4,2 % for Birkenes.

Basert på skatteinnngang pr. september 2019, og estimert prognose for de siste tre månedene, forventes en nominell skattevekst fra 2018 til 2019 på 3,8 % nasjonalt. Videre er det lagt til grunn en forventet nominell skattevekst fra 2019 til 2020 på 5 %. Antall innbyggere er forutsatt å være 5.176 pr 01.01.2020, det er samme nivå som per 1.7.2019.

Med ovennevnte forutsetninger lagt til grunn, er skatt og rammetilskudd i 2020 budsjettet med kr 322,8 mill. Det er kr 2,1 mill. høyere enn anslaget i statsbudsjettet.

Videre utover i planperioden er det forutsatt en realskattevekst på 1,4 % fra året før. Det er forutsatt en videre vekst i antall innbyggere i planperioden på 0,7 %. Anslagene er basert på befolkningsutviklingen lagt til grunn i statsbudsjettet.

Kommunens skatteinnngang i 2020 er antatt å bli på rundt kr 123,3 mill., og vil nominelt øke med ca. 2,1% (2,9 % lavere enn den forventede satsen som Birkenes har satt for skatteveksten for kommunene samlet). Birkenes kommune har lave skatteinntekter sammenliknet med

landsgjennomsnittet, og de siste årene har det ligget rundt 72-73 % av landsgjennomsnittet. For alle skattesvake kommuner fungerer inntektsutjevningsordningen slik at kommunens egen (særegne) skatteinntektsutvikling bare har en effekt på 5 %. Det medfører at Birkenes kommune blir kompensert for 95% over rammetilskuddet hvis kommunen har eller får en skatteinntektsutvikling pr innbygger som er svakere enn utviklingen for kommunene samlet. Hvordan skatteinntektsutviklingen på landsbasis utvikler seg, har derfor vesentlig mer å si for utviklingen i kommunens frie inntekter enn egen skatteinntektsutvikling.

Ordinært skjønnstilskudd er forutsatt å bli kr 1,05 mill. i 2020 og kr 1,0 mill. pr år i resten av planperioden.

Tilskudd som ufrivillig alene kommune utgjorde kr 1,6 mill. i 2017, kr 1,3 mill. i 2018 og kr 0,645 mill. i 2019. I forslag til statsbudsjett for 2020 er tilskuddet avvirket.

Skatt på eiendom

I budsjett- og økonomiplan for 2017– 2019 ble det vedtatt en økning fra 4,0 promille til 4,6 promille for boliger og fritidseiendommer som et av tiltakene i prosjekt balanse. Videre ble det vedtatt å opprettholde eiendomsskatt på verker, bruk og næringseiendom med 7,0 promille. Formålet med prosjekt balanse var å få en økonomiplan og årsbudsjett i balanse, og som ville gi en stabil økonomi i kommunen over tid.

I budsjett for 2019, og i planperioden frem til 2022, har administrasjonen lagt til grunn kommunestyrets vedtak 13. desember 2018 (KS 123/18) som innebærer en skattesats på boliger og fritidseiendommer på 2,9 promille i 2019, og at nivået på eiendomsskatt i 2019 skal innarbeides i resterende periode i økonomi- og handlingsplan for 2019- 2022.

I forslag til statsbudsjett for 2020 er det, som kommentert tidligere i dokumentet, foreslått endringer i beskatning med virkning fra 2020.

I korthet foreslås følgende endringer:

Gjeldende fra 2020 (vedtatt tidligere):

- Maksimalsats for bolig- og fritidseiendommer reduseres fra 7 til 5 promille
- Obligatorisk reduksjonsfaktor i eiendomsskattetaksten økes fra 20 til 30 pst. for bolig- og fritidseiendommer

Gjeldende fra 2021 (forslag):

- Maksimalsats for bolig- og fritidseiendommer reduseres fra 5 til 4 promille.
- Kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt ("maskinskatten") trappes opp i 2020 fra 71 til 143 mill. kroner.

For Birkenes kommune gir reduksjonen i den obligatoriske reduksjonsfaktoren en effekt på ca kr 1,2 mill. isolert sett. For å kompensere inntekter lik 2019 i kroner, må den økes til ca 3,3 promille. Det er da lagt til grunn prisvekst i formuesgrunnlaget for boliger og fritidseiendommer på 2,0 %.

Boliger og fritidseiendommer

Boligenes verdi fastsettes på bakgrunn av ligningsverdi for å beregne formuesverdi. Grunnlaget hentes fra Skatteetaten. Fritidseiendommers verdi fastsettes med utgangspunkt i taksering gjennomført i 2014 ihht. vedtatte retningslinjer. Det foreslås en økning i eiendomsskatt til 3,3 promille i 2020 etter et bunnfradrag på kr 50.000, og en obligatoriske reduksjonsfaktor på 0,7 er hensyntatt. Totalt sett vil inntekten fra eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer utgjøre kr 9,6 mill. i 2020, en økning på ca. kr 0,1 mill. sammenlignet med 2019.

I 2021, 2022 og 2023 er det forutsatt en eiendomsskatt på 3,3 promille.

For en gjennomsnittsbolig, med en verdi på kr 2,0 mill., vil eiendomsskatt utgjøre ca kr 4 500 i 2020.

Næringseiendom

I næringseiendommer inngår også tidligere verker og bruk fra 2019. Det foreslås å opprettholde beskatning som tidligere år med 7 promille. Det er forutsatt at inntektene fra denne gruppen vil utgjøre kr 6,1 mill. pr år i perioden, det er kr 0,1 mill lavere enn budsjett 2019.

Andre direkte eller indirekte skatter (konsesjonsavgift)

Inntekt fra konsesjonskraftfondet er forventet å bli kr 0,7 mill. pr år i planperioden.

Kapitaltilskudd sykehjem/omsorgsboliger og øvrige rentekompensasjoner

I forbindelse med investeringer som er gjort i sykehjem, omsorgsboliger, skole- og kirkebygg mottar kommunen årlig kapitaltilskudd (rente- og avdragsrefusjon) beregnet av Husbanken. For 2020 budsjetteres det med kompensasjoner på totalt kr 0,95 mill. svakt fallende fram til 2023.

Integreringstilskudd

År	Tilskudd (i hele 1000)
2020	13 352
2021	11 404
2022	10 078
2023	9 709

25 personer ble bosatt i 2016, 29 i 2017 og 17 i 2018. I 2019 er det bosatt 12 personer. Det er forutsatt bosatt 12 personer i 2021-2023. I slutten av oktober 2019 står det på Inkluderings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) at Birkenes kommune er anmodet om å bosette 15 personer. Det kan også bli tilflyttinger og fraflyttinger.

Renteinntekter og kortsiktig likviditet

Kommunens gjeldene hovedbankavtale utløper i april 2020. Avtalen har gitt kommunen gode inntekter på kortsiktig likviditet. Rentenivået har økt det siste året, og det forventes en svak økning i 2020 også. Med dette lagt til grunn har vi budsjettert med en innskuddsrente på 2,4 % i perioden og en størrelse på gjennomsnittlig bankinnskudd på kr 79,0 mill. Det forutsetter at nye låneopptak utføres i første kvartal, og plasseres kortsiktig.

Renteinntekter og startlån

På bakgrunn av lånesøknad gir kommunen boliglån (startlån) til innbyggere som ikke får boliglån i vanlig bank av ulike grunner. Tildelingen av lån følger gjeldende retningslinjer i Husbanken som innvilger lånebeløp til formålet. Ved inngangen til 2019 var saldo på kommunens utlån kr 40,2 mill. I 2019 er det gjennomført et låneopptak på kr 12,0 mill. til videre utlån. Det samme planlegges hvert år i planperioden 2020-2023. I 2020 er det budsjettert med kr 1,0 mill. i renteinntekter økende hvert år til kr 1,6 mill. i 2023.

Utbytte fra Agder Energi

Birkenes kommune har en eierandel på 1,26 % i Agder Energi AS. I 2018 signerte «Agder-eierne» ny viljeserklæring som forpliktet samtlige kommuner til å opprettholde dagens eierskap i selskapet frem til 1. juli 2022. I mai 2018 ble gjeldende utbyttepolitikk vedtatt med en veiledende utbytteprosent på 70%. Størrelsen på utbyttet baserer seg på resultatet fra to år før utbyttet blir utbetalt. Dette skaper forutsigbarhet for både selskapet og eierne. Det betyr at utbyttet i 2020 baserer seg på utbytteresultatet fra 2018 som var på kr 874 mill. Birkenes kommunes andel av dette er beregnet til kr 7,7 mill. i 2020. I planperioden frem til 2023 har administrasjonen forutsatt at Agder Energi får et tilsvarende utbytteresultat som i 2018. Da er det forutsatt en noe svakere utvikling i kraftbransjen, men at dette i stor grad kompenseres med kostnadseffektivisering i selskapet. I tillegg er det forutsatt at dagens sammensetning av eierskap og utbyttepolitikk videreføres i planperioden.

Finansavkastning obligasjoner og aksjer

Birkenes kommune har en portefølje med en grunnkapital på kr 65,5 mill. som er plassert langsiktig i ulike verdipapirer i henhold til gjeldene finansreglement. Tilbakeholdt avkastning i porteføljen medfører at verdipapirene har en verdi på kr 78,8 mill. pr september 2019. Det har vært en positiv og tilfredsstillende avkastning de fleste årene. Et unntak var i 2018. I 2020 er avkastningen budsjettert med ca 4,5 %. De påfølgende årene er det budsjettert med en avkastning på 4,2 %. Det er forutsatt at avkastningen ikke realiseres, men investeres videre i finansmarkedet. Finansmarkedet inneholder alltid en viss risiko. I henhold til finansreglementet (kap. 8.10) bør Birkenes kommune ha et bufferfond som minimum utgjør to ganger årlig budsjettert normalavkastning; dvs. et bufferfond på kr 7-9 mill. I dag har ikke kommunen avsatt til et spesifikt fond til dette formålet. Ved eventuelt resultatmessig tap må dette dekkes av det generelle disposisjonsfondet til kommunen.

Kalkulatoriske renter og avskrivninger VA-området

Vann og avløpsområdet (VA-området) skal være selvfinansierende. Rente- og avdragsberegninger på investeringer i VA-området går inn i kommunens totale rente- og avdragsbeløp. Tidligere har Birkenes kommune fulgt et prinsipp om å bokføre kalkulatoriske renter og avskrivninger på VA-området og derfor også korrigert dette med en tilbakeføring av inntekt i regnskapet. I budsjett- og økonomiplan 2020-2023 er det valgt å unnlate dette i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

Ordinære avskrivninger

Faste eiendommer, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler avskrives lineært i henhold til anbefalte avskrivningssatser. I budsjettet for 2020 er avskrivninger estimert til kr 22,1 mill. Som følge av pågående og nye investeringsbehov i planperioden, forventes avskrivningene å øke utover i planperioden til kr 28,8 mill. i 2023. Avskrivningene påvirker brutto driftsresultat, men har mot post (inntekt) under eksterne finanstransaksjoner. Det er avdragsutgiften som påvirker netto driftsresultat i et kommunalt budsjett- og regnskap, ikke avskrivninger.

Renteutgifter investeringsgjeld

Renteutgifter knyttet til investeringsgjeld er budsjettert med kr 13,6 mill. i 2020 økende til kr 16,0 mill. i 2023. Det er beregnet gjennomsnittlige lånerenter på 2,9 % i 2020 og 3,0 % i 2021 til 2023. I budsjettet for 2020 er det forutsatt et låneopptak på kr 44 mill. til investeringsprosjekter.

Renteutgifter startlån

Kommunen tar opp lån i Husbanken til videre utlån (ref. kommentarer om renteinntekter startlån). Det er estimert lånerenter i Husbanken på 1,75% i 2020 økende til 1,85% i 2021 og ytterligere opp til kr 1,95% i 2022-2023. Det er budsjettert med renteutgifter på kr 1,0 mill. i 2020 økende til kr 1,6 mill. i 2023. I budsjett- og økonomiplan 2020-2023 foreslås det et låneopptak på kr 12,0 mill. pr år gjeldene startlån.

Avdrag på lån

Kommuneloven sier at lånene skal avdras jevnt og planmessig. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Kommunestyret vedtok en finansstrategi i 2015 (sak 062/15). Et vedtak gikk ut på at det skal betales avdrag utover lovens krav om minimumsavdrag, og at avdrag på lån budsjetteres i samme størrelse som estimerte avskrivninger. Underliggende er at kommunen har et høyt gjeldsnivå i forhold til brutto inntekter. I et kommunalt budsjett er det i tillegg slik at det er avdragene og ikke avskrivningene som fremkommer som kostnad. Den mer reelle verdiforringelsen vises dermed ikke.

På grunn av det store gapet mellom inntekter og utgifter i 2016 ble ikke strategien fulgt. I 2017 ble det derimot nedbetalt avdrag i tilnærmet samme størrelse som avskrivninger det året. I forslag til økonomiplan 2020-2023 og årsbudsjett 2020 er det et stort gap mellom kommunens inntekter og utgifter. Som følge av dette foreslås det kun å betale minimumsavdrag i hele perioden. Differansen mellom minimumsavdrag er på kr 4,5 mill. i 2020, kr 5,4 mill. i 2021, kr 7,0 mill. i 2022 og kr 8,4 mill. i 2023.

Kommunens utvikling i langsiktig gjeld, renter og avdrag

Tabellen nedenfor viser at det er behov for høyere låneopptak til investeringsprosjekter enn det som er planlagt nedbetalt som avdrag på investeringsgjeld.

Beløp i 1000 kr	B-2020	B-2021	B-2022	B-2023
Langsiktig investeringsgjeld	438 081	463 521	504 798	533 816
Avdrag på lån (minimum)	-17 603	-18 355	-19 363	-20 478
Låneopptak	44 043	58 632	48 381	19 496
Langsiktig gjeld 31.12 investeringer	463 521	504 798	533 816	532 834
Renter	13 622	15 100	16 000	16 000

I tillegg har kommunen gjeld i Husbanken som er tatt opp for videre utlån (startlån). Det er forutsatt i økonomiplanen og årsbudsjettet at disse lånene blir betalt til Husbanken i samme størrelse som låntagerne nedbetaler på lånene som er lånt ut fra kommunen. Tabellen nedenfor viser utvikling i denne låneporteføljen:

Beløp i 1000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Langsiktig gjeld startlån	49 194	58 176	66 607	74 521
Avdrag	-3 018	-3 569	-4 086	-4 572
Låneopptak	12 000	12 000	12 000	12 000
Langsiktig gjeld 31.12 startlån	58 176	66 607	74 521	81 949
Renter	1 000	1 200	1 500	1 600

Investeringsgjeld knyttet til vann og avløp (VA) inngår i «Langsiktig gjeld investeringer». Gjelden er ikke adskilt fra den andre investeringsgjelden. I planperioden er det lagt opp til investeringer på ca. kr 72 mill. innen VA-området. Disse investeringene er det i praksis næringsvirksomhet og innbyggerne som betjener gjennom vedtatte priser/gebyrer for bruk av vann og avløp.

Næringsliv og innbyggerne betaler derimot ikke for gjelden i sin helhet. Den kalkulatoriske renten kommunen må bruke når gebyrene beregnes, er for tiden lavere enn den faktiske rentesatsen kommunen betaler for sin gjeld. Prognoserenten for beregning av gebyrsatser er på 2,01%, mens vi budsjetterer med en rente på kr 2,9 % i 2020.

Av andre størrelser innen investeringsgjelden, har kommunen tatt opp noe gjeld på rentekompensasjonsordninger fra Husbanken innen sykehjem, skole og kirke. Det betyr at kommunen mottar renteinntekter for å dekke noe av rentekostnadene for disse investeringene. Også her vil det være en differanse mellom våre rentekostnader og de vi mottar fra Husbanken som betyr at kommunens rentekostnader ikke blir dekket i sin helhet.

Garantiforpliktelser

Birkenes kommune hefter for 32,35 %, kr 6.256.000,- av Libir IKS's samlede forpliktelser pr 31.12.2018

Ubundne avsetninger

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond per 1.1	20 519	32 417	31 305	25 343	19 187	14 502
Avsatt til fond i løpet av året	13 483	3 595				
Bruk av fond i løpet av året	-1 585	-4 707	-5 962	-6 091	-4 685	-832
Disposisjonsfond pr 31.12	32 417	31 305	25 343	19 187	14 502	13 670

Kommunestyret vedtok som nevnt en finansstrategi i 2015. Strategien går blant annet ut på å bygge opp frie fond for å dekke svingninger i økonomien. I 2015 ble det forutsatt at fondet skulle ha en oppbygging over en 10-årsperiode til kr 20 -25 mill. (inflasjonsjustert til 5,6 % av driftsinntektene). Avsetningen skulle gjøres med gjennomsnittlig 0,6 % av brutto driftsinntekter pr år.

Birkenes kommune fikk et godt resultat i både 2016 og 2017, samt et lite mindre forbruk i 2018 slik at disposisjonsfondet ved inngangen til 2019 utgjorde totalt kr 36,0 mill. Av dette har kommunen budsjettert å bruke kr 4,7 mill. i 2019.

Som følge av svak realvekst for Birkenes kommune, basert på forutsetningene i forslag til statsbudsjett for 2020, forventninger om reduserte inntekter fra staten knyttet til integreringstilskudd for flykninger, økte kapitalkostnader (renter og avdrag) som følge av flere store investeringsprosjekter, samt økte behov innenfor flere av tjenestene i kommunen, foreslår administrasjonen å bruke kr 6,0 mill. av disposisjonsfondet i 2020. Det er planlagt ytterligere bruk av fond i perioden 2021-2023 på totalt kr 10,1 mill. Det vil si at dersom Birkenes kommune klarer å holde budsjettet for 2019, så vil det stå igjen kr 13,7 mill. på fond ved utgangen av 2023. Det tilsvarer 3,2 % av brutto driftsinntekter i 2020. Det vil si at kommunen vil ha høyere risiko i den kommende perioden enn i de siste tre årene.

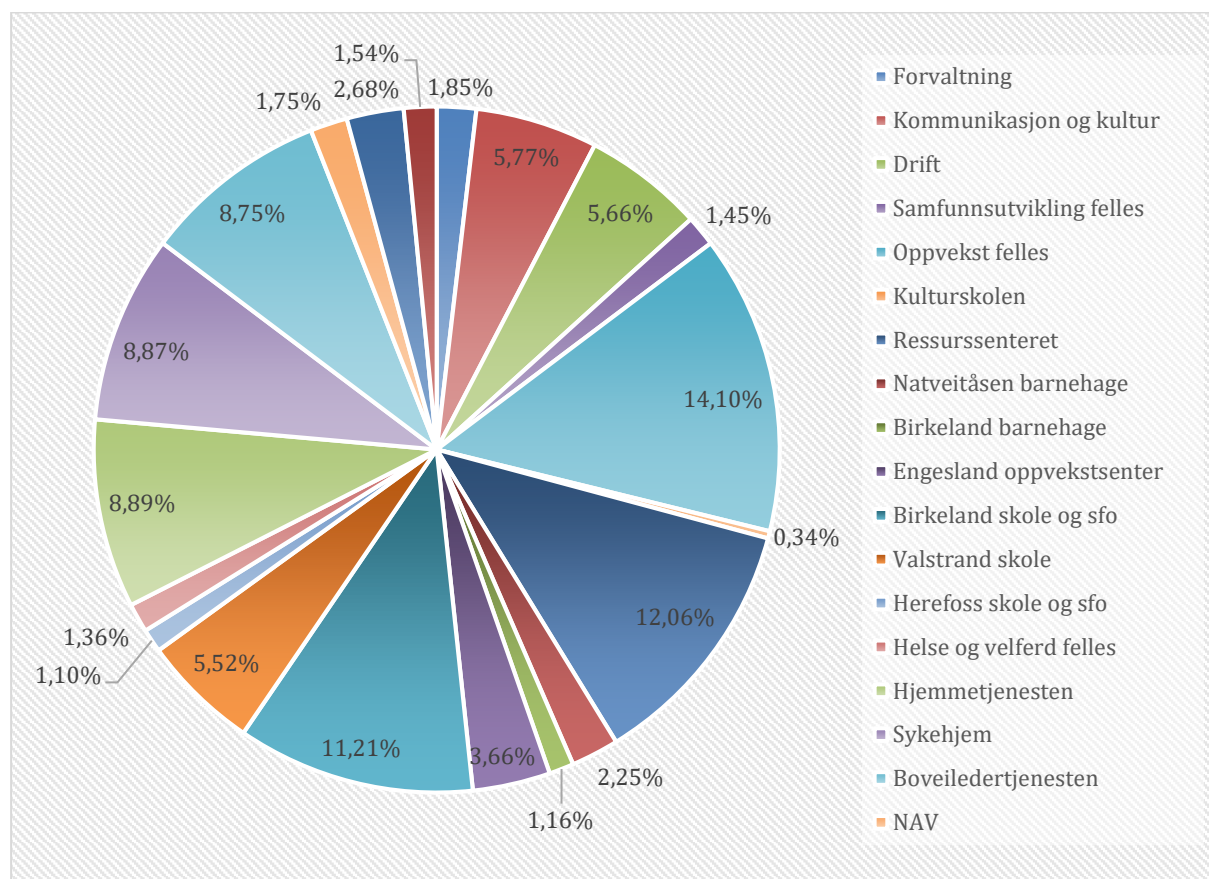

Bevilgninger budsjettområder i drift

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Forvaltning	5 446	6 381	6 026	6 026	6 026	6 026
Kommunikasjon og kultur	17 670	20 017	19 704	19 804	19 554	19 904
Drift	24 369	18 002	18 539	18 884	18 330	18 330
Samfunnsutvikling felles	8 051	5 643	5 324	4 381	3 131	1 881
Oppvekst felles	45 653	44 728	48 096	46 839	46 189	46 054
Kulturskolen	902	1 019	1 212	1 212	1 212	1 288
Ressurssenteret	36 479	41 899	41 848	41 020	41 420	41 420
Natveitåsen barnehage	6 519	7 729	7 693	7 693	7 693	7 693
Birkeland barnehage	4 422	4 281	3 977	4 777	5 722	5 722
Engesland oppvekstsenter	11 860	12 357	12 499	12 156	12 156	12 156
Birkeland skole og sfo	33 964	36 595	38 277	38 277	38 277	38 277
Valstrand skole	17 086	18 304	18 830	19 768	20 238	20 418
Herefoss skole og sfo	3 373	3 634	3 764	3 759	3 758	3 758
Helse og velferd felles	8 407	7 599	4 659	3 716	2 466	1 216
Hjemmetjenesten	22 117	23 451	30 366	30 636	31 176	32 716
Sykehjem	32 515	32 985	30 281	30 281	30 281	30 281
Boveiledertjenesten	26 551	26 983	29 866	31 866	31 936	31 936
NAV	5 382	6 074	5 977	5 977	5 977	5 977
Virksomhetsstyring	5 089	7 368	9 166	8 955	8 955	8 394
Kirken og andre trossamfunn	4 926	4 800	5 255	5 184	5 184	5 184
Sum	320 781	329 849	341 359	341 211	339 681	338 631
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond:						
Forvaltning	890	300	300	300	300	300
Kommunikasjon og kultur	-570	0	0	0	0	0
Drift	-2 865	-106	768	768	768	768
Samfunnsutvikling felles	-1 632	0	-377	-377	-377	-377
Oppvekst felles	270	0	0	0	0	0
Ressurssenteret	-486	-1 930	-660	-660	-660	-660
Natveitåsen barnehage	-23	0	0	0	0	0
Birkeland barnehage	-15	0	0	0	0	0
Engesland oppvekstsenter	-6	0	0	0	0	0
Valstrand skole	-14	0	0	0	0	0
Helse og velferd felles	10	0	0	0	0	0
Sykehjem	-37	0	0	0	0	0
Hjemmetjenesten	119	0	0	0	0	0
Boveiledertjenesten	-70	0	0	0	0	0
Sum	-4 429	-1 736	31	31	31	31
Totalsum	316 352	328 113	341 390	341 242	339 712	338 662

Budsjettramme drift 2020 fordelt prosentvis på enhetene:

Investeringer 2020 – 2023

Bevilgningsoversikt investering

Tabell i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i varige driftsmidler	40 688	84 672	71 748	72 090	57 600	22 020
Tilskudd til andres investeringer	500	480	800	600	600	600
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 100	925	925	950	975	1 000
Utlån av egne midler	9 505	12 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 914	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	53 707	98 077	73 473	73 640	59 175	23 620
Kompensasjon for merverdiavgift	4 571	14 260	11 940	10 168	3 180	3 124
Tilskudd fra andre	13 942	13 808	12 445	3 290	6 039	0
Salg av varige driftsmidler	715	2 100	3 500	600	600	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	3 966	0	0	0	0	0
Bruk av lån	30 892	65 125	43 963	58 632	48 381	19 496
Sum investeringsinntekter	54 087	95 294	71 848	72 690	58 200	22 620
Videre utlån	0	0	12 000	12 000	12 000	12 000
Bruk av lån til videre utlån	0	0	12 000	12 000	12 000	12 000
Avdrag på lån til videre utlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videre utlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	359	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond	-2 032	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av ubundet investeringsfond	185	0	1 625	950	975	1 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 487	0	1 625	950	975	1 000
Fremført til inndeckning i senere år(udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet tar ikke opp i seg alle endringer i forhold til endrede befolkningsprognoser og investeringer som kan komme. Momskompensasjonen for investering går 100 % til reduksjon av investeringskostnader i budsjettet for 2020.

Forklaring netto lånegjeld (tall i hele tusen)	Sum
Bruk av lånemidler	43 963
Startlån	12 000
Sum låneopptak	55 963

Bruk av lånemidler er beregnet til kr 56 mill. i budsjettet for 2020. Av disse utgjør låneopptak knyttet til startlån kr 12,0 mill. Dette er lån som kommunen tar opp i Husbanken til videre utlån. I 2019 er det tatt opp lån for å finansiere prosjekter som var planlagt gjennomført og avsluttet i 2019, men som har endret forutsetninger og/eller er forsinket i fremdrift i forhold til opprinnelig plan. Det er også forutsatt i budsjett 2019 utbetaling av investeringstilskudd på kr 12,4 mill. som ikke blir utbetalt før i 2020. Dette utgjør netto kr 249.000. På bakgrunn av dette er det i budsjettet for 2020 forutsatt låneopptak til investeringsprosjekter på kr 44 mill. I tillegg er det forutsatt låneopptak i Husbanken til startlån på kr 12,0 mill.

Investeringsprosjekter i planperioden

Bevilgninger til varige investeringer (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd)

	Prosjektnavn	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
1	Ny barnehage		7 000	7 000			14 000
2	Avlastningsleiligheter	4 450					4 450
3	Tilrettelagte leiligheter		250	13 420			13 670
4	Samlokalisering enhet Drift	4 350	1 188				5 538
5	Smedens kjerr 60-66 og 70-76	450					450
6	Boliger rus- og psykisk helse - ubemannet		2 500				2 500
7	Tilpasning av heldøgns omsorgsboliger		6 250				6 250
8	Heldøgns omsorgsboliger (HDO)					300	300
9	Lokaler Ressurssenteret		1 000				1 000
10	Gamle Valstrand skole	450					450
11	Valstrand skole og kulturskole		300	14 000			14 300
12	Energitiltak (ENØK)		3 600				3 600
13	Diverse oppgradering og småprosjekt bygg	-	4 700	4 500	4 500	4 500	18 200
14	Apparater til kommunale lekeplasser		200	200	200	200	800
15	Oppgradering gulv- diverse bygg		630				630
16	Birkenes sykehjem - prosjekt livsglede		630				630
17	Sykehjemmsbygget - oppgradering kjøleanlegg	980	320				1 300
18	Birkenes sykehjem - gruppe 4		900				900

	Prosjektnavn	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
19	Birkeland barneskole - oppgradering uteområder		405				405
20	Engesland skole - nytt kjøkken grendehus		400				400
21	Engesland skole - nytt skolekjøkken		790				790
22	Herefoss skole - diverse oppgradering		710				710
23	Ny flerbrukshall				300		300
24	Skifte tak på Birkeneshallen				800		800
25	Oppgradering brannstasjonen	375					375
26	Asfaltering diverse uteområder		400	700			1 100
27	Trafikksikkerhetstiltak	-	100	100	100	100	400
28	Oppgradering kommunale veier	560	2 000	2 000	2 000	2 000	8 560
29	Gatelys	-	350	200	200	200	950
30	Driftsutstyr vei, vann, avløp	600	300			300	1 200
31	Maskiner og utstyr		200	200	200	200	800
32	IKT-ramme (utstyr, systemer opplæring)		4 800	4 100	4 350	3 850	17 100
33	Bredbånd i spredt bosetting	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	5 000
34	Biler	280	470	470		520	1 740
35	Planmessig utskifting inventar og utstyr		1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
36	Geodata/kartlegging geovekstprosjekt		300	300	300	300	1 200
37	Kultur (netto ramme)		700	700	700	700	2 800
38	Opprydding kommunal eiendom		200	200			400
39	Natveitåsen		150	100	100		350
40	Tveide Næringspark		400				400
41	Birkeneshallen - oppgradering scene		590				590
42	Tobias jorde		820				820
43	Engesland skole - diverse oppgradering		-	650	150	450	1 250
44	Overføring av kirkeeiendommer		150				150
45	Forprosjekt flomsikring Tollnes		500				500
46	Oppgradering vann og avløp (VA)		1 800	1 000	1 500	1 500	5 800
47	Sanering VA-kummer og VA- ledninger		3 000	2 000	8 500	4 900	18 400
48	Reservevannløsning Birkeland		300				300

	Prosjektnavn	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
49	Revidering hovedplan VA		250				250
50	Hovedprosjekt nytt renseanlegg			15 050	31 700		46 750
52	Kjøp tomt tilrettelagte boliger	1 400					1 400
53	Overdragelse fastlegehjemmel		700				700
54	Stedsutvikling		4 600	3 200			7 800
Sum		14 895	56 853	72 090	57 600	22 020	223 458

Tilskudd til andres investeringer (Budsjett og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd)

	Prosjekt	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
51	Oppgradering kirkebygg	-	800	600	600	600	2 600
Sum		-	800	600	600	600	2 600

Investeringer i aksjer og eiendeler (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd)

	Prosjekt	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
55	Egenkapital-innskudd KLP	-	925	950	975	1 000	3 850
Sum		-	925	950	975	1 000	3 850

Tilskudd fra andre og salg av varige driftsmidler

	Prosjekt	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
57	Natveitåsen (salg av tomter)		-3 500	-600	-600	-	-4 700
58	Tilskudd bygging avlastningsleiligheter	-10 915					-10 915
59	Tilskudd bygging tilrettelagte leiligheter	-630			-6 039		-6 669
60	Tilskudd ombygging HDO			-2 810			-2 810
61	Tilskudd boliger rus- og psykisk helse, ubemannet			-480			-480

	Prosjekt	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
62	Tilskudd fra ENOVA gjeldende energiprojekt	-900					-900
	Sum tilskudd	-12 445	-3 500	-3 890	-6 639	-	-26 474

Utlån (Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd)

	Prosjekt	Overført fra tidligere år	2020	2021	2022	2023	Sum
56	Opptak startlån	-	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000
	Sum	-	12 000	12 000	12 000	12 000	48 000

1. Ny barnehage

Birkeland barnehage har etter tilsyn i april 2018 fått merknader om at de bygningsmessige forholdene ikke er tilfredsstillende for permanent barnehagedrift. Kommuneoverlegen har gitt en tidsbegrenset godkjenning til 31.12.2019 med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern §6 under forutsetning av at det planlegges en rask løsning på et nytt barnehagebygg. Kommunestyret vedtok i møte 25.05.2019 at barnehagen skal bygges på kommunalt eid tomt i Smedens Kjerr. I budsjettvedtak 2020 ble det besluttet å utvide og tilpasse kapasitet i Natveitåsen bhg, forutsatt kostnadsramme på kr 14,0 mill. I 2021 må det tas høyde for å bygge om til bedre løsninger og utvide kapasitet.

2. Avlastningsleiligheter

Boveiledertjenesten har økt behov for leiligheter til barn og unge med nedsatt funksjonsevne som bor hjemme, men hvor familien trenger avlastning. Dagens behov løses i midlertidige lokaler. Prosjektet er igangsatt innenfor en brutto investeringsramme på kr 27,5 mill. Avlastningsleilighetene forventes ferdigstilt i månedsskifte januar/februar 2020. Det foreslås derfor å overføre kr 4,5 mill. av vedtatt investeringsramme på kr 27,2 mill. Tilskudd fra Husbanken er forutsatt utbetalt i 2020 med kr 10,9 mill.

3. Tilrettelagte leiligheter

I planperioden er det behov for 4 leiligheter, med fellesareal, til utleie overfor unge voksne og voksne med nedsatt funksjonsevne. Det legges opp til gjennomføring av forprosjekt i 2020 og hovedprosjektet i 2021. En leilighet bør ferdigstilles våren 2021, de 3 øvrige innen utgangen av 2021. Beliggenhet og tomt er ikke avklart. Det foreslås overført kr 0,25 mill. fra 2019 til 2020 til gjennomføring av forprosjektet. Hovedprosjekt foreslås gjennomført i 2021 innenfor en ramme på brutto kr 13,4 mill. Tilskudd fra Husbanken er forutsatt å utgjør 45% av brutto kostnader. På denne type leiligheter vil det være husleieinntekter.

4. Samlokalisering enhet Drift

Det er gjennomført en tilstandsanalyse av kommunens bygningsmasse på Tollnes som i dag disponeres av gruppen som jobber med vei, vann og avløp (VVA). Analysen konkluderer med at store deler av bygningsmassen ikke er tilfredsstillende, og lokalene oppfyller heller ikke dagens krav til arbeids- og personalfasiliteter. Etter flommen høsten 2017 ble byggets tilstand ytterligere forverret, og kontorene er å betrakte som kondemnert.

Dette prosjektet tar sikte på å rive store deler av eksisterende bygningsmasse, og sette opp et stålbygg med nødvendige fasiliteter til personalet. Slik det er planlagt, vil det bli etablert en løsning hvor man samlokaliserte personale innen vei, vann og avløp, vaktmester- og renholdstjenesten. Prosjektet foreslås gjennomført i 2020 innenfor en investeringsramme på kr 5,5 mill. Investeringsmidler til dette prosjektet i 2019 foreslås overført til 2020 med kr 4,4 mill. Det forutsettes kjøp av mulig eiendom til salgs i Tveide næringspark.

5. Smeden Kjerr 60-66 og 70-76

Det ble budsjettet med kr 0,45 mill. i 2019 for å rive dagens bygningsmasse. Byggene er av eldre dato og lite egnet til dagens behov. Dagens leietakere vil tilbys andre boliger. Prosjektet vil ikke bli gjennomført i 2019. Det foreslås derfor overført kr 0,45 mill. til 2020.

6. Boliger rus- og psykisk helse – ubemannet

Forprosjekt gjennomføres i 2019. Det er behov for tre småhus som skal gi tilstrekkelig bofasiliteter til personer som har utfordringer med rus/psykisk helse, og som ikke har behov for bemannet bolig. Størrelse ca. 3 x 45 m² med eget kjøkken og bad. Det foreslås å bygge de tre enhetene innenfor en investeringsramme på kr 2,5 mill. Tilskudd fra Husbanken er forutsatt å utgjøre kr 0,48 mill.

7. Tilpasning av heldøgns omsorgsboliger

Som grunnlag for utarbeidelse av boligstrategien ble det kartlagt hvilket behov det er for heldøgns omsorgsboliger for eldre i fremtiden. Det er ikke behov for nye boliger i 4-års perioden. Det er derimot behov for å tilpasse eksisterende boliger slik at det dekker kommunens behov for heldøgns omsorgsboliger (HDO). Serviceboligene, bofellesskapet og Rognlia er HDO boliger. Serviceboligene (15) har behov for tilpasninger for å dekke fremtidige behov. Det må gjøres noe med fellesarealet med tanke på å kunne servere felles måltider og ha felles aktiviteter/sosiale arenaer. Det er mulig å søke Husbanken om midler. Nåværende lokaler må bygges om/bygges ut. Det er gjennomført forprosjekt i 2019. På bakgrunn av det foreslås det et hovedprosjekt i 2020 innenfor en estimert kostnad på kr 6,3 mill.

8. Heldøgns omsorgsboliger (HDO)

Det er ikke behov for nye HDO boliger for eldre i 4-års perioden. Trygdeboligene (12 stk.) er lite tilpasset fremtidens behov. Disse anbefales og rives eller bygges om. I 2025 tilsier prognoser at det bør være planlagt 10-12 nye HDO boliger. Disse erstatter nåværende trygdeboliger. De nye boligene skal være tilrettelagt for demente. Det er også ønskelig å bygge et dagtilbud for demente i tilknytning. En må også se eventuel riving eller ombygging av trygdeboligene i sammenheng med boligbehov for vanskeligstilte eldre. Det kan søkes Husbanken om midler. Det er behov for et forprosjekt med oppstart 2023 innenfor en ramme på kr 0,3 mill.

9. Lokaler Ressurssenteret

Ressurssenteret har ansvar for tjenestene helsestasjon, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), psykisk helse og rus, samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT), psykomotorisk fysioterapeut, flyktningetjenesten og barnevern. Dagens lokaler er for små og lite tilpasset behovet. Personalet sitter til dels spredt, noe som er uheldig i forhold til godt samarbeid og samhandling. Det vil bli frigjort lokaler når vaktmestertjenesten flytter ut. Lokalene som vaktmestertjenesten bruker i dag er nabolokaler til der hvor deler av personalet til Ressurssenteret er lokalisert. Ved en ombygging av lokalene vil personalet i Ressurssenteret bli samlokalisert i gode og arealeffektive løsninger for ca. 25 arbeidsplasser og 3 møterom av varierende størrelse. Forprosjekt gjennomføres i 2019, og hovedprosjekt foreslås i 2020 innenfor en ramme på kr 1,0 mill.

10. Gamle Valstrand skole

Det foreslås avsatt midler for å rive bygningsmassen innenfor en ramme på kr 0,45 mill. Bygget er i dårlig forfatning, og har pålegg om utbedring. I planene for Valstrand skole om utvidelse av arealer, er det forutsatt at fotavtrykket og tomten til gamle Valstrand skole omdisponeres til uteområde og parkeringsplasser. Før bygget rives, er det en forutsetning at det er funnet andre lokaler for ungdomsklubben og lag/foreninger som disponerer lokaler i gamle Valstrand skole i dag. Prosjektet vil ikke bli gjennomført i 2019, og det foreslås overført til 2020 med kr 0,45 mill.

11. Valstrand skole og kulturskole

I 2018 ble det gjennomført et skisseprosjekt for å kartlegge dagens tjenestebehov, samt behov som kommer som følge av økt antall elever i skolen. Skisseprosjektet har også sett på hvordan behovene til Kulturskolen kan innlemmes som en del av arealene til skolen. Det er besluttet å kjøpe modulbygg i stedet som oppfyller behovene til kulturskolen.

12. Energiltak (ENØK)

På bakgrunn av analyser som ble utarbeidet av eksterne rådgivere i 2016, ble det utarbeidet en investeringsplan for årene 2017-2019 på bakgrunn av tiltak som ville være økonomisk lønnsomme å utføre. Tiltak ble påbegynt, og utført, innenfor avsatt investeringsramme i 2017. Det oppstod usikkerhet til analysene som den videre investeringsplanen var basert på, og prosjektet ble satt på vent. Nye analyser ble utarbeidet i 2018, og ble lagt frem som egen sak i formannskapet 31.10.18. På bakgrunn av de nyeste analysene, gjennomføres tiltak i henhold til vedtatt plan. Prosjektet planlegges avsluttet i 2020. Det foreslås derfor en investeringsramme på kr 3,6 mill. Når gjennomførte og planlagte tiltak er satt i drift innen utgangen av 2020 er det beregnet å redusere forbruket med 1 273 000 kWh pr år. Totalkostnader for prosjektet, inkludert utførte tiltak, er kr 14,0 mill. Gjennomsnittlig beregnet nedbetalingstid er 10,8 år.

13. Diverse oppgradering og småprosjekt bygg

Som påpekt i tidligere budsjett- og økonomiplaner, og i løpende rapportering (tertialrapportering og årsberetning), samt i temamøter mellom administrasjon og politikere, er det et betydelig etterslep på både vedlikehold og nødvendig oppgradering av kommunens eiendomsmasse for at den skal tilfredsstillе dagens krav. Innen utgangen av 2019 vil det foreligge en hovedplan for vedlikehold av bygningsmassen. Denne vil være utgangspunkt for planlagt vedlikehold fremover i tid. Det foreslås å sette av en investeringsramme hvert år i planperioden som skal ivareta helt nødvendige oppgraderinger i byggene som kommunen eier. I budsjettet for 2020 kr 4,7 mill., og i hvert av årene 2021 – 2023 kr 4,5 mill.

14. Apparater til kommunale lekeplasser

Rullerende oppgradering av lekeplasser. Det foreslås avsatt kr 0,2 mill. i budsjettet for 2020, og det samme beløpet hvert år i resten av planperioden 2021 – 2023.

15. Oppgradering gulv- diverse bygg

Kartlegging viser at det er flere bygg som har behov for å oppgradere gulv. I 2019 ble «blåbygget» på Birkeland skole og Birkeneshallen prioritert. I 2020 foreslås det gjennomført oppgraderinger i andre deler av bygningsmassen, bla. kommunehuset, innenfor en ramme på kr 0,63 mill.

16. Birkenes sykehjem - prosjekt livsglede

Et sykehjem handler om mer enn nødvendig omsorg og pleie. Det er behov for sosiale arenaer for glede og trivsel. Arealet som tidligere var stue og kjøkken på gruppe 2, nå midlertidig avlastningsleiligheter for Boveiledertjenesten, tenkes brukt til dette formålet.

Planen er at dette også kan være en arena for frivillige. Videre er det behov for mer tilpasset uteareal for besøkende og pasienter. Et ønske om å bruke atriumet mellom legesenteret og helsestasjonen som kan utgjøre et hageatrium. I 2019 gjennomføres forprosjekt, og med foreslått hovedprosjekt i 2020 innenfor en estimert ramme på kr 0,63 mill.

17. Sykehjemmsbygget - oppgradering kjøleanlegg

Sommerstid kan det bli svært varmt inne på sykehjemmet, både for pasienter og ansatte (arbeidsmiljø). Det er målt temperaturer inne på sykehjemmet på over 30 grader. Dette er et gjentakende problem hvert år. Tidligere tiltak med utvendige markiser hjelper, men er ikke tilstrekkelige. Det foreslås en investeringsramme til dette prosjektet på kr 1,3 mill. i 2020. Av dette foreslås kr 0,98 mill. overført fra 2019.

18. Birkenes sykehjem - gruppe 4

Alle dører med karm må byttes som følge av at de sleper i gulvene. Det er forsøkt å justere dørene, men uten suksess. Prosjektet vil også kreve noe arbeid med himling og vegger. Foreslås gjennomført i 2020 innenfor en økonomisk ramme på kr 0,9 mill.

19. Birkeland barneskole - oppgradering uteområder

I 2020 foreslås det bla. utkifting og/eller supplering av lekeapparater og oppgradering av skråning ned mot ballbingen innenfor en økonomisk ramme på kr 0,4 mill.

20. Engesland skole – nytt kjøkken grendehus

Det foreslås en investeringsramme i 2020 på kr 0,4 mill. til formålet.

21. Engesland skole - nytt skolekjøkken

Det er behov for å renovere skolekjøkkenet. Rommet er lite funksjonelt, og slik det er innredet i dag er det veldig kostbart å sette inn ventilatorer over komfyrene. Det vil bli mye mer bruksvennlig med ny innredning. Forprosjekt gjennomføres i 2019. Hovedprosjekt foreslås i 2020 innenfor en ramme på kr 0,79 mill.

22. Herefoss skole – diverse oppgradering

Bytte og oppgradere en del gulvbelegg, samt skifte en del vinduer. Planlegges gjennomført i 2020 innenfor en investeringsramme på kr 0,71 mill.

23. Ny flerbrukshall

Kapasiteten i Birkeneshallen er en stor utfordring. Det foreslås avsatt midler til et forprosjekt i 2022 innenfor en ramme på kr 0,3 mill.

24. Birkeneshallen – skifte tak

Taket på Birkeneshallen er av blikk, og det har vært flere lekkasjer de siste årene, så det er nødvendig å gjøre tiltak. Det planlegges at taket skiftes i 2022 innenfor en estimert kostnadsramme på kr 0,8 mill. Det undersøkes om det er mulig å få spillemidler som delfinansiering av prosjektet.

25. Brannstasjonen - oppgradering

Dette er tiltak som gjelder utvendig arbeider. Det dreier seg om bytte av kledning, nye lys og rehabilitering av mur, samt maling. Prosjektet er forutsatt påbegynt i 2019 med ferdigstilling i 2020 innenfor en total kostnad på kr 0,85 mill. Det foreslås overført investeringsmidler fra 2019 til 2020 på kr 0,375 mill.

26. Asfaltering diverse uteområder

I flere av skolegårdene er det et lappverk, og det mangler fall flere steder. Det er også behov for noe asfaltering i tilknytning til andre bygg.

Det foreslås en økonomisk ramme på kr 0,4 mill. i 2020 og en ramme på kr 0,7 mill. i 2021. Det foreslås at skolegårdene prioriteres først.

27. Trafikksikkerhetstiltak

Det foreslås avsatt kr 0,1 mill. til ulike trafikksikkerhetstiltak i budsjettet for 2020. Det samme foreslås pr. år i resten av planperioden.

28. Oppgradering kommunale veier

Hovedplan for kommunale veier har blitt utsatt flere ganger, men ferdigstilles nå innen utgangen av 2019. Selv om det foreløpig er usikkert hvor stort etterslepet er, vet vi at behovet er større enn det som foreslås avsatt i budsjettet for 2020, og de andre årene i planperioden. I 2020 foreslås en økonomisk ramme på kr 2,0 mill., og i hvert av de andre årene i planperioden kr 2,0 mill. Det foreslås videre at det overføres kr 0,56 mill. fra 2019 til 2020.

29. Gatelys

Kommunen har påbegynt utskifting av lysarmatur med kvikksølv på noen strekninger, men mye gjenstår. I 2018 ble det gjennomført en kartlegging av tilstanden til kommunens gatelys. Resultatene fra kartleggingen brukes i det videre arbeidet med oppgradering av veilysanlegg. Det foreslås en økonomisk ramme på kr 0,35 mill. i 2020 og en ramme på kr 0,2 mill. hvert år i resten av planperioden.

30. Driftsutstyr vei, vann, avløp (VVA)

Kommunen har noe maskinelt utstyr som brukes for å ivareta uforutsett vedlikehold, men også mye av det planlagte vedlikeholdet. For å få utført dette arbeidet på en rasjonell og effektiv måte, er det nødvendig å fornye noe av utstyret med gitte intervaller. I 2020 foreslås en total ramme på kr 0,9 mill., men hvor kr 0,6 mill. anbefales overført fra 2019. Videre i planperioden er det lagt inn forslag om en ramme på kr 0,3 mill i 2023.

31. Maskiner og utstyr

Nødvendig utstyr som trengs for å utføre renholds- og vaktmestertjenester. Det foreslås en økonomisk ramme på kr 0,2 mill. i 2020, og kr 0,2 mill. i hvert av de andre årene i planperioden.

32. IKT-ramme (utstyr, systemer og opplæring)

Da har vært et stort etterslep på IKT-utstyr, dvs. mye utstyr som har vært utdatert innen de fleste tjenestene i kommunen. Dette har medført ineffektivitet i forhold til bla. undervisning i skolen. Innenfor vedtatt investeringsramme i 2017, 2018 og 2019 har det blitt gjort et godt løft, og etterslepet er i stor grad blitt gjort noe med. Det er derimot nødvendig å avsette tilstrekkelig med midler til rullering av utstyr som sikrer at det ikke blir utdatert i forhold til bruken. I rammen er det også avsatt midler til infrastruktur/nettverk, digitalisering, oppgradering av fagsystemer, oppgradering av trådløst nett og serveroppgradering. Det foreslås en investeringsramme på kr 4,8 mill. i 2020, kr 4,1 mill. i 2021, kr 4,35 mill. i 2022 og kr 3,85 mill. i 2023.

33. Bredbånd i spredt bosetting

I budsjettet for 2019 ble det avsatt kr 1,0 mill. til bredbåndsutbygging. Det jobbes med konkrete prosjekter, men mye tyder på at de ikke vil bli realisert i 2019. Det foreslås derfor å overføre kr 1,0 mill. fra 2019 til 2020. I tillegg anbefales det å budsjettere med kr 1,0 mill. i 2020 slik at totalramme i 2020 blir kr 2,0 mill. Videre foreslås det å avsette kr 1,0 mill. pr år i resten av planperioden.

34. Biler

Det foreslås en total økonomisk ramme i 2020 på kr 0,75 mill. hvorav kr 0,28 mill. anbefales overført fra 2019 til 2020. Det er behov for anskaffelse av en minibuss til primært bruk innen hjemmetjenesten som erstatning for gammel minibuss som ble solgt tidligere i 2019. Videre planlegges det utskifting av biler innen hjemmetjenesten og vaktmestertjenesten med en økonomisk ramme på kr 0,47 mill. i 2021 og kr 0,52 mill. i 2023. Restverdi på biler som kan selges er hensyntatt i forslaget til investeringsrammer i planperioden.

35. Planmessig utskifting møbler og inventar

I første halvår 2017 ble det gjort en kartlegging av tilstand og mangler på møbler og inventar i enhetene. Kartleggingen viste at det var et stort etterslep, og til dels mangel på utstyr flere steder. Som følge av dette ble det vedtatt å øke investeringsrammen ganske betydelig fra budsjettåret 2018. Det er fortsatt etterslep, og det foreslås en budsjettamme på kr 1,0 mill. ihvert år i planperioden.

36. Geodata/kartlegging geovekstprosjekt

Ajourføring og ny kartlegging. Tilrettelegging av geodata for interne og eksterne brukere. Prosjektet har pågått i flere år, og gjennomføres i samarbeid med Statens Kartverk som dekker halvparten av investeringskostnaden. Forslag til investeringsramme i budsjettet for 2020 er kr 0,3 mill. Det samme beløpet foreslås avsatt pr år de tre andre årene i planperioden. Investeringsrammen dekker den andelen som kommunen må bidra med økonomisk i dette prosjektet.

37. Kultur

Det foreslås å øke denne rammen fra kr 0,6 mill. i 2019 til kr 0,7 mill. i 2020. Videre utover i planperioden foreslås det å avsette kr. 0,7 mill. pr år. Foreslåtte investeringsrammer i planperioden har tatt utgangspunkt i spesifiserte prosjekter i gjeldende 4-årsplan for idrett og fysisk aktivitet for 2017 – 2020. Videre er det hensyntatt at Birkenes får på plass en kulturminneplan, som en av de siste kommunene i Agder Planen vil kreve tiltak som det er tatt høyde for i forslag til investeringsramme. Det må bemerkes at investeringsrammene som foreslås i budsjettet for 2020, og i resten av planperioden er andelen som kommunen bidrar med i prosjektene. Mange av prosjektene er et spleiselag mellom kommune, stat/fylke og private/dugnad. For å kunne klassifisere denne type prosjekter som investering i kommunens regnskap, er det en forutsetning at det er Birkenes kommune som er formell eier av det som anskaffes. Hvis så ikke er tilfelle, er det å betrakte som driftstilskudd.

38. Opprydding i kommunal eiendom

Dette prosjektet dreier seg om eldre utbyggingsavtaler som er inngått hvor kommunen er delaktig, men hvor overdragelse ikke er gjennomført formelt og hjemmel ikke er overført. For å rydde opp i dette, foreslås det budsjettert med kr 0,2 mill. i 2020, og ytterligere kr 0,2 mill. i 2020 for å få ferdigstilt prosjektet.

39. Natveitåsen

Kommunen har fortsatt tomter i Natveitåsen boligområde som planlegges solgt. Det budsjetteres med salgskostnader på kr 0,15 mill. i 2020, kr 0,10 mill. i 2021 og kr 0,1 mill. i 2022 med mål om at tomtene er solgt ved inngangen til 2023. Dette må sees i sammenheng med salgsinntekter som det budsjetteres med i 2020 og utover i planperioden.

40. Tveide Næringspark

Tomter som ble opparbeidet og lagt ut for salg i trinn 1 er utsolgt. Det planlegges for et reguleringsarbeid for den delen av område som ikke er opparbeidet. Dette foreslås utført i 2020 innenfor en økonomisk ramme på kr 0,4 mill.

41. Birkeneshallen – oppgradering scene

Det har kommet nytt regelverk ifht. Sikkerhet. Scenen som er i hallen er fra 1985. Basert på tilstanden til scenen slik den er i dag, kreves det betydelig oppgradering. Det foreslås avsatt en økonomisk ramme i budsjettet for 2020 på kr 0,59 mill.

42. Tobias jorde

Det foreligger en plan for videre utvikling mht. å legge til rette for ulike arrangementer og aktiviteter som kan utføres på dette området. Mange tiltak ønskes gjennomført, og må sees i sammenheng når de skal prioriteres. Et offentlig toalett står bla. høyt oppe på prioriteringslisten. Det foreslås i investeringsbudsjettet for 2020 en økonomisk ramme på kr 0,82 mill. I resten av planperioden er det tenkt at nye tiltak gjennomføres innenfor rammen til kultur (se punkt 38).

43. Engesland skole – diverse oppgraderinger

Det er behov for generell oppgradering. Dette gjelder bla. tak og vinduer, uteområdet, treningsrom og yttergang SFO. Det foreslås en økonomisk ramme på kr 0,65 mill. i 2021, kr 0,15 mill. i 2022 og kr 0,45 mill. i 2023.

44. Overføring av kirkeeiendommer

Vedtak om skille mellom kirke og stat. Birkenes kommune står som eier av kirkene i Birkenes. Måle opp grensene ved uklare grenseforhold. Det foreslås en økonomisk ramme på kr 0,15 mill. i 2020 for å gjennomføre dette prosjektet.

45. Flomsikring Tollnes

I januar 2019 presenterte NVE resultatene fra arbeidet som er gjort for å kartlegge flomfaren ved Flaksvann og Tollnes. Birkenes kommune kan søke NVE om tilskudd og bistand til planlegging og gjennomføring av tiltak for å sikre utsatte områder mot flom. Normalt dekker NVE 80% av kostnadene med prosjektering. NVEs erfaringer tilsier planleggingskostnader for denne type arbeid til ca kr 10 mill. (inkl. det arbeidet som hittil er gjort). Det skulle tilsi kr 2,0 mill. for Birkenes kommune. For å synliggjøre et behov, foreslås det avsatt kr 0,5 mill. til dette formålet i investeringsbudsjettet for 2020.

46. Oppgradering vann og avløp (VA)

I 2015 ble det utarbeidet hovedplan for VA. Behov for gjennomføring av tiltak som fremkom i hovedplanen har ikke i stor nok grad blitt synliggjort i tidligere investeringsplaner. Det er en ramme på kr 1,8 mill. i budsjettet for 2020. I 2021 er det avsatt kr 1,0 mill., resten av planperioden foreslås det avsatt en ramme på kr 1,5 mill. pr år. Rammen det enkelte år inkluderer flere småprosjekter som prioriteres etter behov.

47. Sanering VA-kummer og VA-ledninger

Viser til innledende kommentarer i prosjekt merket med nr. 47. Det er flere steder hvor det er behov for sanering. I påvente av revidert hovedplan foreslås det budsjettert med en ramme på kr 3,0 mill. i budsjettet for 2020, kr 2,0 mill i 2021, 8,5 mill. i 2022 og 4,9 mill. i 2023.

48. Reservevannløsning Birkeland

Forprosjektet har blitt nedprioritert i flere år. Det er fortsatt behov for å gjennomføre forprosjektet for å kunne fastslå mer nøyaktige kostnader på hovedprosjektet. Forprosjektet foreslås gjennomført i 2020 innenfor en ramme på kr 0,3 mill. Økonomisk ramme til hovedprosjekt foreslås innarbeidet i investeringsplanen etter 2023.

49. Revidering hovedplan VA

Det er et stort behov for å revidere hovedplan for VA. Dette planlegges gjennomført i løpet av 1. halvår 2020 innenfor en økonomisk ramme på kr 0,25 mill.

50. Hovedprosjekt nytt renseanlegg

Dagens anlegg på Tollnes ble tatt i bruk i 1983 med en kapasitet på 4000 personekvivalenter (pe). I 2017 ble det, som planlagt, gjennomført et forprosjekt for å kartlegge tilstand og eventuelt behov for nytt renseanlegg på Birkeland. Forprosjektet konkluderte med at anlegget er utdatert og slitt, og har behov for større investeringer på kort sikt for å imøtekomme dagens krav, uavhengig av sekundærrensekravene. Forprosjektet anbefaler ikke å investere i det gamle anlegget, men å bygge nytt. Basert på beregninger utført av Sweco i 2017, samt erfaringene med andre renseanlegg i distriktet, er det stipulert en kostnad til et nytt renseanlegg med kapasitet på 5000 - 6000pe til kr 35-45 mill. Da er det ikke tatt hensyn til hvor anlegget plasseres. Kostnader til omlegging av infrastruktur vil komme i tillegg. Det foreslås at det gjennomføres et forprosjekt i 2021 innenfor en ramme på kr 1,0 mill. med formål å avklare beliggenhet, infrastruktur og økonomiske rammer for et hovedprosjektet. I investeringsplanen er det tatt utgangspunkt i de forutsetningene som ble lagt til grunn i forprosjektet som ble utført i 2017. Det foreslås avsatt kr 15,1 mill. i 2021 og kr 31,7 mill. i 2022 for å ferdigstille anlegget. Det forutsetter enten bygging av nytt renseanlegg på Birkeland eller tilknytning til renseanlegg i Lillesand eller Kristiansand kommune.

51. Oppgradering kirkebygg

Investeringsrammen skal dekke nødvendige behov for oppgradering av kirkene i Birkenes kommune. Det foreslås en investeringsramme på kr 0,8 mill. i 2020 og kr 0,6 mill. pr år i resten av planperioden. Dette er basert på innmeldte behov fra Den norske Kirke. Dette er netto beløp som kommunen overfører til kirken. I tillegg kommer mva-kompensasjon på investeringene som del av finansieringen. Dette gir brutto investeringsrammer på kr 1,0 mill. i 2020 og kr 0,75 mill. pr år i 2021-2023.

52. Kjøp tomt for tilrettelagte leiligheter

Det er ikke avklart hvor leilighetene skal bygges (ref. kommentarer i prosjekt merket nr 3). Det foreslås derfor at kr 1,4 mill. til kjøp av tomt overføres fra 2019 til 2020.

53. Overdragelse fastlegehjemmel

Birkenes kommune er opptatt av å sikre forsvarlig legedekning. Som følge av dette er det inngått en såkalt 0-avtale med virkning fra 01.09.2019 der arbeidsgiveransvaret for helsepersonell (helsesekretærer) er overtatt av kommunen med tilhørende finansiering. Videre har kommunen fra samme tidspunkt kjøpt en fastlegehjemmel som følge av at en lege er rekruttert som kommunalt ansatt. Kommunen har også kjøpt utstyrsandelen (30%) av de resterende fire legehjemlene. I 2020 forventer kommunen at det er behov for å kjøpe den resterende delen av ytterligere en fastlegehjemmel. Det foreslås derfor at det budsjetteres med kr 0,7 mill. til dette formålet.

54. Stedsutvikling

Boligstrategien, med tilhørende handlingsplan, ble vedtatt av kommunestyret 08.11.2018. Et av hovedpunktene i strategien sier at «å eie sin egen bolig skal være et grunnleggende prinsipp». På sikt vil kommunen sannsynligvis kunne redusere antall boliger for utleie. Kommunen har de siste årene solgt flere eneboliger som ikke treffer behovet. Noen av disse planlegges erstattet med mindre leiligheter i planperioden. Denne budsjетtrammen vil også kunne brukes til eventuelt behov for ekstern bistand knyttet til detaljregulering av nye boligområder. Det foreslås derfor at det budsjetteres med en ramme på kr 4,6 mill. i 2020, og ytterligere innenfor en ramme på kr 3,2 mill. i 2021 til dette formålet.

55. Egenkapitalinnskudd KLP

KLP er et gjensidig forsikringsselskap der kundene (kommunene) er eiere. Egenkapitalen skal utgjøre en prosentandel av pensjonsforpliktelsene. Når forpliktelsene øker, må også egenkapitalen økes. På bakgrunn av dette må kommunen betale egenkapitalinnskudd til KLP. I 2020 ble det faktiske innskuddet kr 0,85 mill. Det foreslås derfor at det budsjetteres med kr 0,925 mill. i 2020, og svakt økende pr år i planperioden til kr 1,0 mill. i 2023.

56. Opptak startlån

Kommunen gir startlån til kjøp og bygging av boliger i kommunen i henhold til gjeldene retningslinjer fra Husbanken. I boligstrategien legges det opp til at kommunen i større grad skal ta i bruk Husbankens ordninger til privatpersoner. Det gjelder spesielt startlån. I 2018, og ikke minst i 2019, har det vært en markant økende etterspørsel. Det foreslås at det i 2020 budsjetteres med kr 12,0 mill. til formålet, og at tilsvarende beløp blir avsatt hvert år i 2021 - 2023.

57. Natveitåsen (salg av tomter)

Kommunen har fortsatt tomter igjen som ikke er solgt. I 2017 til 2019 har det vært liten aktivitet. I 2020 planlegges det å intensivere arbeidet, og det budsjetteres med salgsinntekter på kr 3,5 mill. i 2020, kr 0,6 mill. i 2021 og kr 0,6 mill. i 2022. Se for øvrig kommentarer merket nr. 40.

58. Tilskudd til bygging avlastningsleiligheter

Husbanken yter tilskudd til bygging av denne type leiligheter. Det er forutsatt å utgjøre kr 10,9 mill. Det er budsjettert med at tilskudd utbetales i 2019, men vil først bli utbetalt når prosjektet er avsluttet. Det foreslås derfor at budsjettert tilskudd overføres fra 2019 til 2020. Dette er lagt til grunn som delfinansiering av prosjektet (ref. kommentarer merket nr 2).

59. Tilskudd bygging tilrettelagte leiligheter

Husbanken yter tilskudd til kjøp av tomt og bygging av denne type leiligheter. I budsjettet for 2019 var det forutsatt kjøp av tomt. Det forventes ikke å bli realisert, og budsjettert tilskudd i 2019 på kr 0,63 mill. foreslås overført til 2020. Videre er det forutsatt at tilskudd knyttet til selve byggeprosjektet utbetales i 2022 med kr 6,0 mill. Dette er lagt til grunn som delfinansiering av prosjektet (ref. kommentarer merket nr 3).

60. Tilskudd ombygging heldøgns omsorgsboliger (HDO)

Husbanken yter tilskudd til denne type prosjekter. Det er forutsatt å utgjøre kr 2,8 mill. med utbetaling i 2021. Dette er lagt til grunn som delfinansiering av prosjektet (ref. kommentarer merket nr 7).

61. Tilskudd boliger rus- og psykisk helse, ubemannet

Husbanken yter tilskudd til denne type boliger. Det er forutsatt å utgjøre kr 0,48 mill. med utbetaling i 2021. Dette er lagt til grunn som delfinansiering av prosjektet (ref. kommentarer merket nr 6).

62. Tilskudd fra Enova gjeldene energitiltaksprosjektet

Dette er estimerte tilskudd fra Enova (ref. kommentarer merket nr 12). Det var forutsatt at tilskuddet ble utbetalt i 2019 med kr 0,9 mill. Tilskuddet foreslås overført til 2020. Dette er lagt til grunn som delfinansiering av prosjektet.

Prosjekter som har vært til vurdering

Følgende prosjekter har vært diskutert og vurdert, men hvor det ikke er satt av midler i forslag til investeringsplan for 2020 -2023:

- Sentrumsutvikling Birkeland
- Læringscenteret – nye og permanente lokaler
- Bibliotek
- Svømmeanlegg
- Trepark
- Vassdragssenter ved Teinefossen

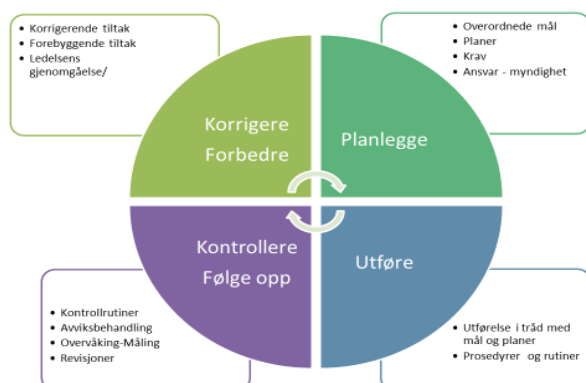

Birkenes kommune

Enhetene

Virksomhetsstyring

Hovedmålet for Virksomhetsstyring er å være en dyktig premissgiver for riktig kvalitet og effektiv drift i hele organisasjonen.

Virksomhetsstyring er med på å legge forutsetninger og rammer for drift og oppgaveløsning. Innenfor de respektive fagområdene skal teamet utarbeide gode systemer som gjelder hele organisasjonen. Veiledning og støtte til ledere er viktig i tillegg til å kontrollere og følge opp kvaliteten. Til Virksomhetsstyring ligger også personverneombudsrollen.

Prosjektet heltidskultur er et satsningsområde i kommunen. Overordnet ansvar for heltidskultur ivaretas av personalsjef, og prosjektet har egen prosjektleder.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	7 368	7 368	7 368	7 368
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	2 708	2 708	2 708	2 708
Økning variabel lønn i helse - grunnlag ikke avklart	250	250	250	250
Effektivisering i organisasjonen	-1 160	-1 373	-1 373	-1 934
Ny ramme	9 166	8 953	8 953	8 392

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Støttesystem for elektronisk løsning av GDPR (personvern), kr 25.000
- Digitalt verktøy for utarbeidele av økonomi- og handlingsplan, årsbudsjett og årsberetning, kr 250.000

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
6100 Stab	3,0	3,0	3 416	3 488
Ansvarsområde består av rådmann, økonomisjef og controller				
6200 Fellestiltak			318	1 830
Det er budsjettert med kr 6,4 mill. i lønnsnett (kr 6,1 mill. i budsjett 2019), og skal dekke kostnadene ved lønnsoppgjør. Dette fordeles ut på de operative enhetene når resultatet av oppgjøret er kjent. Premieavvik utgjør til sammen kr 8,4 mill. (kr 5,6 mill. i budsjett 2019). Øvrige kostnader på dette ansvaret er bla. medlemskap/kontingenter, kjøp av				

kemnertjenester, revisjon, samarbeid Region Kristiansand, arbeidsgiverkontroll, finansrådgivning og driftstilskudd Struktur1.					
6210	Personaltiltak	1,00	1,00	1 671	1 775
Ansvarsområde har et fast årsverk; personalsjef. I tillegg er det avsatt kr 0,1 mill. til felles kompetanseheving, utgifter for ansatte under omplassering er budsjettert med kr 0,2 mill. Det er også budsjettert med lisenskostnader til IT-systemer, kr 0,2 mill. (budsjettert på et annet ansvar i 2019)					
6211	Hovedtillitsvalgt	1,32	1,32	715	730
Midler til frikjøp av hovedtillitsvalgte fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Norsk Sykepleierforbund.					
6212	Hovedverneombud	0,20	0,20	130	131
Frikjøp av hovedverneombud					
6240	HMS og kvalitet	1,00	1,00	1 118	1 212
Ansvarsområde har et fast årsverk som ivaretar fagområdene kvalitet og HMS. I tillegg er personvernombudsrollen knyttet til dette ansvaret.					

Samfunnsutvikling felles

Området ivaretar enkelte fellesfunksjoner for samfunnsutvikling, næring, brann og redning samt kalking av Tovdalselva. Foruten kommunalsjef samfunnsutvikling er det en stilling knyttet til kalk på dette området. Næring er knyttet til samarbeidet med Business Region Kristiansand. Brann og redning ivaretas av KBR, men kommunen yter eiertilskudd.

Målene til Samfunnsutvikling som tjenestekområde er beskrevet i dokumentet på side 20-21. Tiltak som er planlagt gjennomført i planperioden er omtalt i kommentarene til hver driftsenhet som er en del av Samfunnsutvikling; side 52-60.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	5 643	5 643	5 643	5 643
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	554	554	554	554
Innsparing i tjenestekområdet	-1 250	-2 193	-3 443	-4 693
Ny ramme	4 947	4 004	2 754	1 504

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen ovenfor

Budsjettramme for 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1145 Brannvesen			3 350	3 790
Kommunens andel av utgifter til interkommunal brann og redningsselskap KBR. Summen beregnes årlig på bakgrunn av innbyggertall.				
1159 Kalking Tovdalselva	1,00	1,00	9	5
Nasjonalt kalkingsprosjekt i Tovdalselva sammen med 5 andre kommuner. Birkenes har ansvaret for drift. Staten bidrar med prosjektmidler som dekker kostnader. Ansvaret skal gå i null gjennom året. Det benyttes fond for å balansere differanse mellom inntekt/utgifter.				
1400 Teknisk kontor	1,15	1,15	1 548	435
Felles ansvar for Samfunnsutvikling. Stilling kommunalsjef føres i sin helhet her. I tillegg felles kostander for opplæring, samt samarbeidskostnader til areal og transportplanarbeidet. Det er også en liten del av stilling som merkantil for enheten som ligger til området. Det er også lagt inn et udefinert innsparingstiltak på dette ansvaret som gjelder Samfunnsutvikling totalt på kr 1,25 mill.				
1450 Næringsarbeid			736	717
Kommunen har ressurs på næring plassert i Businessregion Kristiansand. Birkenes betaler ressurs i henhold til samarbeidsavtalen. Ansvaret ivaretar i tillegg diverse kontingenter som Telemarksvegen, Midt Agder friluftsråd mm.				

Kommunikasjon og kultur

Konsert på Tobias jorde under Birkelandsdagene 2019

Enhetens tjenester er; servicetorv, politisk sekretariat, valgansvar, startlån, kommunikasjon, dokumentcenter/arkiv, IKT, kultur, bibliotek og fritidsklubben Joker. Enheten dekker mange ulike fagområder og tjenester, felles for disse er at vi arbeider både med interne og eksterne tjenester.

Tiltak i 2020:

- Fokus på digitalisering og kompetanseheving for 1. linjetjenesten, for å styrke samarbeidet mellom enhetene i Samfunnsutvikling.
- Digitalarkiv (uttrekk fra websak) – avlevering til Kuben, Aust- Agder Arkivet (1. og 2. kvartal).
- Oppgradering av ACOS moduler; Websak, eiendom, eSignering og møte/møteprotalen.

Tiltak i 2021 – 2023:

- Fremtidig lokasjon av servicetorget
- Kompetanseplan for enheten og ansatte i enheten
- Digitalisering av arkivdokumenter, byggesaks-, bygnings- og planarkivet og avlevering (ikke fullfinansiert)
- Trådløst nett i alle kommunale bygg og møteplasser
- Papirarkivet – kartlegging og avlevering til Kuben, Aust-Agder Arkivet (ikke fullfinansiert)

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Digitalisering av kommunens tjenester rettet mot publikum.
- Nye tiltak etter tillitsundersøkelsen 2020 med fokus på arbeidsmiljøet.
- Styrke samhandlingen mellom enhetene i tjenesteområdene blant annet ved hjelp av samordningsmøte.
- Klima skal være et viktig grunnlag for all virksomhet i alt fra saksbehandling til innkjøp. Forankres i Klimaveikart Agder.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	20 017	20 017	20 017	20 017
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	-1 130	-1 130	-1 130	- 1 130
Valg		250		350
Korrigerer etter politisk vedtak 12.12.19	817	666	666	666
Ny ramme	19 704	19 803	19 553	19 903

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Opprydding og avlevering av papirarkiv, kr 500.000
- Tilbud til unge voksne 18-25 år på klubben, kr 100.000
- Utøking av politiske utvalg, kr 500.000
- Politiske møter på dagtid; økt bruk av tapt arbeidsfortjeneste, kr 230.000
- Økt godtgjørelse til de som skal sitte i ulike politiske grupper, kr 100.000
- Tilskudd til flytting av møllebygg til Birkenes bygdemuseum, kr 500.000
- Økt støtte til Birkenes IL, Herefoss IL og IL Gry, kr 1.000.000. Vedtatt politisk å øke med kr 0,3 mill. i stedet.
- Utvikling av Tobias jorde, kr 500.000
- Økte driftsutgifter IT som følge av ny programvare, kr 100.000

Budsjettramme 2020 fordelt pr ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1032 Boligtilskudd			0	410

Ansvar		Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
Startlån					
4000	Kommunikasjon	1,00	1,00	755	799
Ansvaret dekker utgifter som gjelder enhetsleder kommunikasjon og kultur.					
4200	Kulturadministrasjon	1,10	1,05	954	829
Kulturadministrasjon dekker kulturleder og innleid hjelp ift. Kulturarrangementer.					
4201	Kultur- og samfunnsutvikling			7	0
Ansvaret dekker kulturminneplanen					
4203	Kulturarrangementer			161	161
Birkelandsdager, UKM, Allsang på jorde, Ung scene, kulturfest, julearrangementer, kulturminnedager, teaterforestilling, konsert mm.					
4205	Tiltaksmidler kultur			64	64
Tiltak i friluftsområde.					
4206	Kulturformål - tilskudd			331	631
Tilskudd til lag og foreninger. Økt med kr 0,3 mill. per år til kommunes tre idrettslag.					
4207	Kapitalformål - tilskudd			71	71
Kapitaltilskudd til lag og foreninger som har mindre investeringsprosjekter. Øynaheia løypelag mottar tilskudd på kr 21 000,- i årene 2018-2020.					
4208	1. og 17. mai arrangement			63	70
17. maikomiteene (Birkeland, Herefoss og Vegusdal) tildeles hvert år et tilskudd til feiring av nasjonaldagen.					
4209	Valstrand kulturarena	0,10	0,10	18	48
Ansvaret dekker 10% teknikker som vi har rammeavtale med. Teknikker brukes til arrangementer i forhold til lyd og lys. Inntektene er tatt ned som følge av manglende utleie etter etablering av nytt treningssenter.					
4210	Idrettshall	0,95	0,95	-76	-76
Utleie og utgifter til utstyr					
4211	Andre idrettsanlegg			409	383
Tilskudd til anlegg som de frivillige drifter og eier. I tillegg drift av lysløyper, turstier/friluftsområder.					
4212	Subsidiert leie B.hallen			43	43
På dette ansvaret føres intern overføring, slik at gratis leie av hellen for barn under 18 år synliggjøres.					
4213	Løypelag			60	60
Tilskudd til frivillige lag og foreninger som driver løypekjøring vinterstid.					
4220	Bibliotek Birkeland			1 156	1 265
Drift av bibliotek. Ansvaret dekker biblioteksjef, innleid hjelp til kvelder, helger og ferier.					
4230	Fritidsklubben Joker	0,70	0,70	455	445
Klubbleder 40%, assistenter og driftsutgifter.					
4241	Muséer og museumsdrift			260	430
Tilskudd til Birkenes bygdemuseum og Iveland og Vegusdal bygdemuseum. I 2020 gis det tilskudd på kr 150 000,- til møllebygg.					
4262	Samfunnshus			32	32
Tilskudd til private grendehus. Dekker deler av utgifter til strøm og forsikring.					

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
4300 Kommunestyre, utvalg m.m.	1,60	1,60	2 789	3 362
Ansvaret dekker ordfører, politisk sekretær og møtegodtgjørelse til de som sitter i ulike utvalg. Tapt arbeidsfortjeneste.				
4301 Valg			281	10
Ikke valg i 2020.				
4304 Kontrollutvalget			225	300
I henhold til budsjettforslag mottatt fra Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS.				
4310 Servicetorv	3,10	3,10	2 204	2 160
Ansvaret dekker personalkonstanter, felles kostnader for porto, rekvisita, papir, konvolutter og diverse kontormateriell. Samt noen fellesutgifter for tømning av makulleringsavfall og vannautomat.				
4314 IKT			7 589	5 369
Driftsutgifter på IKT for hele organisasjonen. Nytt fra 2020; lisens – og supportkostnader for drift av IT – systemer er budsjettet der systemene brukes.				
4317 Dokumentsenter	2,60	2,60	2 166	2 840
Driftsutgifter som gjelder dette ansvaret, gjelder deleierskap i Aust-Agder museum og arkiv IKS.				

Teknisk forvaltning

De fleste av fagområdene i enheten arbeider for både Lillesand og Birkenes kommuner gjennom verstkommunesamarbeidet for felles tekniske tjenester. Dette gjelder oppmåling, geodata/ kart, eiendomsskatt, jordbruk, skogbruk, viltforvaltning, miljø- og naturforvaltning. I tillegg har enheten ansvar for fagene plan- og byggesak, kommuneplanlegging, beredskap, klima og eiendomsforvaltning for Birkenes kommune.

Tiltak i 2020:

- Styrke samhandlingen mellom fagmiljøene i enheten ved hjelp av de fagansvarlige
- Gjennomføre planer og prosjekter i enheten på en god måte; både faglig, økonomisk og bærekraftig
- Tydelig videredelegering- gjennomgang av delegasjonen i alle fagfelt

Tiltak 2021 – 2023:

- Styrke samarbeidet med 1. linjetjenesten for å kunne møte innbyggerne på en best mulig måte
- Kartlegge kompetansen i enheten, hvilken kompetanse mangler eller blir ikke brukt, for å øke fleksibiliteten mellom fagområdene

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Klima skal være et viktig grunnlag for all virksomhet i alt fra saksbehandling til innkjøp. Forankres i Klimaveikart Agder.
- Digitalisering av kommunens tjenester rettet mot publikum
- Resultatene i tillitsundersøkelsen 2020 skal være en viktig føring for arbeidet med arbeidsmiljøet
- Styrke samhandlingen mellom enhetene i tjenesteområdet blant annet ved hjelp av samordningsmøter

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	6 681	6 681	6 681	6 681
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	-55	-55	-55	-55
Korrigerings etter politisk vedtak 12.12.19	-300	-300	-300	-300
Ny ramme	6 326	6 326	6 326	6 326

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Skogbruksrådgiver; øke stilling fra 80 til 100%, kr 170.000
- Kommuneplan for næringsarealer, kr 300.000
- Detaljreguleringsplan, Engesland, kr 400.000

Budsjettramme 2020 fordelt pr ansvar:

	Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1130	Landbruksadministrasjon Birkenes	1,8	1,8	1 520	1 504
	Jord-, skogbruk og viltforvaltning. Saksbehandling, forvaltning av tilskuddsordninger, veiledning til publikum. Inngår i vertskommunesamarbeidet fellestekniske tjenester.				
1131	Viltnevnnd Birkenes			119	117
	Organisering av ettersøkspersonell, godtgjørelser i henhold til arbeidskontraktene som beredskapsordning, kjøregodtgjørelse, obligatoriske kurs, nødvendig materiell etc. Inngår i vertskommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1138	Festetomter			-361	-391
	Inntekter fra kommunale festetomter. Det gjelder boligtomter på Herefoss, Hampehaugen barnehage, FUS barnehagene på Birkeland og på Herefoss.				
1140	Beredskap	0,3	0,3	384	382
	Den daglige beredskapsarbeidet ligger hos beredskapskoordinatoren. Det innebærer oppdatering beredskapsplaner, oversikt over utstyr, øvelser og kontakt med overordnede myndigheter.				
1153	Kommuneplanlegging	0,6	0,6	614	669
	Oppfølging av kommunal planstrategi og overordnede planer.				

	Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1170	Eiendomsskatt Birkenes	0,5	0,5	621	598
	Eiendomsskattekontoret vedlikeholder opplysninger i forhold til eiendomsskatten. De koordinerer takstarbeidet, behandler klagesaker og forbereder til eiendomsskattenemnda. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1171	Eiendomsforvaltning	0,5	0,5	420	478
	Forvaltning av kommunens grunneiendommer. Ivaretar kommunens rolle som grunneier når det gjelder avtaler og disponering av kommunens arealer.				
	Felles LK/BK samarbeid				
1180	Teknisk	1,0	1,0	569	251
	Felles ansvar knyttet til vertskommunesamarbeidet innen fellestekniske tjenester. Utgifter til materiell, mobil, kurs, kunngjøringer/ annonser, arbeidsklær mm er lagt til dette ansvaret. Hjemmel som ligger på ansvaret er enhetsleder. Inngår i vertskommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
	Landbruksadministrasjon				
1181	Lillesand	0,8	0,8	21	5
	Jord-, skogbruk og viltforvaltning. Saksbehandling, forvaltning av tilskuddsordninger, veiledning til publikum. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i vertskommunesamarbeidet fellestekniske tjenester.				
1182	Viltneid Lillesand			0	1
	Organisering av ettersøkspersonell, godtgjørelser i henhold til arbeidskontraktene som beredskapsordning, kjøregodtgjørelse, obligatoriske kurs, nødvendig materiell etc. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i vertskommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1184	Oppmåling Lillesand	3,5	3,5	60	20
	Ivaretar oppmåling, adressering, seksjonering og føring i matrikkelen. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1185	Geodata Lillesand	0,5	0,5	12	2
	Geodata sin oppgave er å vedlikeholde og utvikle kommunens kart- og plandatabaser for saksbehandlere, konsulenter, innbyggere og statlige etater. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1186	Miljøadministrasjon Lillesand	1,5	1,0	17	7
	Oppgaver knyttet til miljø og naturforvaltning. En stor del av oppgavene i Lillesand er knyttet til behandling av tiltaksplaner i sulfidholdig grunn og arbeid med luftkvalitet. Redusksjon med 0,5 hjemmel er rent teknisk, da forelått økning ikke ble vedtatt i Lillesand for 2019 og tas derfor bort for 2020. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1187	Eiendomsskatt Lillesand	0,5	0,5	6	3
	Eiendomsskattekontoret vedlikeholder opplysninger i forhold til eiendomsskatten. De koordinerer takstarbeidet, behandler klagesaker og forbereder til eiendomsskattenemnda. Det budsjetteres med refusjon for aktuelle utgifter slik at ansvaret går i null. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.				
1401	Plan- og bygning	2,1	2,1	667	681
	Behandling byggesaker etter gjeldene regelverk, samt kundeveiledning og tilsyn. Behandling av reguleringsplaner, både privat og i kommunal regi.				
1402	Oppmåling Birkenes	1,5	1,5	391	344
	Ivaretar oppmåling, adressering, seksjonering og føring i matrikkelen.				

	Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1403	Geodata Birkenes	1,0	1,0	1 050	1 057
Geodata sin oppgave er å vedlikeholde og utvikle kommunens kart- og plandatabaser for saksbehandlere, konsulenter, innbyggere og statlige etater. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.					
1500	Miljøadministrasjon Birkenes	0,7	0,7	572	597
Oppgaver knyttet til miljø og naturforvaltning. Inngår i verstkommunesamarbeidet for fellestekniske tjenester.					

Teknisk drift

Avlastningsboliger under oppføring på Stoppedalsmyra på Birkeland.

Enhetens tjenester består av forvaltning, drift og vedlikehold av vann/avløp, kommunale veier og kommunens bygningsmasse.

Tiltak i 2020:

- Forbedre intern møte- og kommunikasjonsstruktur.
- Videreføre kompetanseoverføring og samhandling med 1. linjetjenesten.
- Videreføre utarbeidelse av hovedplanene for kommunale bygg og vei.
- Implementere nytt system for forvaltning, drift og vedlikehold.

Tiltak i 2021 – 2023:

- Evaluere og forbedre rutiner for møte- og kommunikasjonsstruktur.
- Videreføre kompetanseutvikling.
- Utføre konkrete tiltak i forlengelse av hovedplan bygg og vei/VA
- Benytte muligheter og synergier i nytt system for forvaltning, drift og vedlikehold for effektiv drift.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Sikre best mulig HMS-rutiner.
- Arbeide «smart» med tanke på effektivitet og kvalitet
- Proaktive mht. å forebygge sykefravær

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	17 896	17 896	17 896	17 896
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	-879	-879	-879	-879
Snøbrøyting	1 690	1 690	1 690	1 690
Økt vedlikehold vei	300	700	700	700
Økt vedlikehold bygg	250	650	450	450
Myndighetskontroll brann- og el-anlegg	250	150	100	100
Vaktordning vaktmestere	150	150	150	150
Redusert husleie - Birkeland bhg.		-255	-509	-509
Økte husleieinntekter		-100	-150	-150
Korrigerer etter politisk vedtak 12.12.19	-350	-350	-350	-350
Ny ramme	19 307	19 652	19 098	19 098

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Snøbrøyting (i tillegg til kr 1,69 mill.), kr 500.000
- Økt vedlikehold bygg (i tillegg til kr 0,25 mill.), kr 450.000
- Økt vedlikehold vei (i tillegg til kr 0,7 mill.), kr 400.000

Budsjettramme 2020 fordelt pr ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
1406 Parker og friområder			169	177
Tilsyn og vedlikehold av Berse, Tobias jorde, Elveplassen og andre kommunale rekreasjonsområder samt lekeplasser i kommunen. I tillegg disponeres midler fra investeringsprosjekt 9460 som hovedsakelig benyttes til kommunale lekeplasser.				
1410 Sentrale tilt. vannfors.	1,35	1,65	2 016	2 069
Drift av tre kommunale vannverk i kommunen, ett på Birkeland, ett på Herefoss og ett på Engesland, henholdsvis grunnvannsværk. Boligfelt på Mjølemoen og Grødum får vannforsyning fra Drangsholt vannverk, som ligger i Kristiansand. Kommunen leverer vann av god kvalitet til sine innbyggere. Hovedplanen for VA (2016 – 2026) fastsetter føringer og strategi for arbeidet og prioriteringer i planperioden.				
1411 Vannledninger	1,10	0,65	-2 062	-4 554
Kommunale avgifter for vann inntektsføres samlet på vannledningsnett, ansvar 1411. Samlet skal ansvar 1410 og 1411 gå ut i null. Selvkostprogrammet Momentum benyttes for styring av avgiftsnivået i økonomiplanperioden i forhold til aktuelle investeringer og vedlikeholdsarbeider. Fond benyttes for å balansere differanser mellom inntekter og utgifter det enkelte år. Dette for å unngå store svingninger i gebyrene. Forskjeller i netto ramme 2019/20 skyldes overgang til nye regnskapsmessige prinsipper.				
1420 Avløpsrenseanlegg	1,43	1,73	3 348	3 050
Kommunen har tre kommunale renseanlegg, ett på Birkeland, ett på Herefoss og ett på Engesland. I tillegg har den et mindre infiltrasjonsanlegg på Mjølemoen. Renseresultatene er jevnt over gode ved anleggene. Forskjeller i netto ramme 2019/20 skyldes overgang til nye regnskapsmessige prinsipper.				
1421 Avløpsledninger	1,10	0,65	-3 370	-4 034

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
Kommunale avgifter for avløp inntektsføres samlet på avløpsledningsnett, ansvar 1421. Samlet skal ansvar 1420 og 1421 gå ut i null. Forskjeller i netto ramme 2019/20 skyldes overgang til nye regnskapsmessige prinsipper.				
1440 Kommunale veier	1,50	1,70	4 318	6 752
Vedlikeholdsarbeidet kommunale veier omfatter i tillegg til ordinært veivedlikehold også gang- og sykkelveier, rasteplasser og overvannsledninger tilknyttet veikroppen. Vintervedlikeholdet og deler av sommervedlikeholdet er konkurranseutsatt. Midler til brøyteberedskap har økt som følge av stor prisøkning på disse tjenestene. Det er også avsatt tilleggsbeløp til støvdemping av kommunale grusveier for å hindre korrosjon av disse veiene. Tilgjengelige ressurser og midler benyttes i stor grad til å begrense pågående forfall. Hovedplan vei er forventet ferdig i 2019. Hovedplanen vil være et hensiktsmessig styringsverktøy for fremtidig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens veianlegg. Det er også midler i investeringsprosjekt som benyttes til påkrevde oppgraderinger og sikkerhetstiltak.				
1442 Vei- og gatelys			525	546
Drift og vedlikehold av kommunal vei- og gatelys er konkurranseutsatt. Det er også avsatte midler i investeringsprosjekt til pågående utfasing av kvikksølvkilder iht EU sitt økodesigndirektiv som stiller krav til effektivitet på lyskilder og forbyr alle kvikksølvdamplamper.				
1600 Administrasjonsbygg	6,17	6,58	4 809	6 874
Drift og vedlikehold av kommunehuset mm. Vedlikeholdet er budsjettert til et minimum sammenlignet med erfaringstall. Grunnet bygningsmassers alder og tilstand er det risikabelt å budsjettere så lavt. Hovedplan for bygg er forventet ferdig i 2019. Hovedplanen vil være et viktig styringsverktøy for fremtidig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg og etableringen av den må sees i sammenheng med alle ansvarsene 1600 – 1609. Økning i netto ramme 2019/20 må sees i sammenheng med ny beredskapsavtale for vaktmestere, overføring av årsverk, økte driftstiltak i adm.bygg, økte strømkostnader og diverse andre økte løpende kostnader, samt reduserte husleieinntekter.				
1601 Drift av alle typer boliger	0,74	0,74	-3 464	-3 324
Drift og vedlikehold av kommunens utleieboliger. Leieinntektene er noe redusert grunnet usikkerhet og ustabilitet knyttet til enkelte leietakere av kommunale boliger.				
1602 Fjernvarmeanlegget			470	383
Drift og vedlikehold av flisfyringsanlegget.				
1603 Birkeneshallen	0,52	0,52	586	558
Drift og vedlikehold av Birkeneshallen. Vedlikeholdsbudsjettet er budsjettert til et minimum. Grunnet hallens alder og tilstand er det risikabelt å budsjettere så lavt.				
1604 Samfunnshus	0,76	0,76	568	542
Drift og vedlikehold kommunens samfunnshus. Vedlikeholdsbudsjettet er budsjettert til et minimum. Grunnet bygningsmassers alder og tilstand er det risikabelt å budsjettere så lavt. Lagt til grunn tilnærmet samme nivå som 2019				
1605 Skolebygg	6,76	6,76	5 438	5 628
Daglig drift og vedlikehold av kommunens skoler. Vedlikeholdsbudsjettet er budsjettert til et minimum sammenlignet med erfaringstall. Grunnet bygningsmassers alder og tilstand er det risikabelt å budsjettere så lavt.				
1606 Bygg voksenopplæring	0,16	0,16	262	213

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
Daglig drift og vedlikehold. Vedlikeholdsbudsjettet er budsjettert til et minimum.				
1607 Barnehagebygg	1,17	1,17	1 741	1 763
Daglig drift og vedlikehold av kommunens barnehager. Vedlikeholdsbudsjettet er budsjettert til et minimum.				
1608 Sykehjemsbygg	1,32	1,32	2 541	2 664
Daglig drift og vedlikehold av sykehjemmet. Vedlikeholdsbudsjettet budsjettert til et minimum sammenlignet med erfaringstall. Grunnet bygningsmassers alder og tilstand er det risikabelt å budsjettere så lavt.				

Oppvekst

Bildet er hentet fra plakaten om barnekonvensjonen

Fellesområdet oppvekst består av kommunalsjef med strategisk, samordnende funksjon for enhetene og tjenesteområdet. Fagutvikler utdanning er en del av administrasjonen med ansvar for utvikling av fag og kvalitet. Her ligger også myndighetsoppgaver. Begge deltar i ulike nettverk i Region Kristiansand. Stillinger knyttet til skoleskyss og samordningsfunksjon for IT oppvekst ligger også til fellesområdet.

Trygt og godt oppvekstmiljø er helt sentralt for området. Gjennom folkehelsesatsingen på Agder er vi med i «Helsefremmende barnehage og skole» (HBS). Målet er at vi skal opparbeide kompetanse og utvikle metoder som gjør at vi har fokus på de helsefremmende elementene som til sammen gir økt mestring av hverdagen. Det å være en aktør i eget liv står sentralt i arbeidet med barn og voksne.

Målene til Oppvekst som tjenesteområde er beskrevet i dokumentet på side 21-22.

Tiltak som er planlagt gjennomført i planperioden er omtalt i kommentarene til hver driftsenhet som inngår Oppvekstområdet; side 63-75.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	44 728	44 728	44 728	44 728
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	4 886	4 886	4 886	4 886
Innsparingsbehov i tjenesteområdet	-1 250	-2 193	-3 443	-4 343
Redusert bemanning bhg.	-224	-538	-538	-538
Langemyr skole			600	1 365
Korrigerer etter politisk vedtak 12.12.19	-44	-44	-44	-44
Ny ramme	48 096	46 839	46 189	46 054

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

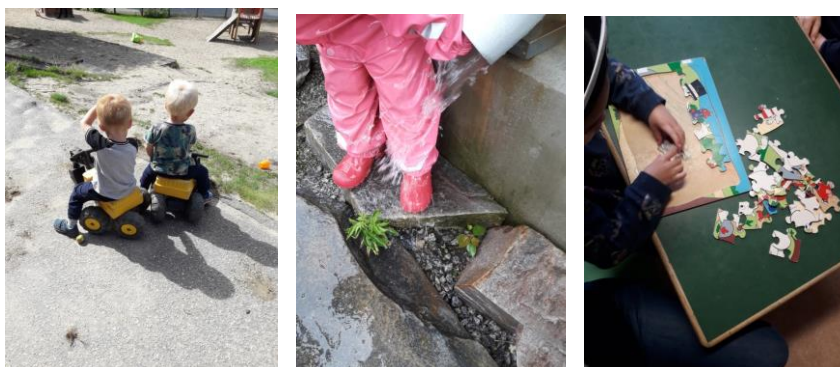
- Ingen utover det som fremkommer i tabellen ovenfor

Budsjett 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2020 Grunnskoletiltak	4,03	3,18	13 215	15 295
Reduksjonen i årsverk kommer som følge av ekstra time angående manglende undervisningstid nå er ferdig. Øremerkede midler til lærernorm og tidlig innsats 1 – 4 trinn lå tidligere inne som inntekt på grunnskoletiltak. Det er lagt inn i rammeoverføringer og fører til økning i rammen på grunnskoletiltak. Det er også lagt inn et udefinert innsparingskrav på oppvekst på 1,25 mill. kr, er lagt på dette ansvaret. Med sentralt gitte normer for bemanning i barnehage og skole, er det strukturelle tiltak som må ha fokus. Innsparingskravet oppleves som svært krevende da rammene i dag ikke gir rom for det som anses som nødvendige tiltak. Ytterligere innsparingstiltak vil få konsekvenser for kvalitet i tjenestene.				
2210 Barnehagefaglige tiltak	0,50	0,50	31 514	32 800
Økningen i ramme gjelder i all hovedsak økt tilskudd til private barnehager. Det er lagt inn en innsparing på 1 årsverk på barnehagene på dette ansvaret i tillegg til nedbemanningene som ligger i den enkelte barnehage.				

Birkeland barnehage

Birkeland barnehage har 2 avdelinger med 31 barn (høsten 2019) og vi er totalt 7,2 årsverk.

Tiltak i 2020:

- Sammenslåing med Natveitåsen barnehage
- Videreutvikle arbeidet for at barna skal utvikle sine sosiale ferdigheter.
- Gi barna god mulighet til fysisk bevegelse
- Lage handlingsplan/ aktivitetsplan for å sikre en trygg og god barnehage for alle
- Videreutvikle samarbeidsutvalg, foreldresamtaler og foreldremøter ønsker vi å utvikle ett godt samarbeid
- Gjennomføre en foreldreundersøkelse.

Tiltak i 2020 – 2023:

- Fremme livsmestring gjennom temaene bevegelses glede, matglede kjennskap til ulike kulturer og ved sosialt samvær
- Vedlikeholde årshjulet med trygge voksne (RVTS)
- Vedlikeholde og videreutvikle tverrfaglig samarbeid

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Videreutvikle samarbeidet med Blink Kulturskole
- Være en helsefremmende barnehage med fokus trygghet, samspill og vennskap, samt sunne og gode måltider
- Videreutvikle ett inkluderende lekemiljø
- Kunnskap om barnas psykiske helse og på oss voksne som trygge hjelpere og ledere.
- La førskolebarna bli kjent med den digitale verden og kjenne til hvordan en kan bruke den på en positiv og nyttig måte

Budsjettramme i planperioden:

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	4 281	4 281	4 281	4 281
Endrede behov og tekniske rammeendringer	-151	-151	-151	-151
Pedagog tilbake fra permisjon	147	147	147	147
Ny barnehage - økt kapasitet fra august 2021		800	1 745	1 745
Korrigerings etter politisk vedtak 12.12.19	-300	-300	-300	-300
Ny ramme	3 977	4 777	5 722	5 722

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen ovenfor

Budsjettramme 2020:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2217 Birkeland barnehage	7,8	7,2	4 281	3 977
Vi har en reduksjon i årsverk på grunn av mindre antall søkere til barnehagen, da blir også netto budsjett ramme noe lavere fordi lønnsutgiftene reduseres				

Natveitåsen barnehage

Natveitåsen barnehage er en fem avdelings barnehage som ligger i Natveitåsen med gode muligheter for tur og naturopplevelser. Høsten 2019 har barnehagen 48 barn og 13,2 årsverk.

Tiltak i 2020:

- Sammenslåing med Birkeland barnehage
- Legge til rette for inspirerende og inkluderende lekemiljø
- Kompetanseheving for alle ansatte på relasjoner med barn
- Gjennomfører barnesamtaler med alle barn fra 4-6 år
- Ta i bruk digitalt verktøy for å utvikle en god og effektiv samhandling mellom hjem og barnehage.
- Gjennomføre digital foreldreundersøkelse

Tiltak 2021 – 2023:

- Barnehagen gjennomfører kompetanseheving, digitale ferdigheter for alle ansatte
- Det skal gjennomføres ekstern barnehagevurdering i barnehagen
- Barnehagen tilrettelegger for en helsefremmende praksis gjennom arbeid med kosthold og bevegelse og det lages en oppdatert plan for overgang barnehage – skole

Gjennom barnesamtaler, brukerundersøkelse, foreldremøter og jevnlig kontakt med foresatte vil vi kunne se indikatorer på om vi når målene.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Tema for barnehageåret 2019/2020 er «Lek for Livet»
- Videreutvikle samspillet og relasjoner mellom barn og
- «Helsefremmende barnehager og skoler».

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	7 729	7 729	7 729	7 729
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	-36	-36	-36	-36
Ny ramme	7 693	7 693	7 693	7 693

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2214 Natveitåsen Barnehage	14,0	13,2	7 729	7 693
Barnehagen har redusert 0,8 årsverk ifht budsjett 2019. Dette pga reduksjon i barnetallet. Dersom barnetallet øker fra august 2020, vil det være nødvendig å også øke antall årsverk. Dette ligger ikke inne i budsjettforslaget.				

Birkeland skole

Birkeland skole er en 1-7 skole med har 478 elever fordelt på 22 klasser og 74 barn på SFO. Skolens ledelse består av enhetsleder/rektor og en teamleder/assisterende rektor i 100% stilling og en teamleder/assisterende rektor i 60% stilling.

Tiltak i 2020:

- Deltakelse i pilotprosjekt DEKOMP som avsluttes våren 2020.
- Bruke kommunikasjonsplattformen Visma for å sikre at foresatte for riktig og relevant informasjon.
- Gjennomføre foreldreundersøkelse våren 2020.
- PPT skal utprøve fast «kontortid» på Birkeland skole en halv dag i uken. Tiltaket vil gi PPT bedre mulighet til observasjon i klasser og veiledning av lærere, samt større mestringsfølelse blant elevene.
- Økt tilstedeværelse av helsesykepleiere er et tiltak for å forebygge og bidra til helsefremming blant elevene i forhold til både psykisk og fysisk helse.

Tiltak 2021-2023:

- Økt fokus på lesing som grunnleggende ferdighet
- Birkeland skole ønsker å bli en dysleksivennlig skole
- Øke antall lærere med kompetanse i engelsk.
- Kollegaveiledning; videreutvikle intern kompetanse blant de ansatte på skolen.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Personalet arbeider med implementering av ny nasjonal læreplan som gjelder fra august 2020.

Fagfornyelsen og mer fokus på dypdelæring vil kreve at vi jobber på nye måter fremover.

I HBS-satsingen (Helsefremmende barnehager og skoler) vil skolen ta i bruk SAMM-metoden i skolen (Systematisk arbeid med motivasjon), hvor vi har fokus på psykisk helse og livsmestring i tillegg til fag. Arbeid med «Tegn til tale».

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	36 595	36 595	36 595	36 595
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	1 478	1 478	1 478	1 478
Tilpasning lærere	-339	-339	-339	-339
Kurs/kompetanseheving	18	18	18	18
Økt IKT-ressurs	135	135	135	135
Økt lærerlønn pga. etterutdanning	336	336	336	336
Planleggingsdager	54	54	54	54
Ny ramme	38 277	38 277	38 277	38 277

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Øke ressurser ledelse (0,4 årsverk), kr 260.000

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2600 Birkeland skole - undervisning	51,33	51,24	36 219	37 594
Skolen er per nå akkurat innenfor nasjonalt gitt lærernorm. En reduksjon i lærerverk fra høsten 2020 gjør at det ikke er ressurser til å styrke 5.-7.trinn, blant annet i forhold til resultater på nasjonale prøver. Skolen har behov for økt ledelsesressurs og ligger ca. 40% under sammenlignbare skoler. Forskjellen i årsverk skyldes en feilrapportering i forhold til assistentårsverk i 2019. Utøkningen i netto rammen 2020 skyldes en pedagogstilling på 0,5 årsverk i forhold til tidsressurspott, samt reduksjon av budsjett i 2019 på grunn av mange 1.årslærere i vikariater.				
2610 Birkeland skole - SFO	3,07	3,07	376	683

Herefoss skole

Herefoss er en skole hvor det gis undervisningen i tre aldersblandede basisgrupper med henholdsvis 1.-2., 3.-4. og 5.-7. trinn i hver gruppe. Skolen vil ha 25 elever fra høsten 2020. Skolen driftes av i alt 3,96 lærerårsverk og 0,6 årsverk til administrasjon. Skolefritidsordningen følger skoleruten og driftes av 0,4 årsverk

Tiltak i 2020:

- Forbedre rutiner for å gi elevene tilbakemeldinger som fremmer læring, helse og trivsel. Bakgrunnen er ekstern skolevurdering fra 2018. Tiltaket vil kunne måles via foreldre- og elevundersøkelsen.
- Videreutvikle digitale ferdigheter. Måles via nasjonale kartleggingsprøver 1. kvartal på 4. årstrinn hvert skoleår.
- Ta i bruk vår «Skala»-rutine til å gjelde også ved skoledagens slutt for å få enda bedre oversikt over elevenes opplevelse av å ha et trygt og godt skolemiljø. Endringen vil gjelde fra oppstart til høsten. Målinger kan gjøres til enhver tid.
- Nye årsplaner i alle fag slik at de samsvarer med mål som blir vedtatt jf. «fagfornyelsen» som blir gjeldende fra og med august 2020. Planene skal være ferdige i løpet av 2. kvartal 2020.

Tiltak 2021-2023:

- Arbeide videre med de tre første kulepunktene over ved å analysere resultatene fra prøvene, tilbakemeldingene fra foresatte via foreldreundersøkelse hvert 3. år, samt resultatene fra elevundersøkelsene gjennomført på 5.-7. trinn hvert skoleår, med tanke på å forbedre disse så langt det er mulig med våre til enhver tid gjeldende faglige og økonomiske ressurser.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

- Oppmuntre til etter-/videreutdanning for lærere som ikke fyller varslede kompetansekrav i norsk, matematikk og engelsk i 2025.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	3 634	3 634	3 634	3 634
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	130	130	130	130
Leirskole		-6	-7	-7
Transport av elever		1	1	1
Ny ramme	3 764	3 759	3 758	3 758

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2900 Herefoss skole - undervisning	4,56	4,56	3 444	3 582
Økning i budsjettposter knyttet til lisenser, prisstigning, transport til svømming og leirskoleutgifter.				
2910 Herefoss skole - SFO	0,40	0,40	190	182
Nedgang skyldes økt inntekt knyttet til flere brukere av tjenesten i løpet av 2020 enn det var i 2019.				

Engesland oppvekstsenter

«Vi ser hverandre, og vi tør å stå opp for hverandre og oss selv.» (Tema i BlimE 2019)

Engesland oppvekstsenter består av barnehage, 1-10-skole og SFO. Skole-/barnehageåret 2019/20 har vi 16 barn/20 plasser i barnehagen og 59 elever på skolen. Ledelsen består av enhetsleder og teamleder barnehage. Barnehagen har én avdeling, men deles i grupper for at barna skal få utfordringer som passer til deres alder og nivå. Skolen er fådelt, og klassene går sammen i en del muntlige og praktiske fag. Skoleåret 2019-20 er det 11 barn på SFO. Om ettermiddagene etter kl.16.00 er SFO i barnehagen.

Tiltak i 2020:

- Gjennomføre brukerundersøkelser, ulike møter, utviklingssamtaler med foresatte og har faste barne- og elevsamtaler. Vi skal også være tilgjengelige for kontakt ved behov utover dette.
- Elevråd, FAU og samarbeidsutvalg brukes aktivt for å sikre involvering fra barn, elever og foresatte, og vi legger til rette for barne- og elevstyrte aktiviteter.
- Både skole og barnehage bruker digitalt verktøy for samhandling mellom hjem og skole/barnehage, og de ansatte i skolen kurses i digitale ferdigheter gjennom desentralisert kompetanseutvikling (DEKOMP).
- Trygge voksne videreføres.
- Jevnlige møter med samarbeidspartnerne som f.eks. helsesykepleier og PPT. Andre innkalles ved behov.

Tiltak i 2021-2023:

- I tillegg til å videreføre tiltakene fra 2020, vil vi i perioden fortsette kompetansehevingen i digitale ferdigheter i skole og barnehage og komme i gang med ekstern vurdering i barnehagen.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Skolen har fokus på fagfornyelsen som kommer høsten 2020, og som krever at vi jobber på nye måter framover. I HBS-satsingen (Helsefremmende barnehager og skoler) bruker vi SAMM-metoden i skolen (Systematisk arbeid med motivasjon), hvor vi har fokus på psykisk helse og livsmestring i tillegg til fag. Barnehagen fortsetter samarbeidet med STYD, nå med fokus på relasjoner. I tillegg jobber både skole og barnehage med programmer for sosial kompetanse. Vi er en liten enhet som har gode muligheter til å se enkeltbarn og -elever.

Budsjettet er stramt og tar ikke høyde for nye og uforutsette behov, men det at vi er et oppvekstsenter gir oss noe større fleksibilitet i bruk av ressursene.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	12 357	12 357	12 357	12 357
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	92	92	92	92
Lærebøker - digitale ressurser	50	50	50	50
Tilpasse bemanning i forhold til ant. elever		-343	-343	-343
Ny ramme	12 499	12 156	12 156	12 156

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2212 Engesland barnehage	4,20	4,60	2 426	2 673
Økningen i antall årsverk skyldes økning av antall barn i barnehagen.				
2800 Engesland skole - undervisning	15,07	14,32	9 772	9 702

Nedgangen antall årsverk skyldes reduserte driftsbehov.

2810	Engesland skole - SFO	0,66	0,63	159	124
------	-----------------------	------	------	-----	-----

Valstrand skole

Elever i 8. trinn har satt opp «melkebrett» på et lite bord utenfor kulturarenaen, slik at de kan spille bordtennis selv om alle bordtennisbordene er opptatt.

Valstrand er 8 – 10 skole. I skoleåret 2019/2020 er der 197 elever og 31 ansatte. Det er nå tre klasser på alle tre trinnene, altså 9 klasser i alt. Elevtallet vil stige høsten 2020 og det vil være en ytterligere økning noen år fremover.

Tiltak i 2020:

- Vi gjennomfører brukerundersøkelser, ulike møter, utviklingssamtaler med foresatte og har faste elevsamtaler. Vi skal også være tilgjengelige for kontakt ved behov utover dette. Råd og utvalg brukes aktivt for å sikre involvering fra barn, elever og foresatte, og vi legger til rette for barne- og elevstyrte aktiviteter.
- Regelmessige drøftinger med ansatte og spesialpedagogisk koordinator, slik at vi kan få til tidlig innsats der behovet er størst til en hver tid.
- Skolen bruker digitalt verktøy for samhandling mellom hjem og skole.
- Trygge voksne videreføres, og drøftes jevnlig i sammenheng med hele vår praksis.
- Vi har jevnlig møter med samarbeidspartnerne våre (f.eks. helsesykepleier og PPT), og vi kaller inn andre ved behov.

Tiltak i 2021-2023:

- Kompetansehevingen i digitale ferdigheter i skolen.
- Tiltakene for 2020 forsetter i perioden.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Skolen har fokus på tilpasset opplæring for alle og jobber hele tiden for å ha en fleksibel organisering av ressursene, slik at de brukes der de til enhver tid trengs mest. Skolen er praksisskole i samarbeid med UiA og hvert år tar vi imot studenter. Høsten 2020 skal vi delta i skoleovertagelse, hvor studentene overtar hele skolen i en uke. Skolen har fokus på fagfornyelsen som kommer høsten 2020, og som krever at vi jobber på nye måter framover. I

HBS-satsingen (Helsefremmende barnehager og skoler) har vi har fokus på psykisk helse og livsmestring i tillegg til fag.

Enhetens totale budsjettramme er økt noe fra sist år. Økningene kommer utelukkende som er resultat i økt antall elever og behov for flere parallelle klasser. Utgifter til andre formål er ikke økt utover prisjustering og hva som er berammet i langtidsbudsjettet.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	18 304	18 304	18 304	18 304
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	-144	-144	-144	-144
Flere elever - tilpasse ant. klasser og bemanning	670	1 608	2 078	2 258
Ny ramme	18 830	19 768	20 238	20 418

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2700 Valstrand skole - undervisning	24,81	24,46	18 304	18 830
Det er lagt inn en liten økning i antall årsverk i 2020 grunnet økt behov for spesialundervisning. Denne er i forbindelse med gjesteelver. Ugiftene blir da refundert og utøking av antall årsverk i den forbindelse bidrar derfor ikke til utøkning av netto ramme. Utøkningen for netto ramme må sees i forbindelse med en deling av nytt 8. trinn i 4. paralleller, mens det trinnet som går ut er 3. paralleller. Det vil si at budsjettet inneholder en økning på 1,5 årsverk fra høsten 2020.				

BLINK kulturskole

Det er over 450 barn, unge og voksne i Birkenes og Lillesand som får et tilbud gjennom BLINK kulturskole. På venteliste står det i dag 120 søkere på elevplass. Kulturskolen har flere samarbeid med andre enheter som barnehage, skole og korps. Vi er et ressurscenter både for det offentlige og det frivillige. BLINK tilbyr opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet i musikk og dans fra nybegynner til viderekomende, både individuelt og i grupper, fordelt på 7

undervisningssteder. Kulturskolens mål er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle/kunstneriske uttrykk. Opplæringen skal bidra til barn og unges danning, fremme respekt for andre kulturer, bevisstgjøre egen identitet, oppleve mestringsglede, og bli et reflektert menneske.

Tiltak i 2020:

- Videreføre arbeide med å implementere rammeplanen
- Jobbe for et bedre arbeidsmiljø mellom de ansatte
- Mer samarbeidstid, kompetansedeling og økt tilknytning til kulturskolen

Tiltak i 2020-2023:

- Legge til rette for utvikling av nye tilbud i tråd med rammeplan og etterspørsel
- Vi skal jobbe for et sterkere SU (Samarbeidsutvalg)

Andre viktige satsninger som enheten skal arbeide med:

Kulturskolen ønsker å øke kompetansen innen teknologi og nye undervisningsformer. Pga. lang venteliste vil vi stadig søke etter gode pedagogiske metoder for å kunne undervise flere elever samtidig. Kulturskolens mangel på gode nok lokaler og mange små stillinger hindrer oss i å drive kostnadseffektivt.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	1 019	1 019	1 019	1 019
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	163	163	163	163
Tilpasning av tilbud	30	30	30	76
Endre lederstilling fra 0,89 til 1,0 årsverk fra august 2023				30
Ny ramme	1 212	1 212	1 212	1 288

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Økte undervisningsstillinger, kr 167.000

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvarsområder:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
Kulturskolen ord.				
2170 undervisning	3,54	3,70	145	222
Økning årsverk skyldes: Nytt tilbud teaterlærerstilling 20% fra 1.8 2020 og økt ledelsesressurs på 36% fra 1.8 2019				
2171 Kulturskolen Korps Li	0,68	0,90	423	568
2172 Kulturskolen Korps Bi	0,19	0,20	116	154
2173 Kulturskolen Blikkbox	0,35	0,40	204	213

2174	Kulturskolen Ballett	0,30	0,30	49	-11
Økning på 5% til danselærer pga stor etterspørsel på tilbudet økes fra 01012019.					
2175	Kulturskolen Strykeopplæring	0,10	0,10	81	22
4263	Den Kulturelle Skolesekken		0,05	0	44

Ressurssenteret

Enhetens tjenester består av psykisk helsetjenester, herunder også psykomotorisk fysioterapi, helsestasjon og skolehelse tjeneste, spesialpedagogiske tiltak og utredninger, opplæring og integreringstiltak ift flyktninger, samordningstiltak ift kommune og politi

Tiltak i 2020:

- Kompetansehevende tiltak for å styrke brukermedvirkning og brukerinvolvering. Herunder utdanning i circle of security (COS), kurs i depresjonsmestring (KID) og kurs i belastning og stressmestring (KIB) for ansatte. Fokus på møte med den berørte, herunder barnesamtalekompetanse for ansatte i PPT og SPT. Disse tiltakene er allerede i gang så det er her mest snakk om vedlikehold.
- Fokus på å beholde ansatte slik at brukere opplever kontinuitet og stabilitet og de ansatte opplever at de har nok tid til de oppgaver de skal utføre.
- Alle tjenester skal SPØRRE brukerne om mulighet til tverrfaglig samarbeid. Det skal måles om dette er gjort. Det skal utarbeides egen mal for dette.
- Ressurssenteret skal jobbe med å finne gode digitale løsninger som kan forenkle arbeidshverdagen for de ansatte og gjøre saksbehandling mest mulig effektiv.

Tiltak i 2021 – 2023:

- Fortsette satsingen fra 2020
- Søke økt samarbeid med eksterne kompetansemiljøer som RVTS og SSHF
- Ytterligere fokus på vold i nære relasjoner og tidlig innsats i forhold til dette.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

For Ressurssenterets del er det store endringer på gang innenfor flere fagområder. Det viktigste ut over det som er beskrevet over blir å holde oversikt og få med nye endringer inn i vårt daglige arbeid.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	39 969	39 969	39 969	39 969
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	2 404	2 404	2 404	2 404
Læringssenteret	-800	-800	-800	-800
Flyktningetjenesten	-130	-130	-130	-130
Midlertidig årsverk PPT		-828	-828	-828
Psykisk helse	0	0	400	400
Korrigerering etter politisk vedtak 12.12.19	-255	-255	-255	-255
Ny ramme	41 188	40 360	40 760	40 760

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
2400 Tjenester for barn/unge - Fellestilltak	2,20	3,10	2 279	3 171
Her er en økning i årsverk, delvis pga behov for mer merkantilt personell og delvis pga lovpålagt tilbud om psykolog. I tillegg er enkelte poster som før lå på annet ansvar lagt her.				
2410 Helsestasjonen	7,25	8,25	4 786	5 002
Her er også økning fra 2019, dette har sammenheng med prosjekt og er i det alt vesentlige finansiert via eksterne midler.				
2420 Barneverntjenesten			12 920	12 725
Her er en liten reduksjon ift kostnad. Det er ønske om en omlegging ift midler, men er ikke endelig avklart.				
2430 PP-kontoret	2,50	2,5(1,0)	2 571	3 444
Her er inne en person i prosjektstilling som skal vare i et år fra tidspunkt PPT er fulltallig. Der er stort etterslep i PPT og stort behov for ekstra personell				
2435 Spes.ped. tiltak barnehage	4,20	4,20	3 489	4 743
Her er en stor økning i antall saker og dette påvirker budsjettet ved at man må kjøpe tjenester i større grad. Disse kjøpes stort sett fra barnehagene.				
2440 SLT-midler	0,00	0,50	-9	391
Stilling flyttet fra ansvar 2400 i 2019.				
2530 Flyktningeadministrasjonen	3,35	3,50	5 820	3 743
Her er det en stor reduksjon rent budsjettmessig. Dette har sammenheng med at vi forventer reduserte kostnader på introduksjonstilskudd, sosialhjelp og noen mindre poster, samt noe økte inntekter på særskilt tilskudd.				
2550 Birkenes Læringssenter	8,20	7,20	4 561	4 165
Pga mindre bosetning er det en naturlig konsekvens at det nedbemannes noe på læringssenteret. Kostnaden blir likevel noe høy fordi vi får mindre tilskudd også.				

Ansvar	Årsverk		Netto	Netto
	2019	2020	ramme	ramme
3860 Psykiatrisk sykepleie	4,80	4,8 (1,5)	3 302	3 555
Her er en økning ift prosjektstillinger som finansieres av Fylkesmannen gjennom tilskudd. Det dreier seg om Rop koordinator, prosjektleder og prosjektmedarbeider i Link til samfunnet og erfaringskonsulent.				
5520 Edruskapsvern			250	250
Dette er et nytt område for Ressurscenteret som tidligere har vært knyttet til Nav				

Helse og velferd

Meld. St. (2017-2018):

Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre

Fellesområde helse og velferd består av kommunalsjef med strategisk, samordnende funksjon for enhetene og tjenesteområdene. I tillegg er fastlegeadministrasjon inkludert LIS1 (turnuslege), kommunalt ansatt fastlege, kommuneoverlegen og samarbeid med andre kommuner samlet her, f.eks. legevakt og nettverkssamarbeid i Region Kristiansand. Oppfølging av 0-avtalen og eierskapet av Birkenes legesenter er tilknyttet dette området. 0-avtale er en samarbeidsavtale som innebærer at kommunen beholder basistilskuddet og legene får refusjoner og egenandeler. Utgifter til drift av legesenteret er kommunens ansvar.

En stor del av arbeidet i helse og velferd er rettet mot den eldre delen av befolkningen. Dette arbeidet er forankret i kvalitetsreformen Meld. St. 15 (2017-2018) «Leve hele livet». Satsningsområdene i reformen er et aldersvennlig Norge, aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. I meldingen uttales: «Å bare bygge ut dagens tjenestetilbud i takt med den demografiske utvikling vil ikke være tilstrekkelig for å møte de nye eldregenerasjonene». De eldre selv og befolkningen ellers inviteres til å være med på å skape et mer aldersvennlig Norge og de utfordres til å engasjere seg i planlegging av egen alderdom og utforming av omgivelsene, investere i venner/sosialt nettverk og opprettholde best mulig funksjonsevne gjennom et aktivt liv. Birkenes kommune har blitt med i læringsnettverk i regi av KS: «Et aldersvennlig lokalsamfunn». Helse- og omsorgstjenestene vil støtte opp om satsningsområdene i reformen gjennom mål og tiltak i tjenestene.

Målene til Helse og velferd som tjenesteområde er beskrevet i dokumentet på side 22-23. Tiltak som er planlagt gjennomført i planperioden er omtalt i kommentarene til hver driftsenhet som inngår i Helse og velferdsområdet; side 77-83.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	7 599	7 599	7 599	7 599
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	-1 690	-1 690	-1 690	-1 690
Effektivisering i tjenesteområdet	-1 250	-2 193	-3 443	-4 693
Ny ramme	4 659	3 716	2 466	1 216

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjett 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
3000 Omsorg - Fellestiltak	1,00	1,00	1 436	755
På dette området føres lønn kommunalsjef, andel av lønn til samhandlingskoordinator i helse-, sosial- og omsorgsnettverket i Region Kristiansand, kompetansemidler helse og velferd samlet, smittevern og tilskudd til foreninger. Det er en økning fra 2019 på 0,47 mill. kr til fagsystemer, som er flyttet ut fra IKT til de enkelte tjenesteområder. Det er også lagt inn et udefinert innsparingsbehov på dette ansvaret som gjelder Helse og velferd totalt på kr 1,25 mill. Vi vil igjen se på strukturelle forhold i tjenestene. Innsparingsbehovet er utfordrende, og tiltak vil få konsekvenser for kvalitet i tjenestene.				
3010 Diagnose/behandling/legevakt		1,00	4 951	3 528
Her er kommunens andel av pasientskadeerstatning, legevakt og beredskapsgodtgjørelse, dagberedskap (flyttet fra navar 3020). Budsjettpost for krisesenter er overført til Ressurssenteret.				
Det er inngått en 0-avtale med fastlegene i kommunen. Avtalen går ut på at kommunen ikke lenger utbetaler driftstilskudd og kostnad for å ta i mot LIS1 til legesenteret og til gjengjeld holder dem med helsesekretærer (budsjettert hjemmetjenesten), lokale (inntekt bortfalt i drift) og driftskostnader (i hjemmetjenesten). Totalt sett skal dette gå i 0 budsjettmessig for legene og for kommunen. LIS1 til legesenteret som tidligere var budsjettert på ansvar 3020 inngår også i denne avtalen.				
Som en del av omleggingen har kommunen ansatt en kommunal fastlege på ansvaret som til dels skal generere egne inntekter og til dels dekkes med andre bortfalte kostnader gjeldende tilsynslege, praksiskompensasjon og KØH-lege på sykehjemmet.				
3020 Legetjenester offentlig	1,08	1,13	1 212	376
Ansvaret omfatter lønn til LIS1 (turnuslege) og veiledning LIS1 og LIS3 (lege i spesialisering allmennmedisin), inntekter fra refusjoner og egenandeler fra turnuslegens arbeid og tilskudd til lønn LIS1, samt kjøp av kommuneoverlegeressurs. Stillingsressurs på dette ansvaret er økt med 4,5 % stilling (50 000 kr) pga. kommunal plikt til veiledning/supervisjon av lege i spesialisering allmennmedisin (LIS3). Reduksjon sammenliknet med 2019 skyldes overføring i forhold til 0-avtalen og dagberedskap forklart på ansvar 3010.				

NAV

NAV kommunes tjenestemeny består av økonomisk sosialhjelp, herunder lavterskeltilbud til ungdom (bla Tjenesten i Lillesand), nødbolig og Husbankens bostøtte, kvalifiseringsprogrammet, økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning. Det settes søkelys på å tilby aktivitet til brukerne i form av arbeid og utdanning ved hjelp av ulike virkemiddel og tiltak. NAV stat sine oppgaver og kostnader er ikke medregnet her.

Tiltak i 2020:

- Digisos – Ta i bruk nytt program for sosialsøknader og arkiv. 4. kvartal 2020
- TQM - Våre rutiner og tjenester ligger nå på plass i kvalitetssystemet. Det gjenstår å ta programvaren aktivt i bruk. 2. kvartal 2020
- Tettere samarbeid med Ressurssenteret om felles brukere som har utfordringer med rus og psykisk helse. Koordinere for nye brukere, avklare roller, lage samarbeidsarenaer og overføringsmøter mellom de to enhetene. 2. kvartal 2020
- Involvere brukere og gi større eierskap til egen sak i gjeldsrådgiving. Gi mer ansvar og oppgaver i oppfølgingsperioden enn tidligere. 1. kvartal 2020

Tiltak i 2021 – 2023:

- Vi vurderer å samordne grupper med like utfordringer og lage flere gruppeinnkallinger på ulike områder f. eks aktivitetsplan ikke digitale brukere.
- Vi vurderer å veilede bruker i større grad ved hjemmebesøk. Det kan være brukere som trenger veiledning med rusutfordringer eller manglende bo kompetanse.
- Vi vurderer om det er hensiktsmessig å etablere en egen aktivitetsbedrift i kommunen tilsvarende Tjenesten i Lillesand.
- Etablere tettere samarbeid med Frivillighetssentralen for å gi brukere en aktivitet.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Samarbeid med NAV i nabokommuner med tanke på et mer robust kontor.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	6 074	6 074	6 074	6 074
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	-97	-97	-97	-97
Ny ramme	5 977	5 977	5 977	5 977

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Øke budsjettpost sosial omsorg, kr 100.000

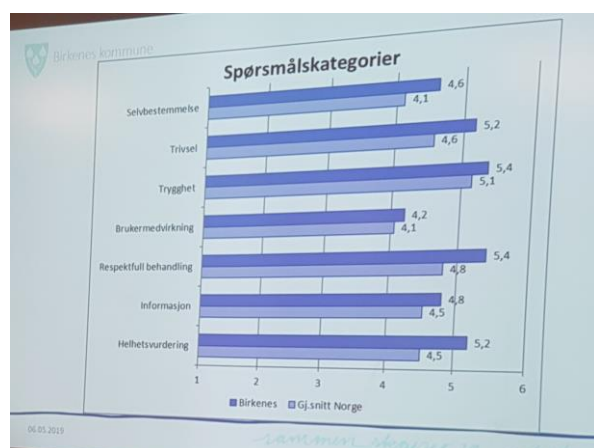

- Øke budsjettpost kvalifiseringsprogrammet, kr 100.000
- Øke budsjettpost Varig Tilrettelagt Arbeid, kr 40.000

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvarene:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
5500 Sosialkontor - Fellestiltak	4,8	4,6	3 519	3 481
NAV sosial opplever stort press; brukerantallet er stort og økende både innen økonomisk sosialhjelp, gjeldsrådgivning og kvalifiseringsprogrammet. Det er viktig at tjenesten nå gis muligheter til modernisering og digitalisering for å møte de utfordringer som kommer i 2020.				
5510 Økonomisk sosialhjelp	0,6	0,5	2 214	2 196
Utgiftene til økonomisk sosialhjelp øker. Det skyldes et økende antall brukere med sammensatte behov for oppfølging (flere unge brukere med rus og psykiatriutfordringer som ikke kommer i gang i arbeidslivet og flere voksne som ikke klarer å etablere seg i arbeidslivet). For all ungdom under 30 år som skal motta sosialhjelp, er fra 2017 innført aktivitetsplikt. Dette gjøres gjennom kjøp av plasser ved lavterskeltilbudet «Tjenesten» i Lillesand kommune. Det er budsjettert med 2-3 brukere i kvalifiseringsprogrammet i 2020. Videre er det forutsatt en budsjettramme på dette ansvaret på tilnærmet samme nivå som i budsjett 2019.				
5540 Andre sosiale formål			340	300
Utgiftene her er kommunal betaling til arbeidsmarkedsbedriften Avigo AS fastsatt i avtale mellom kommunen og staten. Det er budsjettert for 6 brukere. I Birkenes har vi de senere årene hatt et lavt, men stabilt antall funksjonshemmede som trenger tilbudet om varig tilrettelagt arbeid her. Det antas at antallet brukere vil øke i årene fremover.				

Boveiledertjenesten

Resultatet fra brukerundersøkelsen 2018

Boveiledertjenestens ansvarsområde er tjenester til mennesker med utviklingshemming, mennesker med autismespekterforstyrrelser og/eller andre store hjelpebehov. Vi yter tjenester i bofellesskap, avlastning i institusjon og praktisk bistand/opplæring til personer som bor i egen bolig. Tjenesten har også ansvar for saksbehandling og oppfølging av støttekontakt, privat

avlastning og omsorgsstønning.

Tiltak i 2020:

- Brukerundersøkelse gjennomføres 4.kvartal 2020. Mål om forbedret resultat sammenliknet med 2018 på områdene selvbestemmelse og informasjon
- Digitale løsninger for tilsyn på natt vurderes. 1. kvartal 2020.
- Kompetanseutviklingstiltak gjennomføres gjennom året; Mitt livs ABC, deltagelse i fagnettverk, e-læringskurs i KS-læring. 2 fagdager pr år med aktuelle tema.
- Samarbeidet med brukerorganisasjonene. Møtepunkter min 2 ganger pr år.
- Vurdere struktur bolig/faglige utfordringer.1.-4.kvartal

Tiltak i 2021 – 2023:

- Planlegge overgang til og etablere bolig for de som skal flytte ut fra foreldrehjemmet, i samarbeid med brukere og foresatte
- Brukerundersøkelse gjennomføres 4.kvartal 2022 i samarbeid med brukerorganisasjonene

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Ny avlastningsenhet tas i bruk 1. mars 2020. Å sikre gode tjenester og et godt arbeidsmiljø i avlastningsenheten og i de andre enhetene som blir berørt, er den største utfordringen i 2020.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	26 983	26 983	26 983	26 983
Endrede behov og tekniske rammekorrigeringer	3 269	3 269	3 269	3 269
Økt ressurs saksbehandling	139	139	209	209
Bemanning nye boliger (netto)		2 000	2 000	2 000
Organisering av botilbudet	-525	-525	-525	-525
Ny ramme	29 866	31 866	31 936	31 936

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Økt administrativ tid til teamleder (0,4 årsverk), kr 300.000
- Økt behov for bemanning på Digerhaug når avlastningen etableres på Stoppedalsmyra (ca 0,3 årsverk), kr 255.000
- Ambulerende, vurdere omfang og organisering (0,2 årsverk), kr 120.000

Budsjett 2020 fordelt på ansvar:

(Det vil bli endringer i fordelingen av budsjett og årsverk når nye avlastningsboliger tas i bruk)

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
3700 Boveiledertjenesten - Fellesområde	1,30	1,30	1 401	1 399
Enhetsleder 100% stilling og merkantil stilling 30%. Ingen endring. Midler til opplæring/kurs er tatt ut.				
3710 Birke Dagsenter	2,19	2,10	1 346	1 277
Ingen endring i bemanning. Noe endringer i brukergruppa som pt håndteres innenfor gjeldende ressurser.				

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
3720 Smedens Kjerr, service og ambulerende	9,37	9,83	7 423	7 460
Endring fra 2019 til 2020 med grunnlag i endrede behov for tjenester; økende helseutfordringer og økt behov for avlastning. Det er lagt inn en innsparing på kr 525' knyttet til bl annet samordning av tjenestetilbud. Det knyttes usikkerhet til denne innsparingen.				
3740 Digerhaug	11,60	11,82	8 453	9 040
Endring fra 2019 til 2020 på grunn av økt behov for avlastning. Turnusen har gjennom året vært effektivisert, slik at den reelle økningen i avlastningsbehov har vært større enn det som fremkommer i vekst i årsverk. Digerhaug er den enheten som blir mest berørt av etableringen av ny avlastning. Det knytter seg noe usikkerhet til bemanningsbehov når avlastningen flytter.				
3750 Støttekontakt/avlastning	0,60	0,80	4 589	5 745
Økt saksmengde og økte krav til saksbehandlingen gjør det nødvendig å øke saksbehandlerressursen. Det har også vært en økning i innvilgede vedtak om koordinator, dvs brukere med omfattende koordineringsbehov. Saksbehandler er oppnevnt som koordinator i flere av disse sakene. Stillingen har oppfølgingsansvar for pt 60 støttekontakter og 11 private avlasterfamilier. Det er økte utgifter til privat avlastning, omsorgsstønad og støttekontakt. Både private avlaster og støttekontakt har fått økt lønn. Avlasterlønnen er sentralt bestemt, støttekontaktlønnen ble økt til kr 130 fra 1.sept 2019, gjennom budsjettvedtak.				
3760 Avlastningsenhet	5,64	6,67	3 772	4 946
Endring på grunn av flere familier med behov for avlastning. Omfattende hjelpebehov gjør det nødvendig med avlastning i institusjon. Ny avlastning etableres i nye lokaler fra 1. mars 2020. Målet er å etablere den med dagens ressurser. Det knyttes usikkerhet til dette fordi vi også kan regne med økende behov for avlastning. Det bor familier i Birkenes som har betydelige omsorgsoppgaver på grunn av barn med store hjelpebehov.				

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten skal legge til rette for at innbyggerne kan bo lengst mulig i eget hjem og motta tjenester der istedenfor på institusjon. Hjemmetjenesten jobber med fokus på egenmestring, tidlig innsats og forebyggende tjenester. Vi vet at det vil bli en kraftig økning i antall eldre i årene fremover og flere innbyggere med en demensdiagnose. Vi må tilpasse tjenestene deretter. Birkenes kommune satser bl.a. på bruk av velferdsteknologi for å kunne imøtekomme fremtidens utfordringer innen helse- og omsorgsfeltet.

Tiltak for å nå målene i 2020:

- Øke tilbudet fra Frisklivssentralen (2. og 3. kvartal).
- Saksbehandlere og rehabiliteringsteam gjennomfører kurs velferdsteknologi (Første og andre skritt på veien, 2.kvartal). 90 % av ansatte gjennomfører kurs velferdsteknologi (Første skritt på veien, 3.kvartal).
- Øke antall aktiviteter i regi av Frivillighetsentralen (1. og 2. kvartal).
- Tilpasse eksisterende HDO- boliger til fremtidige behov (1.-4. kvartal).
- Innføre digihelse- en digital innbyggerdialog for hjemmetjenesten (2.kvartal).
- Innføre felles måltider på Rognlia (2.kvartal).

Tiltak i 2021 – 2023:

- Felles måltider i alle HDO-boliger
- Øke åpningstiden for Møteplassen
- Tiltakspakke demens skal iverksettes hos alle som får demensdiagnose.

Andre viktige satsinger som enheten skal arbeide med:

Birkenes kommune har overtatt driften av Birkenes legesenter. Helsepersonellet ved legesenteret er organisert under Enhet hjemmetjenester.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	23 451	23 451	23 451	23 451
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	4 715	4 715	4 715	4 715
Økte ressursbehov	2 000	2 000	2 000	2 850
Daglig leder Frivillighetssentral (vedtak 12.12.19)	0	30	30	30
Tiltak hos Avigo	200	200	200	200
Dagtilbud personer med demens		240	480	720
Aktivitør HDO-boliger			300	300
Fysioterapaut (netto kostnad)				450
Ny ramme	30 366	30 636	31 176	32 716

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Økte ressursbehov (utover det som er innarbeidet i planen), kr 250.000
- Daglig leder Frivillighetssentral (utover det som er innarbeidet i planen), kr 600.000
- Ressurskrevende brukere – hjemmesykepleie, kr 680.000

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
3200 Hjemmesykepleie	16,33	24,65	13 870	19 969
Overført 3,24 årsverk fra ansvar 3230. Opprettet stilling 0,2 årsverk kreftkoordinator (tidligere sammen med Lillesand). 0,6 årsverk økte ressurser teamleder. Overført 1 årsverk fra ansvar 3240. 0,93 årsverk opprettet for å gi vedtak om tjenester. 2,35 årsverk økte ressurser fra 1.1.2020.				
3230 Hjemmehjelp	3,35	0	1 813	0
Ressurser overført til ansvar 3200.				
3240 Personlig assistent	6,81	5,23	3 182	2 733
0,56 årsverk slettet. Driftsmidler overført ansvar 3870. 1 årsverk overført ansvar 3200 ved endret vedtak om tjenester.				
3250 Hjelpemiddeltekniker	1,00	1,00	773	770
3280 Helsepersonell Birkenes legesenter		3,30	0	2 399
Birkenes kommune overtok driften 01.09.2019. Ressurser til dette kommer fra Helse og velferd felles.				
3830 Fysio- og ergoterapi	2,80	2,80	2 379	2 687
3840 Aktivitetssenteret	1,90	2,10	1 131	1 497
Økning: 0,2 årsverk ambulerende tjeneste til hjemmeboende personer med en demensdiagnose.				
3870 Frivilligsentralen		0,4	304	311
Opprettet 0,4 årsverk midlertidig stilling som daglig leder frivilligsentralen i 2019.				

Sykehjemmet

Sykehjemmet tilbyr langtids- og korttidsopphold. I tillegg kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH), samt dagplass- og nattplass. Kjøkkenet har ansvar for matvareproduksjon til beboerne, middagsproduksjon og kjøring av middag til hjemmeboende. Salg og servering av middag i kantina til hjemmeboende eldre hver ukedag. Produksjon og salg av lunch i kantina til ansatte, Catering internt, Catering eksternt når anledning. Vaskeriet ivaretar vask av pasient- og sengetøy mm på sykehjem, personaltøy sykehjem og hjemmetjeneste.

Tiltak i 2020:

- Innføring og implementering av VIPS. Sentralt i VIPS er gangmøtet, et møte med fast struktur hvor primærpleier har et særlig ansvar for å sikre at omsorgen som ytes er personsentert.
- Innføre systematisk etisk refleksjon Starter med arbeidsmiljøgruppa
- Ha ti korttidsplasser på sykehjemmet for å kunne ta imot personer/pasienter som har behov for tidsbegrensede tiltak på grunn av sykdom eller nedsatt funksjonsevne.
- Forebygging av fall på sykehjemmet. Delta i Læringsnettverket for fallforebygging med tiltakspakke.
- Kjøkkenet samarbeider med Hjemmetjenesten og tilbyr felles måltider i fellesareal til hjemmeboende i HDO

Tiltak 2021-2023:

- Videreføre systematisk etisk refleksjon for hele personalgruppa
- Kjøkkenet samarbeider med Hjemmetjenesten og tilbyr felles måltider i fellesareal til hjemmeboende i Rognlia fra 3. kvartal 2021-2023 og for alle HDO leilighetene i løpet av planperioden
- Innføre e-rom. Gjøre journalføring og dokumentasjon enklere, sikrere og mer effektivt

Andre viktige satsing:

Sykehjemmet fortsetter med det gode arbeidet som følger læringsnettverket gode pasientforløp og arbeider for å redusere sykefraværet.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	32 985	32 985	32 985	32 985
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	-1 989	-1 989	-1 989	-1 989
Reduksjon KØH	-125	-125	-125	-125
Færre langtidsplasser; reduserte lønnskostn.	-440	-440	-440	-440
Færre langtidsplasser; reduserte kostn. til mat	-150	-150	-150	-150
Ny ramme	30 281	30 281	30 281	30 281

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Budsjettramme 2020 fordelt på ansvar:

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
3300 Sykehjem	37,88	32,88	30 385	27 392
Redusert fem årsverk iht. budsjettvedtak 2019				
3610 Kantinedrift			-293	-293
3616 Kjøkken	4,00	4,00	2 638	2 906
3617 Vaskeri	1,00	1,00	255	275

Kirken og andre trossamfunn

Den norske Kirke i Birkenes utarbeider til detaljert driftsbudsjett og investeringsplan som behandles i kirkelig fellesråd før oversendelse som forslag til administrasjonen i kommunen. Nødvendige avklaringer og korrigeringer gjøres før administrasjonen innarbeider størrelsen på tilskuddet som en del av forslag til totalbudsjettet til Birkenes kommune.

Økonomisk ramme i planperioden	2020	2021	2022	2023
Ramme 2019	4 800	4 800	4 800	4 800
Endrede behov og/eller tekniske rammekorrigeringer	384	384	384	384
Reparasjon av orgel Birkenes kirke	50			
Service av kirkeklokkeanleggene	21			
Ny ramme	5 255	5 184	5 184	5 184

Tiltak som rådmannen ikke har funnet rom for i forslaget:

- Ingen utover det som fremkommer i tabellen over

Ansvar	Årsverk 2019	Årsverk 2020	Netto ramme 2019	Netto ramme 2020
8000 Tilskudd til drift kirke			4 300	4 730
Dette er budsjettet med en videreføring av dagens drift, men hvor lønnsoppgjør og kjente utgifter er økt basert på faktiske behov i driften. Videre er budsjettet i 2020 økt litt for å kunne reparere et orgel og til service av kirkeklokkeanleggene.				
8100 Tilskudd til andre trossamfunn			500	525
Tilskudd til andre trossamfunn tildeles pr medlem i andre trossamfunn. Tilskuddssatsen beregnes på grunnlag av tilskudd til kirken pr kirkemedlem.				

Prisliste

Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
Eiendomsskatt					
Eiendomsskatt under kr 1000 faktureres en gang pr år.					
Kommunale avgifter m/mva					
Renovasjon og slam innkreves av Libir IKS					
Årsavgift for renovasjon (Libir)	4 455	4 455	år	0 %	
Årsavgift for hytterrenovasjon (Libir)	1 642	1 642	år	0 %	
Årsavgift for slamtømming intil 4 m3 (Libir)	2 427	2 697	år	-10 %	
Årsavgift for slamtømming, 5-7 m3 (Libir)	3 058	3 398	år	-10 %	
Årsavgift for slamtømming, over 7 m3 (Libir)	3 692	4 102	år	-10 %	
Årsgebyr består av forbruksgebyr og abonnementsgebyr inklusiv mva:					
Forbruksgebyr for vann	15,5	13,9	pr m3	11,4 %	
Forbruksgebyr for avløp	20,3	19,5	pr m3	4,2 %	
Abonnementsgebyr inklusiv mva :					
Brukerkategori 1: Bolig med inntil 2 boenheter - vann	1 395	1 100	år	26,8 %	B
Brukerkategori 2: Bolig med mer enn 2 boenheter - vann	3 465	2 733	år	26,8 %	A
Brukerkategori 3: Næring/offentlig bygg med inntil 2 bruksenheter – vann	1 395	1 100	år	26,8 %	C
Brukerkategori 4: Næring/offentlig bygg med mer enn 2 bruksenheter – vann	3 465	2 733	år	26,8 %	A
Brukerkategori 1: Bolig med inntil 2 boenheter - avløp	1 014	969	år	4,6 %	D
Brukerkategori 2: Bolig med mer enn 2 boenheter - avløp	2 521	2 410	år	4,6 %	A
Brukerkategori 3: Næring/offentlig bygg med inntil 2 bruksenheter – avløp	1 014	969	år	4,6 %	E
Brukerkategori 4: Næring/offentlig bygg med mer enn 2 bruksenheter – avløp	2 521	2 410	år	4,6 %	A
Årsavgift for feiing, satser utarbeidet etter selvkost.Tilsyn hvert 4. år, feiing utføres ved behov, pr. pipe	179	173	år	3,3 %	
Årsavgift for feiing/tilsyn av fritidsbolig	179	173			
Tilknytningsavgifter inklusiv mva:					
Tilknytningsavgift for vann for alle bygg inklusiv mva	25 407	25 407	pr tilkobl .	0,0 %	
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	

Tilknytningsavgift for avløp for alle bygg inklusiv mva	29 901	29 901	pr tilkn.	0,0 %	
Tilkobl.avg vann kr /m2 næring/offentlig bygg (forutsetning om ny gebyrforskrift 2020)	20				F
Tilkobl.avg avløp kr /m2 næring/offentlig bygg(forutsetning om ny gebyrforskrift 2020)	20				F
Endringer dersom ny gebyrforskrift blir vedtatt i 2020: A) Tas bort i 2020 B)Endre ordlyd: Abn. Gebyr vann pr. boenhet C)Endre ordlyd: Abn. Bebyr vann pr. bruksenhet(næring) D) Endre ordlyd: ABN.gebyr pr. boenhet E) Endre ordlyd: Abn.bebyr pr bruksenhet(næring)F) Nytt gebyr dersom ny gebyrforskrift blir vedtatt.					
Gebyr					
Gebyrer for arbeid etter eirseksjonsloven(§15)					
Seksjonering/reseksjonering(uten befaring): 2 seksjoner	11 264	11 000		2,4 %	
Seksjonering/reseksjonering (uten befaring): 3-30 seksjoner. Gebyret øker med kr 500 for hver seksjon utover de to første hvor gebyret er fastsatt i pkt.1	512	500		2,4 %	
Seksjonering/reseksjonering(uten befaring): 31-50 seksjoner. Fra og med seksjon 31 øker gebyret med kr 200 for hver seksjon utover satsen for 30 seksjoner etter pkt 2.	205	200		2,4 %	
Seksjonering/reseksjonering(uten befaring): over 50 seksjoner. Gebyret settes som i punkt 3, og gebyret for 50 seksjoner er maksimalgebyre.	29 696	29 000		2,4 %	
Befaring	3 584	3 500		2,4 %	
Sletting(oppheving) av seksjonering	3 072	3 000		2,4 %	
Saker som ikke er fullført(når saken ikke kan avsluttes, kommunen avslår begjæringen, eller saken trekkes):	512	500		2,4 %	
Avsluttes en sak før saksbehandlingen er påbegynt:	Vurderes av saksbehandl er ut fra hvor langt saken er kommet	0			
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
Avsluttes en sak etter at saksbehandlingen er påbegynt:					

<i>Gebyr for arbeid etter matrikkelloven (kart og oppmåling)</i>	<i>Se eget gebyrregulativ- indeksregulering hvert år etter kartindeksen</i>				
Betalingsregulativ for plan og byggesaker er uten mva					
2.1 tiltak etter PBL2008 § 20-1, bokstav a og b: Bygg m/boenheter					
Enebolig (inkl. fritidsbolig/hytte)	7 586	7408		2,4 %	
Enebolig m/sekundær boenhet	9 054	8842		2,4 %	
Rekkehus, kjedehus, to-mannsboliger, leilighetsbygg med mer - per boenhet	5 506	5377		2,4 %	
Tilbygg/påbygg/ombygging annet med bruksareal større enn 50 kvm	7 563	7385		2,4 %	
Tilbygg/påbygg/ombygging annet med bruksareal mindre enn 50 kvm	5 041	4923		2,4 %	
2.2 Tiltak etter PBL §20-1, bokstav a og b: Andre typer bygg					
(Næring/industri/lager/garasjer//offentlig mv.)					
Gjelder nybygg/tilbygg/påbygg/ombygging					
For de første 50 m2(BRA)	4 894	4 779		2,4 %	
For de neste 51-100 m2(BRA) pr kvm.	7 586	7 408		2,4 %	
For de neste 101-200 m2(BRA) pr kvm.	12 100	11 816		2,4 %	
For den neste 201-400m2 (BRA) pr kvm.	18 144	17 719		2,4 %	
For de neste over 400 m2 (BRA) pr kvm.	22 684	22 152		2,4 %	
2.3 alle andre søknadspliktige tiltak etter PBL § 20-1 og § 20-2	4 201	4 102		2,4 %	
Eks: Endring av tillatelser, bruksendring(*), riving, terrenginngrep, støtemurer, gjerder, innhengninger, fasadeendring, brygger, bassenger, fyllinger, støyskjermer, heis, piper, skilt, ventilasjonsanlegg og endre tekniske installasjoner, VA-anlegg.					
Alminnelig driftsbygning i landbruket	7 502	7 326		2,4 %	
Anlegg av vei, parkeringsplass og landingsplass	4 919	4 804		2,4 %	
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
*for ombygging/tilbygg/påbygg i forbindelse med bruksendring kommer gebyr for dette i tillegg					
2.4 Søknad om ansvarsrett som selvbygger (PBL2008 Kap 23)	1 093	1 067		2,4 %	

2.5 Ferdigattest					
Midlertidig brukstillatelse	1 067	1 043		2,4 %	
Utstedelse av ferdigattest 4 år etter igangettelse eller 2 år etter midlertidlig brukstillatelse	2 733	2 669		2,4 %	
2.6 delingssaker etter PBL 20-1 , bokstav m					
Fradeling av areal pr parsell i LNF-områder	9 428	9 207		2,4 %	
Fradelinger i områder avsatt til bebyggelse i kommuneplanen	6 285	6 138		2,4 %	
Fradeling i tråd med reguleringsplan/kommuneplan	2 619	2 558		2,4 %	
2.7 Dispansasjonssøknad etter PBL 2008 § 19-2 og § 19-3					
Dispensasjon fra nye reguleringsplaner(maks 10 år)	6 285	6 138		2,4 %	
Disp fra LNF-formål og plankrav	6 285	6 138		2,4 %	
Andre dispensasjoner (gjelder også hensynsoner)	3 667	3 581		2,4 %	
Ved søknad om tiltak på bebygd einedom i LNF-område etter §20-5 betales det kun dispensasjonsgebyr (ikke behandlingsgebyr)	3 653				
Gebyr ved ulovligheter					
<i>Tilsyn med ulovlig byggevirkksomhet faktureres den som har begått ulovligheten. Både tiltakshaver og utførende foretak kan faktureres. Tilsynet faktureres etter medgått tid, timepris. Kommunen har etter pbl § 25-1 2. ledd plikt til å føre tilsyn når den blir oppmerksom på ulovligheter. Hvis det skal søkes om ettergodkjenning, faktureres det for behandling av søknaden på ordinær måte. Dette kommer i tillegg til gebyr for tilsyn. Kommunen kan ilegge overtredelsesgebyr i samsvar med SAK 10 kapittel 16</i>	1 543	1 507		2,4 %	
Ved påklaging og evt. Omgjøring av vedtak skal det faktureres fullt behandlingsgebyr. Det beregnes halvt behandlingsgebyr ved avslag.					
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
Dersom kommunen finner det nødvendig å leie inn sakkyndig bistand til saksbehandling i bestemte saker, faktureres kommunens utgifter til bistanden med et tillegg på 15 % av normale gebyrer. Tiltakshaver skal varsles før det gjøres avtale med sakkyndig.					

§ 3 PLANSAKER					
Gebyret gjelder reguleringsplaner etter PBL2008 §12 og er delt inn i et grunngebyr og et arealgebyr.					
3.1 Det betales for å bringe et forslag til plan/planendring fram til 1. gang behandling. Inklusiv annonse og matrialgebyr	82 023	80 101		2,4 %	
3.2 Arealgebyr					
Arealgebyret beregnes utelukkende etter det som i planforslaget foreslås regulert til nye byggeformål jfr. PBL2008 § 12-5 nr 1, med avgrensing av gebyrsummen oppad og nedad.					
Det beregnes et arealgebyr på kr 8,-/BRA. BRA beregnes etter NS 3940. Arealgebyret har en minimumsgrense på 30 000 og en maksimumsgrense på 100 000.					
3.3 Gebyrreduksjoner					
3.3.1 Små reguleringsendringer etter PBL2008 § 12-14(delegert til rådmannen) Unntas arealgebyr og betaler kun 1/4 av grunngebyret.	20 506	20 025			
3.3.2 For mindre reguleringsendringer etter PBL2008 § 12-14, andre avsnitt, første punktum beales 1/3 gebyr(av grunngebyr og arealgebyr)	27 341	26 700			
3.3.3 Saker etter PBL2008 § 12-11, betaler 1/3 gebyr av grunngebyret dersom kommunen ikke finner grunn til å fremme forslaget (innbetalt gebyr etter dette pkt. kommer til fradrag for sak som føres videre til politisk behandling).	27 341	26 700			
3.3.4 Det betales for å bringe et forslag til plan uten krav til konsekvensutredning for område for råstoffutvinning fra til 1. gangsbehandling. Innklusive annonse og materialgebyr	40 000				
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
§4 Forurensing					
4.1 Søknad om utslipp					
Søknad om tillatesle til utslipp etter Forurensningsforskriftens § 12-5	4 800	2 390		101 %	
Søknad om tillatesle til utslipp etter Forurensningsforskriftens § 13-5	9 558	9 558		0,0 %	

4.2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider etter forurensningsforskriften kap 2. Forutsetning om vedtatt forskrift utarbeidet i 2020					
Anslått mengde forurenset masse 100 - 1000 m3 Tiltakskategori 1	6 600	5 300		24,5 %	
Anslått mengde forurenset masse 1000 - 10 000 m3 Tiltakskategori 2	16 400	12 800		28,1 %	
Anslått mengde forurenset masse 10 000 - 100 000 m3 Tiltakskategori 3	32 800	26 200		25,2 %	
Anslått mengde forurenset masse >100 000 m3 Tiltakskategori 4	65 600	50 900		28,9 %	
Saker etter jord- og konsesjonlov					
Konsesjonssaker	5000	5000	sak		
Delingssaker etter jordloven	5000	2000	sak		
Øvrige priser er ikke momspliktige					
Kommunale bygg og leiligheter					
Trygdeboliger Birkeland, 1-12(u/strøm)	4 472	4 367	mnd	2,4 %	
Trygdeboliger Smedens Kjerr 60-66(u/strøm)	4 823	4 710	mnd	2,4 %	
Herefoss Aldersboliger	4 700	4 590	mnd	2,4 %	
Bofellesskap i kommunehuset m/strøm	6 641	6 485	mnd	2,4 %	
Serviceleiligheter tilknyttet sykehjemmet m/strøm	7 388	7 215	mnd	2,4 %	
Serviceleiligheter Rognelia	7 080	7 026	mnd	0,8 %	
Gjeldende øvrige boliger kommunen har til utleie settes disse til markedspris ved inngåelse av nytt leieforhold. Husleie på inngåtte kontrakter reguleres ihht. husleieloven.					
Barnehagesatser (søskenmoderasjon 30 %)					
100% - 5 dager/uke-forslag statsbudsjett (2020)	3 135	3040	mnd	3,1 %	
80% - 4 dager/uke	2 765	2 700	mnd	2,4 %	
60 %- 3 dager/uke	2 437	2 380	mnd	2,4 %	
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
Skolefritidsordning (søskenmoderasjon 20 %)					
Timesats pr time/uke 5-14 t/per uke	177	171	mnd	3,5 %	
Timesats pr time/uke 15-18 t/per uke	165	160	mnd	3,0 %	
Timesats pr time/uke 19-20 t/per uke	151	151	mnd	0,0 %	
Timesats pr time/uke 21-22t/per uke	143	143	time	2,4 %	
Besøkkssats	52	51		2,4 %	
Heldagstilbud skolens ferier	263	257		2,4 %	
Matpenger	121	121	mnd	0,0 %	

Kulturskolen (søskenmoderasjon 20 %)					
Individuell undervisning	3 480	3 400	år	2,3 %	
Aspirantopplæring	3 480	3 400	år	2,3 %	
Krusedull	2 560	2 500	år	2,3 %	
Ballett/dans	2 560	2 500	år	2,3 %	
Blikkbox	2 560	2 500	år	2,3 %	
Leie strykeinstrument	750	732	år	2,3 %	
Makspris familie (2,5 ganger full egenandel)	8 700	8 500	kurs	2,3 %	
Hjemmebaserte tjenester					
Leie trygghetsalarmer - digital	3 671	3 585	pr år	2,4 %	
Husleie korttidshybler de første tre uker	227	222	døgn	2,4 %	
Husleie korttidshybler etter tre uker	255	249	døgn	2,4 %	
Pårørende rom pr døgn inkl 1 stk middag	303	296	døgn	2,4 %	
Middagsombringning med dessert	82	80	pr måltid	2,4 %	
Middagsombringning uten dessert	72	70	pr måltid	2,4 %	
Frokost/kveldsmat	36	35	pr måltid	2,4 %	
Bruk av vaskemaskin div. utleieboliger	27	27	pr gang	2,4 %	
Leie av Bestestua	321	314	Pr. gang	2,4 %	
Møteplassen	321	0	pr dag	0,0 %	
Inntektsgrunnlag:					
Inntekt inntil 2 G, pris pr time	77	75	pr time	2,4 %	
Inntekt 2 G t.o.m. 3 G, pris pr time	125	122	pr time	2,4 %	
Inntekt 3 G t.o.m. 4 G, pris pr time	155	152	pr time	2,4 %	
Inntekt 4 G t.o.m. 6 G, pris pr time	180	176	pr time	2,4 %	
Prisliste	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Enhet	Endr. i %	
Inntekt over 6 G, pris pr time	197	192	pr time	2,4 %	
Maksimal betaling pr. mnd. 25 timer x timepris.					
Maximalsatser reguleres av de statlige vederlagsforskriftene, for inntekt inntil 2 G vil det si 210 pr måned gjeldende 2019.					
Korttidsopphold institusjon maks døgnpris er lik statlig definerte maksimalpriser-gjeldende 2019 er det i statsbudsjettet kr 165,- pr døgn, eller kr 85,- pr dag eller natt.					

Utleiepriser møtelokaler - inkludert renhold	Øvrige leietage re 2020 -40% påslag	Lag/fore- ninger og kommun alt ansatte 2020	Øvrige leietagere 2019 -40% påslag	Lag/fore- ninger og kommunalt ansatte 2019	Enhet
Heimdal + Lille Heimdal	1 631	1 165	1 593	1 138	dag
Heimdal + Lille Heimdal	816	583	797	569	1/2 dag/kvel d
Heimdal	1 142	815	1 115	796	dag
Heimdal	571	408	557	398	1/2 dag/kvel d
Utleiepriser møtelokaler - inkludert renhold	Øvrige leietage re 2020 -40% påslag	Lag/fore- ninger og kommun alt ansatte 2020	Øvrige leietagere 2019 -40% påslag	Lag/fore- ninger og kommunalt ansatte 2019	Enhet
Lille Heimdal	652	466	637	455	dag
Lille Heimdal	326	233	318	227	1/2 dag/kvel d
Anretningskjøkken	294	210	287	205	dag/kvel d
Audiovisuelt utstyr	392	280	383	273	dag/kvel d

Flakksvann	652	466	637	455	dag
Flakksvann	326	233	318	227	1/2 dag/kveld
Himmelsyna	1 957	1 398	1 911	1 365	dag
Himmesyna	1 142	815	1 115	796	1/2 dag/kveld
Aktivitetssenteret	319	228	312	223	1/2 dag/kveld
Pc med trådløst internet	197	141	193	138	stk
Tilkobling trådløst internett til egen pc	75	54	73	52	stk
Data kurs priser ihht avtale					
Utleiepriser Birkeneshallen					
Alle under 18 år - gratis					
1/3 hall	182	130	178	127	time
Utleiepriser møtelokaler - inklusiv renhold	Øvrige leietagere 2020 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2020	Øvrige leietagere 2019 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2019	Enhet
2/3 hall	222	159	217	155	time
1/1 hall	301	215	294	210	time
(Sosiale arrangement flere dager etter egen avtale)					
Leie hall ferie minstepris	2 002	1 430	1 955	1 396	dag
Leie miljørommet	1 002	716	979	699	dag
leie miljørommet	208	149	203	145	time
Leie miljørommet kveld	604	432	590	422	kveld
Forretningsarr/Kulturrarr. Etter avtale	0				

Leie hall+miljørom til bursdag (2t), kr 100/ekstra halvtide	1 120	800			
Tobias jorde og tomta					
Salgsplass (ved flere dager: etter egen avtale)	Pris avtales i hvert tilfelle.	gratis*	200	gratis*	dag
Tobias jorde inkl scene, scenerom , bord og stoler m.m.	Skal minimum fastsettes til kommunens	gratis*		gratis*	dag
Tobias jorde (inkl.scene osv) kommersielle/private	kostnader ved arrangementet		3 000	dag	dag
Tobias jorde - mindre plasskrevende arr.			1000	dag	dag
Tomta: Leie av torgplass, kommersielle foretak	300			dag	dag
Tomta: Leie av torgplass, kommersielle foretak	1300			uke	uke
*kommunalt ansatte må betale som private				dag	dag
**gratis for lokale lag/foreninger og infoboder uten salg					
Valstrand kulturarena					
Frivillige foreninger					
FASTE TREN/ØVELSER					
alle under 18 år gratis					
Utleiepriser møtelokaler - inklusiv renhold	Øvrige leietagere 2020 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2020	Øvrige leietagere 2019 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2019	Enhet
gymsal	181	129	176	126	time
blackboks	181	129	176	126	time
musikkavdeling	95	68	93	66	time
kantine	181	129	176	126	time
ENKELTARRANGEMENT:					
kantine m/kjøkken - halv dag	2 283	1 631	2 230	1 593	
kantine m/kjøkken - hel dag	2 937	2 098	2 868	2 048	
Blackboks:					
uten utstyr-halv dag	430	307	420	300	time
uten utstyr-hel dag	717	512	700	500	time
m/amfi, enkel lyd, prosjektor-halv dag	1 434	1 024	1 400	1 000	time

m/amfi, enkel lyd, prosjektor-hel dag	2 150	1 536	2 100	1 500	time
Gymsal					
gymsal- halv dag	430	307	420	300	halv dag
gymsal-hel dag	717	512	700	500	hel dag
Gymsal og Blackboks					
uten utstyr-halv dag	860	614	840	600	halv dag
uten utstyr-hel dag	1 434	1 024	1 400	1 000	hel dag
Utleiepriser møtelokaler - inklusiv renhold	Øvrige leietagere 2020 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2020	Øvrige leietagere 2019 -40% påslag	Lag/foreninger og kommunalt ansatte 2019	Enhet
m/amfi og enkelt utstyr	2 509	1 792	2450	1750	halv dag
m/amfi og enkelt utstyr	2 867	2 048	2800	2000	hel dag
m/fullt utstyr lys og lyd	7 168	5 120	7000	5000	halv dag

Lån/leie av Valstrand kulturarena og Birkeneshallen til enkeltarr. er gratis for lag/foreninger som driver aktivitet for barn/ungdom u/18 år. Må betale for evt. leie av lydanlegg.

Alle kommunalt ansatte skal betale for leie av kommunens lokaler (kommunehus, Valstrand Kulturarena, gymsaler, idrettshall) på lik linje med lag og foreninger.

NB! Hel dag utgjør 8 timer eller mer!

Andre avgifter

Alkoholavgifter: Avgiftene er i henhold til alkohollovens forskrifter

